יודען, געדענקט, אז דער קאמף געגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד דויערט

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 256 | Łódź, Wtorek, 5 listopada 1935 | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג ט׳ מרחשון תרצ״ו | № 256

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71.

די אויסזיכטען אויף שלום

די אונטערהאנדלונגען וועלען זיין שווערע און לאנג-דויערנדע

לאנדאן, 4 (ספ. טעל.)

דער פאריזער קארעספאנדענט פון „טיימס" מעלדעט, אז דער איטאליענישער דעלעגאט באראן אלאיזי האט בעת זיין לעצטען געשפרעך מיט'ן ענגלישען אויסערן-מיניסטער האר אנגענומען א קאמפראמיס-שטעלונג, וואס ערלויבט צו האפען, אז די אונטערהאנדלונגען וועגען צוריקשטעלען דעם שלום וועלען האבען ערפאלג.

לאנדאן, 4 (ספ. טעל.)

דער „דיילי טעלעגראף" מעלדעט פון גענף, אז אלאיזי האט שוין אפילו פארגעלעגט א וואפענשטיל-שטאנד.

די געשפרעכען צווישען לאוואל און האר האבען בעזייטיגט אלע שוועריגקייטען וועגען דער סאלידארער שטעלונג פון ענגלאנד און פראנקרייך.

נישט קוקענדיג אבער אויף דעם אלעם, וועלען די אונטערהאנדלונגען זיין שווערע און לאנג-דויערנדע.

די איטאליענישע אפענסיווע.

פאריז, 4 (ספ. טעל.)

די אפענסיווע, וואס די איטאליענער האבען נעכטען אנגעהויבען געהט פאראויס. די אויסשפיר-אעראפלאנען שטעלען פעסט, אז אין ערגיץ זענען נישט פארהאן קיין גרויסע אביסינישע מיליטער-אפטיילונגען, די זעלבע מעלדונגען דערציילען, אז ביי טאג זעהט מען אינגאנצען נישט קיין אביסיניש מיליטער, זיי רוקען זיך איבער נאר ביינאכט.

די צוגרייטונגען צו דער איצטיגער אפענסיווע האבען געדויערט 3 וואכען. ס'זענען געברענגט געווארען אויפ'ן געביט פון דער מלחמה-טעטיגקייט 10 טויזענד טאן לעבענס-מיטעל און אמוניציע. צו דעם צוועק זענען בענוצט געווארען 3.500 לאסט-אויטאס.

לאנדאן, 4 (ספ. טעל.)

די איטאליענישע מאכט מעלדעט, אז די אפענסיווע ענטוויקעלט זיך גינסטיג, נישט קוקענדיג אבער דערויף, זענען נישט פארהאן צו פארצייכענען קיין גרויסע סטראטעגישע ערפאלגען.

די ענגלישע קארעספאנדענטען וואס געפינען זיך אויף דער אביסינישער זייט טיילען מיט, אז אין א געוויסען אביסינישען דארף, נישט ווייט פון האוסיען איז געקומען א איטאליענישער פאטרול פון 80 מאן, דאס דארף האט אויסגעזעהן ווי אויסגעשטארבען, מ'האט קיין איין מענש נישט געזעהן. ווען דער פאטרול האט זיך געפונען אין מיטען פון דארף האט מען פון אלע באטעס אנגעהויבען צו שיסען. בלויז 20 **איטאליענער האט זיך איינגעגעבען צו אנטלויפען**, די איבריגע זענען געפאלען פון די אביסינישע קוילען.

צוליב דער דאזיגער טאקטיק פון די אביסיניער רוקט זיך דאס איטאליענישע מיליטער זעהר פארזיכטיג פאראויס. אויך די בערג, וואס דערגרייכט צו 2000 מעטער הויך ערלויבען נישט אויף צו ענטוויקלען א שארפערע טעמפא, צוליב דעם וועלען די איטאליענער ערשט קענען צוקומען צו מאקאלע אין 4 טעג ארום.

אסמארא, 4 (ספ. טעל.)

די שטאט האוסיען, וועלכע ליגט צווישען אדיגראט און מאקאלע איז גענומען געווארען דורך די איטאליענער.

פאריז, 4 (ספ. טעל.)

די גרעניץ פון איטאליעניש עריטרעע איז בעדראהט דורך די אביסיניער, בעת די הויפט-אויפמערקזאמקייט פון די איטאליענער איז געווענדעט אויפ'ן מארש קיין מאקאלא, קאנצענטרירען די אביסיניער אויף דער סודאנער גרעניץ א גרויסע ארמעע.

רוים, 4 (ספ. טעל.)

דא איז געפייערט געווארען דער 17-טער יאהרצייט פון שליסען וואפענשטילשטאנד. מוסאליני האט געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט גערופען די איטאליענער צו קעמפען אזוי ווי בעת דער וועלט-מלחמה.

סאנקציעס.

גענף, 4 (ספ. טעל.)

דער סאנקציע-קאמיטעט האט בעשלאסען צו פארברייטערן די סאנקציעס אויך אויף פאלגענדע ארטיקלען: נאפט און נאפט-פראדוקטען, רויה-אייזען, אייזען און שטאהל, קוילען, קאקס און בריקעטען, דער טערמין פון אנווענדען די דאזיגע סאנקציעס איז נאך נישט פעסטגעשטעלט געווארען.

טאג-טעגליך

מיט וועלכען וועג?

גענף פאהרט אויף צוויי וועגען. אויף איין וועג געהט די אקציע צו רעגולירען די סאנקציעס און, אויפ'ן צווייטען וועג זוכט מען א וועג צו ערלעדיגען דעם ענין דורך געפינען א קאמפראמיס.

דער ערשטער וועג איז דער אפיציעלער, דער צווייטער א הינטערקוליסען-וועג, וועלכער פיהרט אין א געגענזעצליכער ריכטונג.

דער בלינדער וועג איז דערווייל דער, וועלכער זוכט א שלום, הגם א גרויסע שטרעקע זענען מיר שוין אויף דעם וועג אפגעפאהרען. צוליב דעם קאמפראמיס צווישען פראנקרייך און ענגלאנד איז איראפא דערווייל פארזיכערט פון א מלחמה, דערביי איז אויך איטאליען פארזיכערט געווארען, אז עס דראהט איהר נישט קיין אקציע אויפ'ן מיטעללענדישען ים מצד דעם ענגלישען פלאט און האט דערווייל נישט קיין מורא פאר דעם קרייץ-צוג געגען פאשיזם. איטאליען קען אזוי ארום „רוהיגער" פיהרען די מלחמה אין אפריקא.

ס'איז אבער א ספק, צי מ'קען שוין אין איצטיגען מאמענט אויף דעם וועג פאהרען ווייטער ביז די איטאליענער זאלען אפשטעלען די מלחמה. איצט וואלט דער אויסוועג נאר געקענט זיין אזעלכער: אדער איטאליען זאל אננעהמען די פלאטפארם וועלכע איז איהר ערשט נישט לאנג פארגעשטעלט געווארען דורך דער פעלקער-ליגע — וואלט דאס בעדייט די קאפיטולאציע פון איטאליען און דער אנהויב פון מוסאליני'ס אונטערגאנג. אדער איטאליען זאל בעקומען איצט מעהר וויפיל מ'האט איהר דעמאלט געוואלט געבען — דעמאלט קאפיטולירט די ליגע און עס ענטשטעהט אויף דער צוקונפט א געפעהרליכער פרעצעדענס, וואס וועט צוגעבען חשק אנדערע, אז זיי זאלען דאסזעלבע נאכטון. ביידע „אדערס" קומען איצט נישט אין בעטראכט.

ערשט נאך א געוויסער צייט וועט קענען אריינקומען אן ענדערונג אין דער זאכלאגע. ווען די איטאליענער וועלען זיין „אוחז ביד", ווען זיי וועלען קענען אויפווייזען גרויסע מלחמה-ערפאלגען, דעמאלט וועט מען קאנען זאגען אין גענף אז אין נאמען פון שלום, פון א סוף-מאכען צו דער ווייטערדיגער אויסזיכטסלאזער בלוט-פארגיסונג א. א. וו. זוכט מען א וועג פון שלום.

דעמאלט וועט זיין דער פרעסטיזש פון דער ליגע געראטעוועט, איטאליען וועט בעקומען עפיס ווייניגער וויפיל זי פארלאנגט און אביסיניען וועט זיין דאס כפרה-הינדעל.

י.

אונזער ווארט

צירקולארן און די יודישע קהלות

דער שטאטישער סטאראסטע האט צוגעשיקט א צירקולאר צו דער יודישער קהלה אין לאדז מיט א גאנצער רייה עמפעהלונגען, וועלכע דארפען פינקטליך אויסגעפיהרט ווערען דורך דער קהלה.

די עמפעהלונגען זענען נוגע כמעט דער גאנצער ארבייט פון דער יודישער קהלה. דער צירקולאר נעהמט ארום אלע געביטען פון דער קהלה-ארבייט, ווייל אויב די הויפט-עמפעהלונגען זענען געווענדעט אין דער ריכטונג פון הכנסות און הוצאות, איז פארשטענדליך, אז אין דעם פאל ווערט געבונדען יעדע איניציאטיוו פון דער קהלה-ארבייט ס'ווערט געהאמעוועט יעדער ווילען צו פארברייטערען פארשידענע אפטיילונגען אין דער ארבייט און בכלל ווערט פארלוירען יעדע זעלבסטשטענדיגקייט פון דער קהלה-ארבייט און יעדער שפור פון זעלבסטפערוואלטונג, ווי מ'האט געפרובט הויה אנצורופען די יודישע קהלה.

ס'האנדעלט זיך לגמרי נישט וועגען דער לאדזער יודישער קהלה אדער וועגען דער לאדזער סטאראסטווע, וועלכע האט די עמפעהלונגען צוגעשיקט. אזעלכע צירקולארען האבען ווארשיינליך בעקומען אלע יודישע קהלות און זיי זענען ארויסגעגאנגען פון דער העכערער מאכט. די עמפעהלונגען (ווי מיר האבען שוין איבערגעגעבען אין נעכטיגען נומער) זענען נוגע דעם אופן פון איינקאסירען עטאט, דעם אופן פון אויסגעבען די קהלה-געלדער, די פרייזען פון שחיטה, דעם אופן פון אננעהמען בעאמטע, פון קאנטראלירען די ארבייט פון די בעאמטע, פון דער הויך פון זייערע שכירות, די אונבעדינגטע קאנטראל פון דער טעטיגקייט און די בודזשעט-פראגען.

ס'קען אויסקומען, אז אויספיהרענדיג די עמפעהלונגען, וועט די קהלה נישט קענען אויסגעבען קיין איין גראשען אויף אזעלכע צוועקען ווי סאציאלע הילף, קינדער-פארזארגונג א. אז. וו.

מיר ווידערהאלען, אז ס'האנדעלט זיך נישט וועגען דעם צונעמען אין שוין די אדער יענע קהלה. ס'קען אבער נישט געשעהען, אז די ארבייט אין די קהלות זאלען געפיהרט ווערען דורך צירקולארען פון דער מאכט.

דער געפלאנטער קהלות-צוזאמענפאהר דארף וואס גיכער רעאליזירט ווערען שוין בלויז צוליב דער דאזיגער פראגע.

ד.

מינ. קוויאטקאווסקי'ס רעדע

אויף דער זיצונג פון דער פולמאכטען-קאמיסיע ביים סענאט

ווארשא, 4 (טעלעפאניש)

אונטערן פארזיץ פון סענאטאר באבראווסקי איז פארגעקומען די זיצונג פון דער סענאט-קאמיסיע, צו ערלעדיגען דאס געזעץ בנוגע די פולמאכטען פארן מלוכה-פרעזידענט. אויף דער זיצונג איז אנוועזענד געוועזען דער וויצע-פרעמיער קוויאטקאווסקי און די מיניסטארען פאניאטאווסקי און גורעצקי.

דער רעפערענט סען. עווערט האט פארגעלעגט אנצונעהמען דאס געזעץ וועגען די פולמאכטען אהן ענדערונגען. דאן האט גענומען א ווארט דער וויצע-פרעמיער קוויאטקאווסקי, וועלכער האט זיך פערופען אויף זיינע ביז-איצטיגע רעדעס און דאן האט ער געזאגט: מיר ברענגען שוין לאנג אלע קרבנות, דער אונטערשיד איז דער, וואס מיר וועלען איצט פעסטשטעלען א געוויסען פראגראם פון די קרבנות. דער, וואס פראטעסטירט איצט און פערלאנגט, אז מ'זאל איהם אדער זיין גרופע אויסשליסען פון דער רשימה פון די בע'עוולה'טע, דער פערשטעהט נישט, אז אין א קורצער צייט וואלט ער אליין פילפאך מעהר בע'עוולה'ט געווארען איידער די, וועלכע זענען ארומגענומען מיט'ן מלוכה-פלאן.

ווייטער האט זיך דער מיניסטער ארויסגעזאגט געגען אינפלאציע. דאס ערשטע ארט דארף פערנעמען דער גלייכגעשטעלטער מלוכה-בודזשעט, פערשטעהט זיך, אז אין די גרעניצען פון דער מעגליכקייט וועלען מיר קודם-כל שוינען די אינטערעסן פון דעם ארבייטס-מענש. די סקאלע פון קרבנות וועט גערעכט פונאנדערגעלייגט ווערן. קיין אבסאלוטע גערעכטיגקייט קענען מיר אבער דא נישט דערגרייכען, מיר וועלען אין אנהויב אויך נישט קענען אויסמיידען קיין פעהלערן. ס'וועלען געשאפען ווערען אינסטיטוציעס פון בודזשעט-קאנטראלען אין אלע מיניסטעריומס און מלוכה-אונטערנעהמונגען, אזוי ארום וועלען מיר צוריקקעהרען די קרעדיט-טעטיגקייט און שאפען נארמאלע בעדינגונגען פאר אפשפארען און וואוקס פון די קאפיטאלען.

די אקציע פאדערט אבער צייט און אונטערשטיצונג מצד דער גאנצער געזעלשאפט. מיר גלויבען, אז דורך 2 יאהר וועט זיך אונז איינגעבען צו ברעכען די איצטיגע שוועריגקייטען. אנ'אויסערגעווענליכע אקציע פערלאנגט אויסערגעווענליכע פולמאכטען און דעריבער בעט איך די קאמיסיע אנצונעמען דאס רעגירונגס-געזעץ וועגען די פולמאכטען. נאך א דיסקוסיע זענען די פולמאכטען איינשטימיג אנגענומען געווארען. מארגען וועט דאס געזעץ בעטראכט ווערען אויפ'ן פלענום פון סענאט.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער ליבען און טייערען

שוואגער **שמואל** און דער גאנצער **פאמיליע רייכמאן**

צוליב'ן טויט פון זייער אונפערגעסליכען

נ״ע **זאב וואלף**

המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

שלמה מאיר שפייזהענדלער

און פאמיליע.

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען און דעמזעלבען טאג צו קבורה געקימען מיין ליבער מאן, אונזער טייערער ברודער, שוואגער און אנקעל

נ״ע **זאב וואלף** ב״ר נחום ז״ל מאזארקאוו

רייכמאן

אין עלטער פון 42 יאהר,

וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע היגטערבליבענע.

יוד. אגענץ בעקומען 1000 סערטיפיקאטען

א העלפט וועלען בעקומען די חלוצים פון דייטשלאנד

ירושלים, 4 (יט"א טעלעגראַפיש)

די יודישע אַגענץ האָט בעקומען 1000 סער־טיפיקאַטען אויפ'ן חשבון פון היינטיגען האַלבען יאָהר. אַ העלפט פון די סערטיפיקאַטען זענען בע־שטימט געוואָרען פאַר חלוצים פון דייטשלאַנד.

רומעניע בעקומט 2 מיליארד לעי אלס הלואה פון פראנקרייך

בוקאַרעשט, 4 (ספ. טעל.)

צווישען פראַנקרייך און רומעניען איז בע־שלאָסען געוואָרען אַנ'אָפמאַך, לויט וועלכען רו־מעניען בעקומט פון פראַנקרייך א הלואה פון 2 מיליאָן לעי.

אנגעהויבן זיך דער סטאַוויסקי־פראצעס

פאַריז, 4 (ספ. טעל.)

היינט האָט זיך אַנגעהויבען דער גרויסער פראָצעס וועגען דער סטאַוויסקי־אַפערע. אַלע 21 אָנגעקלאָגטע האָבען זיך געשטעלט צום פראַצעס. 11 פון זיי האָט מען געברענגט פון טורמע. עס פערטיידיגען 50 אַדוואָקאַטען. דער זאַל איז איי־בערפולט. די געשוואוירענע וועלען דאַרפען ענט־פערען אויף 2000 פראַגען־

Dr. REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 201-93

ספעציאליסט

פאַר מענער־שוואַכע־בעהאַנדלונג

עפעקטיוועלע בעראַטונגען און פסיכאָ־אַנאַליזען

נעמט אָן פון 8–11 און 5–8 אָוועגד.

אונטערגעשריבען אין ווארשא

דעם דייטש־פוילישען ווירטשאפטליכען אפמאך

וואַרשא, 4 (טעלעפאָניש)

היינט איז אין וואַרשא אונטערגעשריבען גע־וואָרען דער פויליש־דייטשער ווירטשאַפטליכער אָפ־מאַך, וועלכער רעגולירט דעם סחורות־פערקעהר צווי־שען ביידע לענדער אויף דער קלויזול פון די גרעסטע־פריווילעגיעס. פון דער פוילישער זייט האָט דעם אָפ־מאַך אונטערגעשריבען דער וויצע־אויסערן־מיניס־טער שעמבעק, פון דער דייטשער זייט אַמבאַסאַדאָר מאָלטקע. דער אָפמאַך איז אונטערגעשריבען גע־וואָרען אויף איין יאָהר.

טויט־שטראף אין רוסלאנד

פאַר שפעקולירען מיט סחורות

פאַריז, 4 (פ. טעל.) אין באַקו זענען פער־משפט געוואָרען צום טויט דריי הויפט־בוכהאַלטערס און 11 ליטערם פון געוועלבער. זיי זענען פערמשפט געוואָרען צו 2 ביז 10 יאָהר טורמע פאַר שפעקולאַ־ציע מיט סחורות.

פראצעס וועגען די שבועות'דיגע געשעהענישן אין גראדנע

גראָדנע, 4 (טעלעפאָניש)

נעכטען האָט זיך אין קרייז־געריכט אָנגע־הויבען דער פראָצעס פון די 17 אָנגעקלאָגטע צו־ליב די שבועות'דיגע געשעהענישען.

די הויפט־בעשולדיגטע זענען אַלפאָנס באַ־נאַשוק און עדמונד זיגנאַנסקי. דער היינטיגער טאָג איז געווען פערנומען מיט אויסהערען די פערזאָנאַל־יען פון די בעשולדיגטע און מיט לייענען דעם בע־שולדיגונגס־אַקט.

דער בעשולדיגונגס־אַקט שילדערט גענוי די געשעהענישען אין גראָדנע אין די שבועות־טעג. ס'זענען דערהרגעט געוואָרען 2 יודען, עטליכע צעהנדליג זענען פערוואונדעט געוואָרען. די דער־הרגעטע זענען ישראל בערעזאָווסקי און גדליה בעכער. אין 200 יודישע הייזער און אין 80 יודישע געשעפטען זענען אויסגעהאַקט געוואָרען די שויבען. דער שאָדען ווערט אין בעשולדיגונגס־אַקט אָפ־געשאַצט אויף 30 טויזענד זלאָטעס. די בעשול־דיגטע פערהאַלטען זיך זעהר חוצפה־דיג. אויף די פראַגען פון די יודישע ציוויל־מאָהנער ווילען זיי נישט ענטפערען.

די אַדוואָקאַטען מצד די געליטענע האָבען אַריינגעטראָגען אין געריכט פאָלגענדע ציווילע־תביעות:

אַדוו. רוטען — אין נאָמען פון: פייוול בע־רעזאָווסקי (פאָטער פון דערהרגעטען ישראל בע־רעזאָווסקי) — מאָראַלישע תביעה אויף 1 זל.; יעקב ראַדוגסקי (דער אינהאַבער פון צייטונגס־קיאָסק אויף סלאָבאָדקע, ביי וועלכען מ'האָט דעם קיאָסק צעראַבירט און ער אַליין האָט בעקומען 3 וואונדען אין קאָפ און מיט אַ מעסער אין זייט) — אויף 250 זל. אַלס דעקונג פון די היילונגס־קאָסטען און פון זיין היזק; יעקב שוואַרץ אויף 250 זל. אלס דע־קונג פון די היזקות.

אַדוו. פירסטענבערג — אין נאָמען פון: אברהם בורדע — 50 זל. אַלס דעקונג פון זיינע היילונגס־קאָסטען; די פאַמיליע פון אומגעקומענעם גדליה בעכער — מאָראַלישע תביעה אויף 1 זל.; די איני־האַבער פון די געשעפטען, וואו מ'האָט אויסגעזעצט די שויבען און אָנגעמאַכט אַ חורבן אין די שוי־פענסטערס — מייזעל, לייב קאַגאַן־ליניק, משה שמוקלער און פייוול קלעמפנער צוזאַמען אויף 1140 זלאָטעס.

אַדוו. לאָבמאַן — לייב בוטשינסקי (צעשטאָ־כען געוואָרען ביים טויער פון סטאַראָסטווע און זיך לאַנג געהיילט אין גראָדנע און אין וואַרשאָ), שלמה פאָזניאַק (שווער צעשטאָכען געוואָרען ביי דער דיקטן־פאַבריק), גאָטליב לעווין און הירש גרינבליום (צעשלאָגען און פערוואונדעט געוואָרען אויפ'ן פיעראַצקי־בולוואַר) — צוזאַמען אויף 948 זל. אַלס היילונגס־קאָסטען; יצחק לייפונסקי (צעשטאָכען געוואָרען ביים בריק) — אַ מאָראַלישע תביעה אויף 1 זל.

אַדוו. זאַדאַי — אין נאָמען פון די צעשלאָגענע בער אַכון, שמואל קליינבאָרט און הירש אטלאס — מאָראַלישע תביעות צו 1 זל.

בעקאַנטמאַכונג.

אַ בשורה טובה

פאַר די לאָדזער מחותנים

נאָך אַ גרינדליכען רעמאָנט איז ערעפענט געוואָרען אונטער פאַכמענישער אויפזיכט

אויף 5 וואָלטשאַנסקא 5

א זאל אויף חתונות

מיט א שיינעם מענער־זאַל

מיט אַ גרויסע היגיענישע כשרע קיך געפירט לויט די נייעסטע מעטאָדען, נייע טיש־בעשטעק אויך קוכען־געשיר. פריי צופרידענצושטעלען די יודישע מחותנים מיט זייערע געסט, אַלעס לויט דעם נייעסטען סטיל, אויך צו פערמיטען אויף טאַנץ־פערוויילונגען.

אַכטונג! קריזיס־פרייזען.

מיט אַכטונג די אינהאַבער.

דעם האַרציגסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס דער

פאַמיליע רייכמאַן

צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון זייער ברודער

נ"ע זאב וואלה

המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

י. פליגעלד און פרוי

אונזער חשוב'ן שעף

ה' שמואל רייכמאַן און פאַמיליע

צוליב'ן טויט פון זייער אונפערגעסליכען ברודער און שוואָגער

נ"ע זאב וואלה

דריקען מיר אויס אונזער האַרציגסטען ביילייד: זייט געטרייסט מיט המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

דאָס פערסאָנאַל.

Dr. med.

Leon Familier

אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען

6. שערפליעז 37 (בענעדיקטאַ)

נעמט אָן פון 5–7 נאָכם.

דאַנקזאַגונג

דעם סינאַגאָגע־קאָמיטעט מיט פרעזעס ה' לודוויק צוקער בראש, אויבערקאַנטאָר לוואָוויטש, קאַנטאָר ב"י און קאַנטאָר באַניובמע, דירעגענט ה' דאַרגוזשאַנסקי און דעם גאַנצען כאָר — דריקען אויס דעם טיפסטען דאַנק פאַר די וואונשען און פאַר דער פרייד, וואָס זיי האָבען אונז פערשאַפט ביי דער בר־מצוה־פייערונג אין דער סינאַגאָגע פון אונזער זוהן, העניעק.

מ. גרינוואַלד און פרוי

נאָך קורצע שווערע ליידען איז געשטאָרבען אין עלטער פון 51 יאָהר מאַן ליבע פרוי, אונזער טייערע און אונפערגעס־ליכע מוטער, טאָכטער, שוועסטער, שוועגערין און מומע

נ"ע פייגעל אשת ר' נח נ"י מעשענגיסער

(געב. שווינטאַרסקא)

די לויה קומט פאָר היינט, דינסטאַג, דעם 5. נאָוו. 1935, 1 אַ זייגער בטאָג פון טרויער־הויז, פולנאָצנאַ 12 וועגען וואָס עס מעלדען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע

קירזשנער־ווערקשטעל

פון מ. שאַליט

4 נאַרוטאָוויטשא 4

נעמט אָן אַלער אַרט

פעלץ־אויסאַרבייטונגען

לויט די לעצטע מאָדעלן צו ערמעסיגטע פרייזן.

וואָרנונג! צו די סוחרים פון פילץ און קאַמעלהאַר

אזוי ווי איהר פערנעהמט זיך מיט אַרויסגעבען אויס־צואַרבייטען קאַמעל־שיך און דערמיט ברענגט איהר שאָדען די הענדווערקער, וואָס עקזיסטירען שוין צעהנדליגער יאָהרען און יעצט זענען זיי פעראורטיילט צום אונטערגאַנג צוליב אייך. דעריבער וואָרנען מיר אַלע סוחרים פון קאַמעל און פילץ, און ספּעציעל מאַכען מיר אויפמערקזאַם די פאָלגענדע ה"ה:

נ. וויינטרויב, ש. מונדלאַק און ז. ווייסמאַן

1) אָפצושטעלען דאָס אַרויסגעבען אַרבייט; 2) אויפ־הערען זיך צו פערנעמען מיט פערטיגע קאַמעל־שיך; 3) אויפהערען שיקען סוחרים צו אייערע כאַלופ־ניקעס.

אין געגענפאַל וועלען מיר ציהען דערפון די נויטיגע קאָנ־סעקווענצען און אָננעהמען מיטלען געגען אייך. מיט אַכטונג

די קאָמיסיע פון געגרינדעטע שוסטער־האַנד־ווערקער ביים שוסטער־צעך אין לאָדז

פאָלודניאָווא 22

בעדענקט, שטשעשליווי

ביי

צום ווינטער־סעזאָן. אַ גרויסער אויסוואַהל פון

אָריגינעלע בילליצער און טאַמאַשאָווער סחורות

אויף אנציגער און פאלטענס

פון די בעסטע קוואַליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען

מיט 30% ביליגער

קומט און איבערצייגט אייך!

R.Szczęśliwy

לאָדז, 5 נאַוואָמיעסקא 5

טעל. 156-09.

געדענקט פראַנט II שטאָק.

Dr. med.

P. Braun

ספעציאַליסט פאַר הויט־ און ווענערישע קראַנקהייטען

וואוינט יעצט פיעטריקאָווער 81

טעל. 100-57.

נעמט אָן פון 8–1 און פון 4–8 אָוונט

Dr.

Wajnberg

ספעציאַליסט פאַר לונגען־, האַרץ־ און סקלעראָז־קראַנקהייטען

וואוינט יעצט פיעטריקאָווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אָן פון 9–10 פריה, 3–5, 8–9 אָוו

Dr. J. Lubicz

כירורג און אָרטאָפעד

צוריקגעקעהרט

9 פאָלודניאָווא 9

טעל. 183-17.

Dr. med.

J. Nadel

ספעציאַליסט פון אַקושעריע־ און פרויען־קראַנקהייטען

אַנדזשעיאַ 4, טעל. 228-92

נעמט אָן פון 10–12 און פון 5–7 אָוו.

סטאַרשי פעלדשער

ש. דערעש

4 לוטאָמיערסקא 4, (האַטעל־גאַס)

טעל. 184-78

נעמט אָן פון 8 ביז 10 פריה און פון 1,30 ביז 4 נאָכמ. און פון 6–7 אָוועגד.

Dr. med.

G. Wegmajstrowa

18 Śródmiejska 18

tel. 246-58

אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען

נעמט אָן טעגליך פון 5–7 נאָכמיטאָג.

Dr.

Justman

וואוינט יעצט

8 NAWROT 8

telef. 138-99

לאָדזער יוד. לאַקאַטאָרען־ און סובלאַקאַטאָרען־פאַריין

געפינט זיך

אויף פיעטריקאָווער 31, וו. 22,

טעלעפאָן 264-38.

דער סעקרעטאַריאַט איז טעטיג טעגליך פון 6 ביז 9 אָוונט. ס'ווערען געשריבען ביטעס, ערטיילט עצות, אויסגעגליכט סכסוכים און געפיהרט כל'צרליי דירות־ און עקסמיסיע־פראָצעסען.

אויערן, נאָז און האַלז קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פיעטריקאָווער 67. טעל. 127-81

נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועק אָפעראַציע א. ז. וו.), ווי אויך אַמבולאַ־טאָרישעס פון 9–2 און פון 4–8 אָוונט.

פאַר גאַרד, ביזשוטעריע

און לאַמבאַרד־סוויטעס

צאָהלט די העכסטע פרייזען

אייזלדאָר פיאַלקא

פיעטריקאָווער 7.

Dr. med. H. Wajs

כירורג

וואוינט יעצט

פיעטריקאָווער 17

טעל. 148-01

Dr. med. H. HAMMER

ספעציאַליסט פאַר אַקושעריע און פרויען־קראַנקהייטען

וואוינט יעצט

11 listopada 32 (róg Gdańskiej)

Telef. 128-39 טעלעפ.

נעמט אָן פון 3 ביז 7 אָוועגד.

75 טויזענד יודישע אונטערנעהמונגען געהען אריבער אין ארישע הענד

„פעלקישער בעאבאכטער" פאדערט אויף צום באיקאט פון יודישען פוטער־האנדעל

בערלין (יט"א) לויט סטאטיסטישע ציפערן, וואס זענען פערעפענטליכט אין דער יודישער פרעסע, ווערען העכער 75 טויזענד יודישע און האלב־יודישע אונטערנעהמונגען, אין רעזולטאט פון דער איצטיגער רעגירונגס־פאליטיק אין דייטשלאנד, איבערגעהן אין ארישע הענד. די דאזיגע ציפער נעמט נישט ארום דעם יודישען אקציען־בעזיץ אין אונטערנעהמונגען, וואס זייערע אקציען־בעזיצער זענען אונבעקאנט. דער פערנעהם פון דעם דאזיגען יודישען בעזיץ קען נישט פעסטגעשטעלט ווערען, כל־זמן עס איז נישט אפגעשאפט געווארען דער אנאנימיטעט פון אקציען־געזעלשאפטען.

דער דורכשניטליכער ווערט פון א יודישער אונטערנעהמונג ווערט געשאצט פון 30 ביז 40 טויזנד מארק. די דאזיגע ציפערן שטיצן זיך אויף אנ'אפיציעלער רעגירונגס־סטאטיסטיק, וואס איז לעצטענס געהאט דורכגעפיהרט געווארען.

אין די ראהמען פון דער קאמפאניע ארויסצושטויסען יודען פון ווירטשאפטליכען לעבען פערעפענטליכט דער „פעלקישער בעאבאכטער" אנ'ארטיקעל, אין וועלכען עס ווערט גערופען צום באיקאט פון יודישען פוטער־האנדעל.

דער „בעאבאכטער" טיילט דערביי מיט, אז אין בערלין איז געגרינדעט געווארען א ספעציעלע ביורא מיט דער אויפגאבע „אויפצוקלערען ארישער" ווענען דער נויטווענדיגקייט צו שטיצען דעם ארישען און באיקאטירען דעם יודישען האנדעל. עס מוזען באיקאטירט ווערען נישט בלויז יודישע סוחרים, נאר אויך האנדווערקער.

ביי דער געלעגענהייט גיט איבער דער „פעלקישער בעאבאכטער" דעם טעקסט פון א געזעץ פון יאהר 1230, וואס זאל האבען שוין מיט אנ'ערך 700 יאהר צוריק פערבאטען דעם יודישען אנטייל אין פוטער־האנדעל, פארזעהענדיג פאר עובר־זיין אויפ'ן פערבאט שווערע געלד־שטראפען.

נאצים האבען קאפ־פערדרעהעניש צוליב ארישע דינסט־מיידלעך, וואס מוזען פערלאזען יודישע ווירטשאפטען

בערלין, (יט"א) די דייטשע ארבייטס־פערמיטלונגס־ביורא'ס האבען איצט גרויסע זארגען צוליב דער פראגע פון געפינען בעשעפטיגונג פאר ארישע דינסט־מיידלעך, ביז 45 יאהר אלט, וואס יועלען, אין הסכם מיט'ן נירענבערגער געזעץ, דעם 31 דעצעמבער ה. י. מוזען פערלאזען די יודישע הויז־ווירטשאפטען.

אין בערלין האבען היינטיגע וואך מעהרערע דינסט־מיידלעך בעקומען דערלויבענישען צו פערבלייבען אויף זייערע שטעלעס אין יודישע הייזער ביז אפריל 1936.

היות עס זענען נאך ביז איצט נישט ארויסגעגעבען געווארען די אויספיהר־בעשטימונגען צום נירענבערגער געזעץ („צום שוץ פון דייטשען בלוט און דייטשער עהרע"), איז דערווייל נישט בע־יואוסט צי ארישע דינסט־מיידלעך מוזען אויך פערלאזען די הייזער פון אויסלענדישע יודען, ביי וועלכע זיי ארבייטען. די אמטען פון דעם דייטשען ארבייטס־פראנט גיבען נישט קיין דעצידירענדען ענטפער אויף דער פראגע, זיי געהען אבער ארויס פון דער הנחה, אז דאס געזעץ מאכט נישט קיין חילוק צווישען דייטשע און פרעמדלענדישע יודען, און דעריבער יוערען ארישע דינסט־מיידלעך, וואס ארבייטען ביי יודען — אויסלענדישע בירגער, אויפגעפאדערט צו זיין גרייט צו פערלאזען זייערע פאסטענס, סיידען די אויספיהר־בעשטימונגען, יוע גען יועלכע מען ריכט זיך, אז זיי וועלען ערשיינען פאר סוף דעצעמבער, יועלען בעשטימען אנ'אויסנאהמס־בעהאנדלונג פאר פרעמדלענדישע יודען.

פראפ. מייזנער פרייגעשפראכען געווארען

ווארשא, 4 (טעלעפאניש)

דער אורטייל אין פראצעס געגען פראפעסאר מייזנער (זעה 4 זייט) איז ערווארט געווארען דורך דער גאנצער מעדיצינישער וועלט מיט דער גרעסטער שפאנונג.

3 א זייגער נאכמיטאג האט דער פארזיצער אדורכגעלייענט דעם אורטייל, לויט וועלכען פראפ. מייזנער איז פרייגעשפראכען געווארען. אין די מאטיווען פון אורטייל ווערט געזאגט, אז די פארוואורפען, דאס פראפ. מייזנער האט מיט זיין אפעראציע גורם געווען דעם טויט פון דראביק'ן זענען נישט בעוויזען געווארען.

באנדיטישע אנפאלען אויף דער סאוויעטיש־מאנדזשורישער גרעניץ

מאסקווא, 4 (ספ. טעל.)

„טאסס"־אגענטור מעלדעט, אז אויף דער מאנדזשורישער גרעניץ קומען כסדר פאר אנפאלען פון קארעאנישע באנדיטען אויף דער סאוויטישער טערריטאריע. ס'קומט צו שיסערייען און די באנדיטען אנטלויפען. אויף די ערטער פון די פארפאלען האט מען געפינען קאנטרעוואלוציאנערע בראשורען און מאטעריאלען אויפצורייסען די באהד־ליניעס.

א מאנארכיע אין גריכענלאנד

ווין, 4 (ספ. טעל.)

שפעט ביינאכט האט דאס גריכישע אינערן־מיניסטעריום פערעפענטליכט פאלגענדען רעזולטאט פון פלעביסציט: פאר דער מאנארכיע האבען זיך, לויט אפיציעלע דעפעשען, ארויסגעזאגט 90 פראצענט פון די שטימענדע.

ווין, 4 (ספ. טעל.)

דאנערשטאג פאהרט ארויס א דעלעגאציע צום גריכישען קעניג, וועלכע וועט איהם מיטטיילען דעם רעזולטאט פון פלעביסציט און איהם איינלאדען צוריקצוקומען קיין גריכענלאנד.

די קאמפיין אין ענגלאנד לטובת די פוילישע יודען

לאנדאן, 4 (יט"א טעלעגראפיש)

ס'איז פערעפענטליכט געווארען א הייסער אפעל צו שטיצען דעם קאמפיין פאר די פוילישע יודען.

הרב עמיאל — רב־ראשי אין תל־אביב

תל־אביב, 4 (יט"א טעלעגראפיש)

הרב עמיאל איז בעשטימט געווארען אלס הרב הראשי פון תל־אביב אויפ'ן ארט פון פטו שטארבענעם הרב אראנזאן.

סאנקציעס געגען איטאליען ווערען אנגעווענדעט אין ארץ־ישראל

ירושלים, 4 (יט"א טעלעגראפיש)

דא זענען פערעפענטליכט געווארען די פערארדנונגען וועגען די סאנקציעס געגען איטאליען. ס'איז פערבאטען געווארען דער אימפארט און עקספארט פון קריגס־מאטעריאלען, ס'זענען אפגעשטעלט געווארען די קרעדיט־אפעראציעס מיט איטאליען און ס'איז אפגעשטעלט געווארען דער סחורות־אימפארט פון איטאליען.

אויפרייס אויף א שיף מיט נאפט

מאסקווא, 4 (ספ. טעל.)

אין קראסנאוואדסק איז פארגעקומען אנ'אויפרייס אויף דער שיף „סאוונארקאוו", בעת מ'האט די שיף אנגעלאדענט מיט נאפט. 5 מאטראסען זענען אומגעקומען.

Dr.
B. Robinzon
אינערליכע קראנקהייטען
האט זיך איבערגעצויגען
אויף 10 פאמארסקא 10
פראנט 11 שטאק, טעל. 86=131
נעמט אן פון 6 ביז 8 אוועגד.

Dr. med. H. LUBICZ
פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראנקה.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 41-32
צוריקגעקעהרט
עמפפאנגס־שעה'ן 8—10, 12—2 און 5—8 אווענד,
זונטאג פון 9—11 ביינאג און יום־טוב פון 9—1

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון צייהן און יאסל'עס
Piotrkowska 164 tel. 114-20
צוריקגעקעהרט

דאס לעבען אין ווארשא

(טעלעפאנישע ידיעות פון דער הויפט־שטאט)

פאליטישע נייעס

אין פויזען האט זיך געבילדעט א צווישען פעראיין קאמיטעט צו טראגען הילף די ארבייטסלאזע אין דעם דאזיגען קאמיטעט געהען אריין פארשטעהער פון דער פוילישער פאך־פעראייניגונג, פון די קריסטליכע פראפעסיאנעלע פעראיינען אין פוילישע פראפ.־פעראיינען „פראצא".

די דאזיגע פעראייניגונג זאל אין דער צוקונפט איבערנעהמען אויך אנדערע געביטען פון פראפעסיאנעלער ארבייט אזוי, אז עס זאל סוף כל סוף קומען צו א פולשטענדיגער פעראייניגונג פון די דריי ארגאניזאציעס.

* * *

די צווישען־מיניסטעריעלע קאמיסיע צו פארשען די רעגיאנאלע ווירטשאפטליכע ענינים, איז, אין איהר רייזע איבער די גרעסערע ווירטשאפטליכע פונקטען אין פוילען געקומען קיין לעמבערג. די קאמיסיע האט בעזוכט די נאפט־געביטען און דורכגעפיהרט שמועסען מיט די פארשטעהער פון נאפט אינדוסטריע און מיט די ארבייטער־דעלעגאטען. שבת האט די קאמיסיע אדורכגעפירט א רייהע קאנפערענצען מיט די פארשטעהער פון קאמונאלע און ווירטשאפטליכע אפטיילונגען אין די דריי דרום־מזרח'דיגע וואיעוואדזטוועס. אויף די זיצונגען פון די סעקציעס האט זיך די קאמיסיע צוזאמענגעטראפען מיט די פארשטעהער פון די אגראר האנדווערקער, אינדוסטריעלע און האנדעלס ספערען.

נעכטען איז די קאמיסיע אפגעפאהרען אין דער פראווינץ ,יואו זי זאל זיך בעקענען מיט די בעדערפענישען פון פוילישען און אוקראנישען דארף.

יעקב דע האאז און דיר. יעקב ספעקטאר אויף א אודיענץ ביים אינערן־מיניסטער ראטשקיעוויטש.

דעם פאריגען מיטוואך האט דער מיניסטער פאר אינערן־ענינים ה' ראטשקיעוויטש אויפגענומען אויף אנ'אודיענץ דעם פארזיצער פון דער נייער ציוניסטישער ארגאניזאציע אויפ'ן ווינער קאנגרעס ה' יעקב דע־האאז און דעם עקזעקוטיווו־מיטגליד פון נ. צ. א. ה' יעקב ספעקטאר. די אודיענץ האט נעדויערט העכער א שעה צייט און דער געשפרעך איז געפיהרט געווארען אין א פריינדליכער שטימונג. מיניסטער ראטשקיעוויטש האט ארויסגעוויזען א גרויסען אינטערעס און אויסגעדריקט זיין סימפאטיע פאר די צילען פון נ. צ. א. אין פוילען. גלייכצייטיג האט מיניסטער ראטשקיעוויטש אויסגעדריקט זיין אינטערעס פאר די פלענער פון נ. צ. א. אין די ענינים פון דער פערגרעסערטער עליה פון די פוילישע יודען נאך ארץ ישראל. אין משך פון דער אודיענץ זענען בעריהרט געווארען א גאנצע רייה אנדערע פראגען. ספעציעל איז ארומגערעדט געוואָרען די ווירטשאפטליכע לאגע פון די יודען אין די גרויסע טעקסטיל־צענטערען. מיניסטער ראטשקיעוויטש האט ארויסגעוויזען גרויס פערשטענדניש פאר די פראבלעמען פון דער יודישער עליה אין ארץ־ישראל א ספעציעלען. אינטערעס האט מיניסטער ראטשקיעוויטש ארויסגעוויזען פאר'ן גורל פון די פוילישע יודען אין ארץ ישראל. (יט"א)

צו די פייערונגען דעם 11 ליסטאפאד.

ווארשא גרייט זיך צו די פייערליכקייטען פונ'ם 11 ליסטאפאד. אלע געביידעס, גאסען א. ד. ג. זאלען זיין בעציירט מיט גרינס, בלומען פעהנער עס ווערט צוגעגרייט א ספעציעלע אילומינאציע.

בעגאנגען מיסברויכען אויף 100.000 זל. א הויז - אדמיניסטראטאר.

אויך זלאטע 49 איז דער אדמיניסטראטאר יצחק מינץ בעגאנגען א רייהע אפערעס. פאר יועלכע דער הויז־ווירט האט איהם איבערגעגעבען דער פראקוראטור. דער אדמיניסטראטאר האט געהאט צוויי קוויטאריושען, אין איינעם האט ער אריינגעשריבען די ווירקליכע סומעס פונ'ם דירה־געלד ,וועלכע ער האט בעקומען פון די לאקאטארען און דעם צווייטען יויפיל ער האט געוואלט אפגעבען דעם ווירט. פאר רעמאנטען, יועלכע עס האבען געמאכט די לאקאטארען אויף זייער חשבון האט דער אדמיניסטראטאר אפגערעכענט דעם הויז־ווירט פונ'ם דירה־געלד .

ווען דער ענין איז אויפגעקלערט געווארען האט זיך ארויסגעשטעלט ,אז דער אדמיניסטראטאר האט אויף אזא אופן זיך צוגעאייגענט 100.000 זל.

זיצונג פון דער עקזעקוטיוו פון היאס.

דאנערשטאג זאל פארקומען א זיצונג פון דער עקזעקוטיווע פון היאס אין פוילען.

אויף דער טאג־ארדנונג געפינט זיך די פראגע פון ארגאניזירען די יודישע עמיגראציע פון פוילען אין די לענדער איבערן ים.

700 יודישע עמיגראנטען קין פאלעסטינא.

נעכטען איז פון ווארשא ארויסגעפאהרען א טראנספארט פון 700 יודען עמיגראנטען קיין פאלעסטינע.

דער טראנספארט פאהרט דורך קאנסטאנץ מיט דער שיף „פאלאניא"

דעלעגאציע פון דער „נאציאנאלער ארבייטער ארגאניזאציע" אין א"י קיין אמעריקא.

דער צ. ק. פון דער רעוויזיאניסטישער ארגאניזאציע טיילט מיט, דאס פון תל־אביב איז ערהאלטען געווארען פאלגענדע טעלעגראפישע מעלדונגען:

דער ועד־הפועל פון דער „נאציאנאלער ארבייטער ארגאניזאציע" אין א"י (הסתדרות עובדים לאומית) האט בעשלאסען דורכצופיהרען אין אמעריקא א פראפאגאנדע־אקציע פאר דער דאזיגער ארגאניזאציע. צו דעם צוועק פאהרט ארויס א דעלעגאציע, וועלכע בעשטעהט פון: דיכטער אורי צבי גרינבערג, צבי באנפעלד און דעם גענעראל־סעקרעטאר פון דער רעוויזיאניסטישער פארטיי אין פוילען יוסף קלארמאן.

די דעלעגאציע וועט פערבלייבען אין אמעריקא דריי חדשים צייט.

זעלבסט־הילפס־אקציע פון פוילישען יודענטום אויף דער פראווינץ.

די לייטונג פון זעלבסט־הילפס־קאמפיין פון פוילישען יודענטום טיילט מיט:

די פראווינץ יוייזט ממש ארויס א ריהרענדע בעציהונג צום קאמפיין פון זיינע צילען. די אימפאזאנטע סומע פון איבער 350.000 זל„ וועלכע זענען געשאפען געווארען דורך די קלענסטע פראווינציאנעלע שטעטלעך, זאגט יועגען דעם צום בעסטען עדות. אלס אילוסטראציע ברענגען מיר פאלגענדע כאראקטעריסטישע קארעספאנדענצען פון די צעהנדליגער ,וואס די צענטראלע בעקומט:

קאנסטאנטינאוו פאדאלסקי: ס"ה האט אונזער שטעטעל בעקומען 10 אבליגאציעס .פון זיי האבען מיר פערקויפט 8. די אבליגאציעס געהערען צו 50 פערזאן, דאס רוב ארימע, ווייל ביי אונז האבען אויסגעקויפט אבליגאציעס עטליכע פער זאן בשותפות. אין דעם קאמפיין האבען זיך בעטייליגט 58 פערזאן ,ד. ה. א דריטעל פון דער יודישער בעפעלקערונג. איצט טרעטען מיר צו צו דער מזומנים־אקציע, אין וועלכער עס יועט זיך זיכער בעטייליגען נישט ווייניגער יוי דאס צווייטע דריטעל. דער קאמפיין איז פאר אונזער שטעטעל א קאלאסאלער ערפאלג.

טשעלאדז: ווען מיר האבען פון „צעקאבע" בעקומען א מעלדונג ,אז דער קאנטינגענט, וואס איז פאר אונז בעשטימט געווארען, בעטרעפט 1.000 זל„ האט דאס ביי אונז געקלונגען ווי א לעגענדע. שהיהכן ,ווי קען מען אין טשעלאדז זאמלען אפילו א העלפט פון קאנטינגענט? א דאנק דעם ה' געלבארד, וועלכער האט ערמוטיגט מיט זיין ערשטער נתינה פון 100 זל„ האט זיך אנגעהויבען די זאמלונג. און מיר האבען דערגרייכט 1.650 זל. ד. ה. אויף 65 פראצ. איבערגעשטיגען דעם פאר אונז בעשטימטען סכום. צווישען די בעשטייערטע געפינט זיך אויפ'ן ערשטען ארט די פאבריק „יוזעפאוו", יועלכע האט געגעבען 400 זל. (יט"א)

Dr.
R. Zalcwasser
כירורג
צעגעלניאנא 19, טעל. 17=125
נעמט אן פון 1—2 און פון 4—6.30.

Dr. med.
HALTRECHT
ספעציעל־ארצט פאר הויט,- געשלעכטס־קראנקהייטען און מענער־שוועכע
פיעטריקאווער 10, טעל. 21-245
נעהמט אן פון 8 פריה ביז 2 מיטאג און פון 5 ביז 9 אוו.
זונטאג פון 10—1 מיטאג. אלע ארטען אנאליזען
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזן
א ספעציעלער ווארטע־זאל פאר פרויען.

די לאַגע פֿון די יודען אויף דער וועלט

פֿון ד"ר יעקב ווינגאַרדסקי

א גאַנץ בעזונדער קאַפּיטעל פֿאַר זיך איז די לאַגע פֿון יודען אין רוסלאַנד. וואָס מעהר איך שטודיר די יודישע שאלה אי אין לעבען, אי אין דער ליטעראַטור, אַלץ מעהר איבערצייג איך זיך, דאָס די פֿון מיר שוין מיט פֿיל יאָהר צוריק אַרויסגעזאָגטע מיינונג, דאָס דער מהות פֿון דער דאָזיגער שאלה בעשטייט אין דער שווערקייט צו קאָנקורירען מיט יודען כמעט אויף אַלע געביטען פֿון מענשליכער טעטיגקייט, — איז א ריכטיגע, דעריבער איז די לעזונג פֿון דער יודישער שאלה ענג פֿערבונדען מיט דעם בעזייטיגען, עווענטועל אָפּשוואַכען די דאָזיגע קאָנקורענץ.

פֿון דעם שטאַנדפּונקט אויס איז דער סאָציאַליזם, אויף וויפֿיל ער איז אומשטאַנד צו בעזייטיגען די אינדיווידועלע קאָנקורענץ בכלל, איינער פֿון די בעסטע מיטלען אויף צו לעזען די יודישע שאלה. לוידער שטעל איך מיך נישט פֿאָר א לעבען אָהן אינדיווידועלער קאָנקורענץ. פֿערבייטען די לעצטע מיט דער קאָנקורענץ פֿון קאָלעקטיווע קערפּערשאַפֿטען, אַזוי ווי עס ווערט איצטער פּראַקטיקירט אין רוסלאַנד, איז זעהר א שווערע זאַך, און סוף־כל־סוף, וועט זיך די אינדיווידועלע פּערזענליכקייט אפילו אין סאָוויעטען רוסלאַנד, וואו די דעמאָקראַטישע גלייכקייט ווערט נישט אָנערקענט, דורכרייסען דורך אַלע קינסטליכע פּענטעס און וועט מיט זיין, אמת שטאַרק בעגרעניצטער, אַרבייט בעפֿרוכפּערען, לכל הפּחות אין א געוויסער מאָס, די קאָלעקטיווע אַרבייט, דאָס לעבען, וועמען מען מוז פֿאָלגען, וועט אָנצייכענען מיט דער צייט דעם געביט פֿון אינדיווידועלער שאַפֿונג אין די ראַמען פֿון א סאָציאַליסטישער מלוכה. על כל פּנים וועט דאָך אין דער סאָוויעטישער שאַפֿענדער אַרבייט די אינדיווידועלע קאָנקורענץ מוזען שפּילען א היפּשע ראָלע, דעריבער דוכט זיך מיר, אז דער סאָציאַליזם, ביי זיין פֿערווירקליכונג אין לעבען וועט די קאָנקורענץ צווישען יודען און נישט־יודען נישט קענען אינגאַנצען בעזייטיגען אויף שטענדיג; אָבער אָפּשוואַכען בעדייטענד די דאָזיגע קאָנקורענץ קען ער. און דעריבער, מיין איך, אז אין רוסלאַנד וועט דער סאָציאַליזם, דעם אַנטיסעמיטיזם לוידער נישט קענען אינגאַנצען אויסגראָבען; ער וועט איהם אָבער אָפּשוואַכען...

אין פּראַקטישען לעבען אין סאָוויעטען רוסלאַנד איז דער יוד דערווייל פֿולשטענדיג גלייכבערעכטיגט, די רעגירונג בענעהמט זיך עהרליך און זעהר אויפֿריכטיג צו יודען, וועלכע אַסימילירען זיך אַלס רוסען, אין זעהר א שנעלען טעמפּאָ, מחמת טעמים, וועגען וועלכע איך וויל זיך דאָ נישטמאַריך זיין. מיין איך, אז די לינקע אַסימילאַציע אין סאָוועטען־רוסלאַנד איז אויך אין א היפּשער מאָס אַזא פּיקטיווע ווי ס'איז געווען די רעכטע אַסימילאַציע אין מערב־אייראָפּע און דער עיקר אין דעם האָהענצאָלערנשען דייטשלאַנד. ענדגילטיג איז איצטער על כל פּנים נאָך שווער פֿאָראויסצוזאָגען דעם עתיד; עס מוז פֿערגיין א געוויסע צייט, ביז מיר וועלען קענען אונטערפֿיהרען א סך הכל צו דער טיטאַנישער אַרבייט פֿון די סאָוויעטען הן אין דער ריכטונג פֿון סאָציאַליזאַציע און הן אין דער ריכטונג פֿון אַסימילאַציע. אַזוי ווי איך שטיי פֿאַר דער סאָציאַלער אַרבייט פֿון די סאָוויעטען פֿול פֿערוואונדערונג אַזוי בענעהם איך זיך סקעפּטיש צו דער „סטיכיישער" לינקער אַסימילאַציע, נישט אַלס א מיטעל צו לעזען די יודישע שאלה קען זי בעטראַכט ווערען נאָר אַלס א מיטעל פֿון נאַציאָנאַלען זעלבסטמאָרד...

עס איז דאָ נאָר איין אָרט אין דער וועלט, וואו יודען איז באמת גוט. דאָס איז ארץ ישראל: דאָ און נאָר דאָ פֿיהלט זיך א יוד ביי זיך אין דער היים זיכער און פֿעסט; דאָ, און נאָר דאָ פֿיהלט א יוד זיין נאַציאָנאַלע קולטור און מיט איהר זיין גאַנצען קיום געזיכערט. דאָ, און נאָר דאָ קען א יוד זיך גרויס האַלטען מיט דעם היסטאָרישען אויפֿטו פֿון זיין פֿאָלק, מיט די חלוצים בראש, וואָס האָט נישט זיין גלייכען אין דער געשיכטע, דאָ האָבען יודען אונז גענומען א שטיק לאַנד אָהן קיין שום פֿערגיסען פֿרעמדע בלוט, איך קען אין דער געשיכטע קיין צווייטען פֿאַל אַזעלכען נישט, דאָ האָבען יודען איינגענומען א שטיק ביז גאָר פֿערלאָזענעם מדבר מיט דעם כוח פֿון העכסטער מאָדערנער אינטעליגענטער קולטור, עפֿענענדיג א נייע גראַנדיעזע היסטאָרישע תקופה פֿאַר דעם גאַנצען און מיטעלען מזרח!

דאָ דראָהט דעם יודען נישט קיין אַסימילאַציע, קיין נאַציאָנאַלער שמד, קיין נאַציאָנאַלער זעלבסטמאָרד!.. אַרבייט און קולטור (אַלוועלטליכע און יודישע) — דאָס זענען אונזערע כלי זיין, מיט וועלכע אונזערע „דעראָבערונגען", וואָס מאַכען גליקליך אויך אונזערע שכנים, וועלען זיך, נישט קוקענדיג אויף אַלע גרויסע מניעות וועלכע דער פֿאַנאַטיזם, די אָפּגעשטאַנענקייט און ווילדקייט פֿון דער אַרומיגער שיטערער מדבר בעפֿעלקערונג שטעלט אויף אונזער וועג, — פֿערברייטערען אַלץ ווייטער און ווייטער, דאָס שווערסטע, דעם גלענצענדען אָנהויב, האָבען מיר געמאַכט! מיר גייען פֿאָראויס מיט דער פֿולער זיכערקייט. נישטאָ קיין קרבנות, וועלכע מיר זאָלען זיך אָפּזאָגען צו ברענגען פֿאַר דער בעפֿרייאונג פֿון אונזער טראַגישען פֿאָלק אין זיין לאַנד!

דער געוואַלטיגער דרוק, מיט וועלכען א גאַנצע וועלט שונאים וויל אונז פֿערניכטען, מוז און וועט אַרויסרופֿען ביי אונז, חוץ א קאַמף אויף די ערטער, דעם שטאַרקסטען, פֿעראייניגטען אַלוידישען דרוק אויף א"י. דער דאָזיגער פֿעראייניגטער יודישער כוח וועט זיך ווייניגער פֿאַר אַלץ לאָזען ברעכען און פּריצען דורך דעם אויבערפֿלעכליכען און נאַרישען „טעריטאָריאַליזם" אַלץ, וואָס קען דעם כוח פֿון אונזער שטענדיגען דרוק אויף א"י און די שכנותדיגע לענדער אָפּשוואַכען, מוז מיט דער גרעסטער עמפּערונג פֿון אונז אָפּגעוואָרפֿען ווערען!..

(סוף)

דאס כירורגישע מעסער אויף דער בעשולדיגונגס־באַנק

אַרום דעם פּראָצעס געגען פּראָפֿ. מייזנער,

צוליב'ן טויט פֿונ'ם קונסט־מאָלער דראַביק

פֿון אונזער וואַרשאַווער קאָרעספּאָנדענט

מ. עלבוים

עס וואָלט אפשר געווען א בעליידיגונג פֿאַר דער אַלמעכטיגער געטין פֿון גערעכטיגקייט, טעמידע, צו פֿערגלייכען דאָס געריכט צו א — טעאַטער, אָבער ווען מען נעהמט א געוויסען צייט־אָפּשניט אינם געריכטס וועזען, מאַכט עס דעם איינדרוק, (כאָטש עס איז נישט מעהר ווי צופֿאַל), ווי מען וואָלט אייטערווישירט, צוגעגרייט פֿאַר יעדען טייל פֿון פּובליקום א ספּעציעלען ספּעקטאַקל.

אָט, למשל, זענען אין וואַרשע, אין משך פֿון דער לעצטער צייט, פֿאָרגעקומען א ריי סענסאַציאָנעלע פּראָצעסען, און יעדער פּראָצעס איז געווען אינטערעסאַנט פֿאַר א געוויסער גרופּע מענשען, עטליכע וואָכען צייט האָט זיך געצויגען דער האַרטגלאַס־כענטשינער פּראָצעס. עס איז געווען א מעשה מיט א וואַרשאַווער לעבּ־יונג, א בחור פֿון יחוס, (א ברודער פֿון א געוו. נאַציאָנאַל יודישען דעפּוטאַט). דער דאָזיגער בחור, א העלד פֿון דער גאָלדענער יוגענד, האָט יאָהרענטלאַנג אויף א מיאוסען אופֿן שאַנטאַזשירט די רייכע פֿאַמיליע כענטשינער און שאַנטאַזשירט האָט ער מיט דער הילף פֿון די כענטשינערס א טאָכטער. א דעגענערירטע מיידעל. דאָס איז געווען א מין אַל־קאַפּאָנע־פּראָצעס, וואָס האָט טאָגטעגליך צוגעצויגען אין געריכט־זאַל א ספּעציפֿישען עולם, דאָס פּובליקום פֿון „זיעמיאַנסקאַ", פֿון די דאַנסינגס, פֿון די ביליגע סאַלאָנען. ס'איז געווען אַן „אַטראַקציע־פּראָצעס", מיט דראַסטישע מאָמענטען, אינטימע סודות, געהיימנישען פֿון קאַוואַלערען און האָטעל צימערען, שידוכים־אַפֿערעס, געשלעגען אין גאַס, סטראַשענסעס מיט רעוואָלווערען, און אַלע אַנדערע אַטריבוטען פֿון א קרימינעל־ערָאָטיש־סענסאַציאָנעלען ראָמאַן. —

אין די לעצטע טעג איז אין פֿאַרן וואַרשאַווער קרייזגעריכט פֿאָרגעקומען א גרויסער פּראָצעס פֿון א גאָר אַנדערען כאַראַקטער, אויך א סענסאַציאָנעלער פּראָצעס, אויך א „שלאַגער", — אָבער שוין פֿאַר אַן אַנדערען עולם. פֿאַר פֿיינשמעקער, — פֿאַר וויסענשאַפֿטס־לייט, דאָקטוירים, אַדוואָקאַטען, קינסטלער.

מיר מיינען דאָ דעם פּראָצעס געגען דעם בעקאַנטען פּראָפֿעסאָר מייזנער (א געטויפֿטער יוד), וועלכער איז געווען בעשולדיגט אין גורם זיין צום טויט פֿון דעם בעריהמטען קונסט מאָלער פּראָפֿעסאָר דראַביק.

דער דאָזיגער פּראָצעס האָט זיך אָפּגעשפּילט, אויסער אין געריכטס־זאַל, אויך ווייט איבער די ווענד פֿון געריכט, — אין סאַלאָנען, אין קרייזען פֿון דאָקטוירים, אין דאָצענט און פּראָפֿעסאָרען־קאַבינעטען, אין אוניווערזיטעט און אין קינסטלער־קלובען

וואָס האָט פּאַסירט?

דער פּראָפֿעסאָר פֿון דער קראָקאָווער און וואַרשאַווער קונסט אַקאַדעמיע, דער בעריהמטער מאָלער דראַביק, פֿלעגט אָפֿט ליידען אויף ווייטאָגען אין דער לינקער קין־באַק, דאָס איז געווען א רעזולטאַט פֿון דער מלחמה, אין יאָהר 1920, ווען דראַביק איז געווען אויפֿן פֿראָנט, האָט ער פֿון א רויטאַרמייער בעקומען א שטאַרקען זעץ מיט א ביקס אין דער באַק, אין די לעצטע יאָהרען האָט ער ווידער בעקומען ווייטאָג פֿיים קין־באַק, אין מויל, אין די ציין. ער האָט זיך געהיילט ביי פֿערשידענע דאָקטוירים און — פּלוצלונג איז איהם בעדייטענד ערגער געוואָרען, דאָס איז געווען מיט אַנ'ערך א יאָהר צוריק. ער האָט בעקומען אַזעלכע ווייטאָגען אז ער האָט נישט געקענט רעדען, נישט געקענט זיך ריהרען פֿון אָרט און פֿאַר זיינע נאָהענטע האָט ער זיך פֿערטרויט, אז ער טראַכט וועגען בעגעהן זעלבסטמאָרד.

דראַביק איז אָנגעקומען אינם מלוכהשען סטאָמאַטאָלאָגישען אינסטיטוט ביים וואַרשאַווער אוניווערזיטעט און ער איז בעטראַכט געוואָרען דורך דעם בעריהמטען כירורג און ספּעציאַליסט פֿון סטאָמאַטאָלאָגיע (מויל קראַנקהייטען), דעם לייטער פֿון דעם אינסטיטוט, פּראָפֿ. מייזנער, וועלכער רעכענט זיך פֿאַר איינציג אין פּוילען אויף דעם געביט. פּראָפֿ. מייזנער האָט פֿעסטגעשטעלט אז ביי דראַביקען איז ווייט ענטוויקעלט א ראַק אין דער קין־באַק און מען מוז תיכף אָפּערירען. די אָפּעראַציע איז פֿאָרגעקומען 2 טעג נאָכדעם, ווי דראַביק איז אָנגעקומען אינם אינסטיטוט, פּראָפֿ. מייזנער האָט פֿעראָרדענט זיינע אַסיסטענטען זיי זאָלען צוגרייטען די אָפּעראַציע, ד. ה. איינשלעפֿערען דעם קראַנקען דורך נאַרקאָזע. די אָפּעראַציע איז דורכגעפֿיהרט געוואָרען פּראָפֿ. מייזנער האָט דעם קראַנקען אויסגעשניטען א שטיק באַק, אַלץ איז געלונגען. אָבער אין 5 מינוט נאָך דער אָפּעראַציע איז דער קראַנקער געשטאָרבען.

און — דאָ הויבט זיך אָן די טראַגעדיע. די טראַגעדיע — נישט אַזוי פֿון דער פֿאַמיליע פֿונם פֿערשטאָרבענעם קינסטלער דראַביק, ווי פֿאַר דעם פּראָפֿ. מייזנער.

עס האָט זיך אויפֿגעהויבען א טומעל, עס איז פֿער'יתומט געוואָרען א פֿרוי מיט קינדער און עס זענען אויך פֿער'יתומט געוואָרען הונדערטער קינסטלער, שילער פֿונם פּראָפֿ. דראַביק; עס האָבען זיך אָנגעהויבען שיטען בעשולדיגונגען אויפֿן כירורג, פּראָפֿ. מייזנער; עס האָט זיך אַריינגעמישט די פּראָקוראַטור, און עס איז דערגאַנגען צו א פּראָצעס, מיט א בעשולדיגונגס אַקט. מיט עקספּערטען, מעדיציניש סעקציעס, עדות, ציוויל־מאָהנונג, אַדוואָקאַטען א. או. וו.

און וואָס האָט מען בעשולדיגט דעם פּראָפֿ. מייזנער?

אז ער האָט נישט בעטראַכט דאָס האַרץ פֿונם קראַנקען, צי עס וועט אויסהאַלטען א שטאַרקע נאַרקאָזע; אז ער האָט מיט דער אָפּעראַציע געשלעפּט 2 טעג וואָס זענען געווען די לעצטע, קריטישע טעג; אז די אָפּעראַציע בכלל לייכט גענומען, זיך פֿערלאָזט צופֿיל אויף דער רוטין, אויפֿ'ן כירורגישען „גאָלדענעם הענטעל"; אז ער האָט, פֿאַרן דורכפֿיהרען די אָפּעראַציע געוואוסט דאָס די אָפּעראַציע איז זיכער בלויז אויף 10 פּראָצענט און דאָך האָט ער ריזיקירט מיטן לעבען פֿונם קראַנקען — און נאָך און נאָך בעשולדיגונגען פֿון דעם מין זענען אַרויס גערוקט געוואָרען געגען דעם פּראָפֿ. מייזנער, מיט איין וואָרט: ער האָט בידים געהרגעט א מענש.

און — דער פּראָקוראָר האָט געפֿאָדערט א שווערע שטראָף, די ציוויל מאָהנער מצד דער פֿאַמיליע האָבען געפֿאָדערט: 60.000 זלאָטעס ענטשעדיגונג פֿאַר די יתומים און 1 זלאָטי — אַלס מאָראַלישע סאַטיספֿאַקציע פֿאַר דער אַלמנה.

* * *

א קנאַפּע וואָך צייט האָט געדויערט דער פּראָצעס. עס האָבען גערעדט די בעסטע יורי־קענער, עס איז פֿאָרגעקומען א געפֿעכט צווישען רוטינירטע אַדוואָקאַטען — עס איז געווען א קאַמף צווישען דער יורי און מעדיצין, צווישען דער אָפּענער, פּשוטער גערעכטיגקייט וואָס ווייסט נישט פֿון קיין קאָמפּראָמיסען און — סודות פֿון מענשליכען לעבען.

טאָג־טעגליך, איז דער געריכטס־זאַל אָנגעפּוקט געוואָרען מיט דאָקטוירים, קליניקער און שפּיטאָל־אַסיסטענטען און סטודענטען פֿון מעדיצינישען פֿאַקולטעט.

וואָרום בעת דעם פּראָצעס איז געשטעלט געוואָרען אונטער א פֿראַגע צייכען די גאַנצע מעדיצין, די ביז־אַהעריגע דערגרייכונגען, עס איז בעצווייפֿעלט געוואָרען דער אָנגענומענער כלל, אז — די מעדיצין ווייסט שוין אַלץ, אז דער דאָקטאָר איז אַלמעכטיג, אז די דיאַגנאָזע איז א הייליגער אמת, אז דאָס כירורגישע מעסער איז שטענדיג אויפֿ'ן ריכטיגען אָרט — מעג אפילו דער צופֿאַל זיין מיט אַזא אויטאָריטעט ווי דער פּראָפֿעסאָר מייזנער, וועלכער איז אפילו וועלט־בעקאַנט.

עס האָבען זיך געשאַפֿען צוויי לאַגערען: פֿאַר און געגען פּראָפֿ. מייזנער. פֿערשטעהט זיך, אז אַלע דאָקטוירים זענען געווען פּראָ־מייזנעריסטען, וואָרום דאָ איז געשטעלט געוואָרען אין קאָן דאָס גאַנצע דאָקטאָר־פֿאַך. ווי געזאָגט, האָט מען וועגען דעם פּראָצעס גערעדט און דיסקוטירט אומעטום, און א סך. אָבער זעלטען ווער האָט זיך דאָ געשטעלט די פּשוטע פֿראַגע: וואָס איז דער געשריי? וואָס האָט מען דאָ געמאַכט אַזא ליאַרם, אַזא רעש? וויפֿיל מענשען שטאַרבען טעגליך אין די שפּיטאָלען אונטערן מעסער? וויפֿיל קראַנקע געהען־אויס א שעה, א טאָג, א וואָך, נאָך דער אָפּעראַציע? און עס פֿרעגט זיך: צי איז נישט אַמאָל דאָ געוואָרען דער געשריי דערפֿאַר, וואָס עס איז אומגעקומען אונטערן מעסער נישט א פּראָסטער בשר ודם, נאָר א גרויסער בעקאַנטער קינסטלער, פּראָפֿ. דראַביק? צי וואָלט אויך געקומען צו אַזא פּראָצעס ווען דער איינגעשלאָפֿענער אונטער דער נאַרקאָזע וואָלט געווען משה שלמה, אָדער איטשע פֿון נאַלעווקעס, אָדער יאַן, סטעפֿאַן, וואַלענטי פֿון וואָלסקאַ.

* * *

ווען מיר שרייבען די דאָזיגע שורות איז נאָך דער אורטייל נישט בעקאַנט, פּראָפֿ. מייזנער וועלכער איז שאַרף אַטאַקירט געוואָרען דורכן פּראָקוראָר און ציוויל־מאָהנער און שטאַרק געשיצט געוואָרען דורך זיינע פֿערטיידיגער, — ער, פּראָפֿ. מייזנער האָט אָבער דאָ איבערגעלעבט א טיפֿע טראַגעדיע, ער האָט, ביי זיין לעצטען וואָרט, זיך איינגעבראָכען. נישט פֿערענדיגט און בלויז אַרויסגעשעפּטשעט די ווערטער: „איך בין נישט שולדיג; די טראַגעדיע וואָס האָט פּאַסירט מיטן פּראָפֿעסאָר דראַביק לעב איך טיף דורך"

די סטאַוויסקי־אַפֿערע פֿאַר'ן געריכט פֿון געשוואוירענע

נעכטען האָט זיך אין פּאַריז אָנגעהויבען פֿאַרן געריכט פֿון געשוואוירענע דער סטאַוויסקי פּראָצעס. וואָס ווערט בעצייכענט אַלס די גרעסטע אַפֿערע אין דער געשיכטע פֿון דער דריטער רעפּובליק. אין דער געוואַלדיגער מאָביליזאַציע פֿון ריכטער, פּראָקוראָרען, עדות,, אַדוואָקאַטען און אָנגעקלאָגטע איז שווער פֿאָראויסצוזעהען ווי אַזוי עס וועט זיך ענטוויקלען דער גאַנג פֿון פּראָצעס. ביז איצט איז די סטאַוויסקי אַפֿערע שטאַרק אויסגענוצט געוואָרען אין פּאָליטישען קאַמף פֿון די פֿערשידענע פּאַרטייען. איצט ווען די ליידענשאַפֿטען אַרום דער דאָזיגער אַפֿערע האָבען זיך עטוואָס בערוהיגט, איז צו ערוואַרטען אז דער פּאָליטישער מאָמענט וועט אין פּראָצעס דורך די צדדים נישט אויסגענוצט ווערען און די פֿערהאַנדלונגען וועלען געפֿיהרט ווערען אין קאַלטען ניכטערען ליכט פֿון דער יורידישער לאָגיק.

20 אָנגעקלאָגטע זענען געשטעלט געוואָרען פֿאַר די פֿאָלקס־ריכטער, די גאַנצע אַפֿערע דרעהט זיך אַרום דער געשיכטע פֿון דעם לאָמבאַרד פֿון דער שטאָט באַיאָן, דעם לאָמבאַרד האָט געגרינדעט דער הויפּט־העלד פֿון דער אַפֿערע סטאַוויסקי. וועלכער האָט אָבער נישט געוואַרט אויף דעם פּסק דין פֿון מענשליכען געריכט און האָט זיך אַליין אויסגעמיילט דעם אורטייל. אין לאָמבאַרד וואָס סטאַוויסקי האָט געגרינדעט האָט ער אַריינגעזעצט זיינע מענשען און דאָרט האָט ער נאָך אַדורכגעפֿיהרט א ריי שווינדלערייען אויף א סומע פֿון 200 מיליאָן פֿראַנק אָבער די שווינדלערייען מיט דער לאָמבאַרד אין באַיאָן זענען נאָך אויף אַזוי פֿיל וויכטיג וואָס א דאַנק זיי איז ענטדעקט געוואָרען סטאַוויסקיס גאַנצע פֿערברעכערישע אַרבייט וואָס איז אָפּגעטון געוואָרען נאָך פֿריהער און גלייכצייטיג מיט די אַפֿערעס אין לאָמבאַרד. די גאַנצע סטאַוויסקי „אַרבייט" איז אַזוי פֿערוויקעלט און פֿערפּלאָנטערט, עס זענען אין איהר פֿערמישט אַזוי פֿיל פּערזאָנען פֿון די פֿערשידענסטע שיכטען פֿון דער פֿראַנצויזישער בעפֿעלקערונג, אז עס איז זיך שווער דערין צו אָריענטירען. עס ציהט דאָרט פֿאַרביי א גאַנצע גאַלעריע טיפּען פֿון די פּאָליטישע, פֿינאַנציעלע און זשורנאַליסטישע קרייזען און אויך פֿון דער אמתער אויטענטישער אונטערוועלט.

אין ערשטען געפֿינען זיך ביז צום פּראָצעס פֿאָלגענדע אָנגעקלאָגטע: דעפּוטאַט און בירגערמייסטער פֿון באַיאָן גאַראַ, דירעקטאָר פֿון דער צייטונג „לאַ וואָלאָנטע" אַלבערט דיבאַרי, דער טאַקסאַטאָר פֿון לאָמבאַרד אַנרי קאָהען, דער קאָמיסיאָנער פֿון לאָמבאַרד ווינצענטי דיגואַן, דער טאַקסאַטאָר פֿון שטעטישען לאָמבאַרד אין אָרלעאַן עמיל פּאַגא, דער דירעקטאָר פֿון שטעטישען לאָמבאַרד אין באַיאָן גוסטאַוו טוסיע, סטאַוויסקיס סעקרעטאַר, זשילבער ראָמאַנינאַ דער אַדוואָקאַט גיבּוריבאַ, דער אַדוואָקאַט זשאָרזש קאָליע, דער פֿערזיכערונגס דירעקטאָר פּאָל געבין, סטאַוויסקיס רעכטע האַנד אַנרי האַיאָט, דער אַמאָליגער דירעקטאָר פֿון שטעטישען לאָמבאַרד אין אָרלעאַן ראָאָל דעפּראַסע.

א חוץ די אויבען אויסגערעכענטע וואָס געפֿינען זיך אין תפֿיסה ווערען נאָך אָנגעקלאָגט די זשורנאַליסטען קאַמיל אייעמאַר, פּיער דאַריו, פּאָל לעווי, דער געוועזענער גענעראַל באַרדי דע פֿורטון, אַנרי דע־פּאַרדאַן. דער אַדוואָקאַט און פּאַריזער דעפּוטאַט גאַסטאָן באָנאַר, זשאָרזש האַטאַ און די פֿרוי אַרלעט סטאַוויסקי.

פֿערשטעהט זיך אז דער בעשולדיגונגס אַקט בעלאַסטעט נישט אַלע אָנגעקלאָגטע גלייך. אין דאָזיגען דראַמע זענען פֿאַראַן אַקטיאָרען פֿון ערשטען און צווייטען ראַנג, א בעזונדער ראָלע פֿערנעהמט די פֿרוי סטאַוויסקי, וועלכע ווייסט אפשר מעהר פֿון דעם הינטערגרונד פֿון דער אַפֿערע ווי אַלע אַנדערע אָנגעקלאָגטע צוזאַמען.

אין פּראָצעס זענען פֿערטרעטען די גרעסטע פּאַריזער אַדוואָקאַטען, פֿרוי סטאַוויסקי האָט אַלס פֿערטיידיגער דעם אַדוואָקאַט דע מאָראַ דזשיאַפּערי, דער דירעקטאָר פֿון לאָמבאַרד אין באַיאָן — דעם אַדוואָקאַט לענראַן. די 50 אַדוואָקאַטען פֿון דער פֿערטיידיגונג שטעהען אַקעגען דריי פּראָקוראָרען, דער שעף פֿון דער פּאַריזער פּראָקוראַטור, פֿערנאַן רו. זיין פֿערטרעטער קאַסאַנאַ און דעם גענעראַל פּראָקוראָר גאַדעל. די פּראָקוראַטור האָט אַרויסגערופֿען 121 עדות, די פֿערטיידיגונג אַנ'ערך 150 עדות, צווישען וועלכע עס געפֿינען זיך דריי געוועזענע פּרעמיערען, צוויי געוועזענע מיניסטאָרען, צוויי געוועזענע פּאָליציי דירעקטאָרען, ווי אויך א גרויסע צאָל הויכע בעאַמטע און פּאַרלאַמענטאַריער.

עס דאַרף נאָך צוגעגעבען ווערען אז דער פּראָצעס איז אין קיין פֿאַל נישט קיין „יודישער" און אין פֿראַנקרייך וועט ער נישט געהאַלטען פֿאַר אַזעלכען הגם צווישען די אָנגעקלאָגטע געפֿינט זיך א צוויי דריי יודען. און ווי בעוואוסט איז אויך פֿעסטגעשטעלט געוואָרען אז סטאַוויסקי, איז נישט געווען קיין יוד.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג, 5 נאוועמבער

ט' מרחשון תרצו

זון-אויפגאנג 6.38
זון-אונטערגאנג 4.—

דעלעגאציע ביים וואיעוואדע גיט איבער די אנטי-טשעכישע רעזאלוציע

(א) נעכטען האט זיך געמעלדען צום וואיעוואדע ה. האוקע-נאוואק, א דעלעגאציע מיט'ן פרעזעס אדיו. ביליק בראש און אפגעגעבען איהם די רעזאלוציע, וואס איז אנגענומען געווארען עהערגעכטען אויף דער בירגער-פערזאמלונג, וואס איז פארגעקומען אויפ'ן פריוויטעס-פלאץ.

דער וואיעוואדע האט זיך בעקענט מיטן תוכן פון דער רעזאלוציע און צוגעזאגט, אז ער וועט פאר-שטעלען די ענטשפרעכענע בעשלוסען פאר דער צענטראל-מאכט.

אקציע וועגען גרעסערע הנחות ביים אויסקויפען פאטענטען

דאס פינאנץ-מיניסטעריום האט נאך נישט צוגויפגעשטעלט דעם צירקולאר וועגען פאטענטען-הנחות צום יאהר 1936. די האנדעלס-קאמערען און סוחרישע ארגאניזאציעס בעמיהען זיך נאך וועגען אלערליי הנחות.

ס'איז העכסט נויטיג צו דערמאהנען אז ביי די איצטיגע געפאלענע אומזאצען דארף מען איינפיהרען די הנחה, אז סוחרים מיט פאטענטען פון דריטער קאטעגאריע, וואס זייער אומזאץ איז נישט גרעסער פון 50 טויזענד זל. זאלען פערקויפען קליי-נע סכומים סחורה אויך צו ווידער-פערקויפער.

איבערלייענען דעם פראטאקאל וועגען הכנסה-שטייער
איידער מען שרייבט איהם אונטער

אין צענטראלען קלייןהענדלער פעראיין פא-מארסקא 15, איז ארומגעהערט געווארען די פראגע וועגען די לעצטע אויסמעסטונג פון הכנסה שטייער דאס ערשטע מאל, האבען היי-יאהר די שטייער-אמטען ארויסגערופען יעדען איינציגען שטייער-צאהלער אין שטייער-אמט און דארט געשטעלט א גאנצע רייהע פראגען, צוזאמענגעשטעלט שריפט-ליך א פראטאקאל און דאס געהייסען אונטערשריי-בען. פיל צאהלער האבען אפילו אונטערגעשריבען אזעלכע זעזאגניעס, בויגען אין בלאנקא און יעצט בעקומען זיי נאקאזען אויף גרעסערע שטייערן ווי אין די פערגאנגענע יאהרען און ווען די שטייער-צאה-לער גייען נאך מאטיווען, פאר וואס מען האט זיי געשאצט מעהר ענטפערט מען זיי, איהר זענט בעשטאנען, איהר האט אונטערגעשריבען א.א.וו.

דעריבער דארף יעדער וויסען, יואס ער שרייבט אונטער און דעם פראטאקאל צוערשט איבערלעזען.

עקספארט פון פוילישע בערעטען

(אג) דער עקספארט פון בערעטען געהערט צו די וויכטיגסטע צווייגען פון דער לאדזער טעקסטיל אינ-דוסטריע, נישט קוקענדיג אויף די איצטיגע שווע-ריגקייטען וואס עס טרעפט אן דער עקספארט פון בערעטען איז דאך די פראדוצענטען געלונגען נישט נאר אויפצוהאלטען די ביזאיצטיגע אפזאץ מערק, נאר אויך צו ערארבערען נייע. עס דארף צוגעגעבען ווערען אז דער עקספארט פון בערעטען געפינט זיך נאך אין זיין אנהויב סטאדיום אבער ער איז שוין אדורכגעגאנגען א רייהע ערשיטערונגען וואס האבען געדראהט פולשטענדיג צו ליקווידירען דעם עקס-פארט. געשעהען איז עס צוליב דעם וואס דער עקס-פארט קומט פאר אויף נישט געזונדע יסודות, וועל-כע דעמאראליזירען דעם עקספארטער און ברענגען שאדען אויף די אויסלענדישע מערק, ווי דאס איז דער פאל למשל אין ענגלאנד.

לויט דער מיינונג פון די עקספארט קרייזען וואלט נישט קוקענדיג דערויף וואס דער עקספארט פון בע-רעטען טראגט נישט קיין געזונדען כאראקטער זע-נען אבער אפט פאראן ריזיגע מעגליכקייטען וואס ווען די פוילישע עקספארטערען וואלטען אויסגע-נוצט וואלטען געדעקט געווארען די שאדענס וואס ענטשטעהען צוליב דער שפעקולאציע.

אויפען ענגלישען און האלענדישען מארק פיהרט דער פוילישער עקספארט א בעדייטענדיגען קאנקו-רענץ קאמף מיט די בערעטען פון דער יאפאנישער, טשעכישער און פראנצויזישער פראדוקציע. דער פראנצויזישער עקספארט פון בערעטען איז פאר דער פוילישער פראדוקציע נישט געפעהרליך, ווייל דאס זענען הויפטזעכליך טייערע בערעטען. דערפאר איז אבער געפעהרליך די יאפאנישע און טשעכישע קאנ-קורענץ.

גיב געלט אויף בראנפען!
צוויי שווער-צושטאכענע דורכגעהער

(א) אויף סטאראשעקאווסקא זענען נעכטען ביי-נאכט 2 פערשוין בעפאלען א געוויסען סטעפאן בוד-זשינסקי און איהם שווער צושטאכען מיט מעסערס, ווייל ער האט זיך אפגעזאגט זיי צו געבען געלד אויף בראנפען.

די זעלבע פארשוינען האבען אין א פאר מינוט שפעטער, צוליב דערזעלבער סיבה צושטאכען איי-נעם, אדאם יאכיאק (פון סטאראשעקאווסקא 6).

עטוואס שפעטער האט מען די געפעהרליכע מע-סער-שטעכער געכאפט און ארייגעזעצט אין ארעסט. זיי זענען: דער 19-יאהריגער סטעפאן דזשעקאווסקי און דער 21-יעהרינגער יאן גאדלעווסקי.

די ביידע קרבנות זייערע האט מען געמוזט אפ-פיהרען אין שפיטאל.

עולה — א יורד
ער האט איבערגעכאפט די מאס

(ב) אין מיטען דער שטאט, אויפ'ן שטח פון וואולטשאנסקא, לעגיאנען-גאס, אנדזשעיא איז א לענגערע צייט געווען א דיקטאטאר צווישען די פראס-טיטוטקעס א געוויסער יאסעל אולע.

לא די, וואס ער האט אליין געהאט א „פרעהליך הייזעל" אויף וואולטשאנסקא 93, וואו עס האבען פאר איהם „געארבייט" 2 גאסען-פרויען, האט ער נאך פון אלע פראסטיטוטקעס גענומען א מס — יעדע נאכט צו 2-3 זלאטעס פאר דאס רעכט צו „ארבייטען".

און טאמער האט מען איהם נישט צו דער מי-נוט, צו דער רגע געצאהלט, האט ער געמאכט שווארץ שבת, האט ער געשלאגען מכות-רצח.

סוף כל סוף האט זיך איינע פון זיינע צע'הרגע-טע שקלאפינס „אדוואזשעט" און איהם פערמסר'ט וואו מען דארף.

מ'האט איהם דעריבער ארעסטירט און איינגע-זעצט.

איצט איז, הייסט עס, דער עולה א יושב בסתר תחתון...

פראפעסאר טשעסלאוו וויטאשינסקי
לאורעאט פון דעם וויסענשאפטס-פרייז אין לאדז

(א) נעכטען, 12 בייטאג איז אין קאנפערענץ-זאל פון דער לאדזער שטאט-פערוואלטונג (אויף פריוויטעס-פלאץ 14) זיך צוזאמענגעקומען דאס זשורי פון דעם וויסענשאפטס - פרייז פון לאדז, בכדי צו בעשטימען דעם פרייז-טרעגער.

די זיצונג איז פארגעקומען אונטער'ן פארזיץ פון פרעזידענט גלאזעק, און דאס זשורי, וואס איז בעשטאנען פון גרויסע פוילישע געלעהרטע האט איינשטימיג בעשטימט דעם פרייז (10 טויזענד זל.) פאר דעם בעריהמטען פוילישען וויסענשאפטלער, פראפעסאר פון ווארשאווער פאליטעכניקום, טשעס-לאוו וויטאשינסקי — וועלכער האט גרויסע פער-דינסטען פאר דעם לופטפליה-וועזען.

וועניאווא-דלוגאשעווסקי פאר'ן געריכט

(א) נעכטען איז געשטאנען פאר'ן היגען קרייז-געריכט דער בעקאנטער פובליציסט, ה' טאדעאוש וויעניאווא-דלוגאשעווסקי, וועלכער איז געמשפט גע-ווארען דערפאר, וואס בעת'ן אלגעמיינעם טעקסטיל-שטרייק, האט ער אין זיינעם א רעפעראט אונטערן נאמען „סאציאלפראנט" בענוצט די פראזע: „די דעלעגאטען פון קאמינטערן דערקלערען, אז אין פאל פון א קריג, וועט דער פוילישער ארבייטער אריבער אויפ'ן צד פון סאוויעט-רוסלאנד".

דאס געריכט האט איהם פריינעשפראכען.

„די וואך פון ווייסען קרייץ"

פון 4 ביז'ן 15 נאוועמבער קומט פאר אין לאדז די וואך פון ווייסען קרייץ. דער פראגראם איז פאלגענדער:

היינט פון 6 ביז 7 אין אווענד „דאנסינגס" אין עספלענאדע און זשעמיאנסקא.

דעם 6 נאוועמבער סעאנסען אין די קינאס לטובת דעם ווייסען קרייץ, דעם 7 איז דער פרא-פאגאנדע-טאג ס'וועלען פערטיילט ווערען פלוג-בלע-טער, אין גאס וועלען געהען רעקלאמע-טראמוואיען און ארקעסטער.

דעם 8 נאוועמבער א פארשטעלונג אין שטא-טישען טעאטער.

דעם 9 נאוועמבער קאנצערטען.

דעם 11 נאוועמבער א דעפילאדע פון מילי-טער 12 א זייגער בייטאג.

אנפאלען, געשלעגען, זעלבסטמארדען

(א) אויף טשענסקא 3 זענען 2 אומבעקאנטע פער-שוינען בעפאלען דעם 21-יעהריגען זיגמונט אלטשיק (פון טשענסקא 45) מיט א טעמפען געגענשטאנד מכבד געווען איהם איבער'ן קאפ, אזוי אז ער איז צעחוש'ט געווארען, און דאן איהם אפגעשניטען אנ'אויער...

פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל. די אנפאלער זענען אנטלאפען.

* * *

(א) אויף פאמארסקא 179 איז שווער צובויסען גע-ווארען פון א הונט די 65-יאהריגע סאלאמעא אדאם-טשעווסקא. מ'האט זי געמוזט אפפיהרען אין שפיטאל.

* * *

(א) אויף שוו. יאקובא 13 איז, בעת א פערוויילונג געקומען צו א געשלעג אויף מעסערס צווישען די ברידער פעליקס און סטאניסלאוו משעשלינסקי. אין רעזולטאט האט פאגאטאוויע געמוזט ערטיילען הילף די צודם'טע ברידער.

* * *

(א) אויף ליסטאפאדא גאס האט אנ'אויטא איבער-געפאהרען און לייכט פערוואונדעט א געוויסען ישראל פוקס (פון 11 ליסטאפאד 50).

* * *

(א) אויף פאמארסקא 145 האט אויגער סטאניסלאוו וואזשניאק שיכור'ערהייט געפעהרליך צושטאכען מיט א מעסער זיין ווייב, מאריא. מ'האט זי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

* * *

(א) פאגאטאוויע האט נעכטען פערדעגיסטרירט פאל גענדע 3 זעלבסטמארדען:

אויף וולאדיסלאווא 4 האט זיך גע'סמ'ט מיט סוב-לימאט די 37-יעהריגע אורשולא זאבלאצקא, אין א שווע-רען צושטאנד האט מען זי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

אויף גדאנסקא 95 האט זיך מחמת ענטוישונג אין ליבע, גע'סמ'ט די 19-יעהריגע דינסטמיידעל יאנינא קראליקאווסקא.

אויף זאכאדניא 66 האט זיך גע'סמ'ט מיט ווערא-נאל די 25-יאהריגע באנע, רעגינא האבעלסקא.

מ'האט דיביידע מיידלעך אפגעפיהרט אין שפיטאל.

פאר הונגער

(א) אויף באלוטער מארק איז אוועקגעפאלען פאר אויסשעפונג און הונגער די 37-יעהריגע אניעלא יאסט-שעמבסקא — א חיימלאזע. פאגאטאוויע האט זי אפגע-פיהרט אין שטאטישען זאמעלפונקט.

נישט געראטען סימעסמאטען

(א) אויף רוג פעטריקאווער און 6-שיערפיען-גאס איז ארעסטירט געווארען דער גנב מאיר שמולביק, וועל-כער האט אקארשט געהאט אפגעשניטען א האנד-בייטעל ביי א געוויסער קריסטינא בארטשיק, און געפרובט אנטלויפען

פאבאר - רשימה פון יאהרגאנג 1915

(א) מארגן, מיטוואך, ד. 6. נאוועמבער דארפען זיך שטעלען צו דער פאבאר-רשימה אין מיליטער-ביורא אויף פיעטריקאווער 165 די מענער פון יאהרגאנג 1915, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 5. קאמיסאריאט מיט די פאמיליעס, וואס הויבען זיך אן מיט די אותיות:

H Ch I

און פון 13. קאמיסאריאט — מיט די אותיות:

A B C D E F G H Ch

מ'דארף מיט זיך מיטברענגען א פערזענלי-כען דאקומענט און א רעגיסטראציע-שיין.

אפטייקען.
היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפ-טייקען: מ. קאצפערקעוויטש (זגערזשער 54), רי-טעל (קאפערניקא 26), י. זונדעלעוויטש (פעט-ריקאווער 25), ס. באיארסקי און וו. שאט (פזשע-יאזד 19), מ. ליפשיץ (פעטריקאווער 193), א. ריכ-טער און ב. לאבארא (11 ליסטאפאדא 86)

עלעקטריפיקאציע פון לאדזער קרייז

(א) דאנערשטאג, ד. 7. ד. ח. וועט אין וואיעוואדען-אמט פארקומען א קאנפערענץ, געווידמעט דער פראגע פון עלעקטריפיצירען דעם לאד-זער קרייז.

ליקווידירט א פאבריקס-שטרייק

(א) אין משך פון 2 וואכען איז אין דער פאבריק פון קעלער'ן, אויף פאמארסקא 73 פארגע-קומען אנ'אקופאציע-שטרייק, צוליב דעם, וואס די פירמע האט זיך נישט געהאלטען ביי'ם קאלעק-טיווען אפמאך, און נישט געצאהלט פאר אורלויב-צייט.

נעכטען איז נאך א קאנפערענץ אין ארבייטס-אינספעקטאריאט, געקומען צו א הסכם, און דער שטרייק איז ליקווידירט געווארען.

די ארבייטער טרעטען היינט צו ווארמאל צו דער ארבייט.

געכאפט 2 מערדער

(א) מיט עטליכע טאג צוריק האבען באנדי-טען אדורכגעפיהרט א רויב-מארד אין דארף וויער-זשביע, ווילנער קרייז, איבער דער 72-יאהריגער זוזאנא סטאנאשעק. איצט האט מען געכאפט די מערדער: דעם 20-יאהריגען הענריק יערוזאל און דעם 28-יאהריגען באלעסלאוו מישור—ביידע פון ווילנע. בעת מ'האט זיי ארעסטירט האט דער המון זיי געוואלט לינטשען, און נאר א דאנק דער אינ-טערווענץ פון דער פאליציי, איז געלונגען זיי אפ-צוראטעווען. דער דריטער מערדער—זייער שותף—בעהאלט זיך נאך אויס.

Doktór
Z. Henrykowski
ספעציאל-ארצט פאר וועגערישע הויט-קראנקהייטען און מענער-שוועכע
9 נאראוטאוויטשא 9
טעל. 262-98
נעהמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אווענד. זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 בייטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן

טעאטער „ראזמאיטאשטשי"
ציגעל-גאס 27, טעל. 112-25
דיר.: ד. צעלמייסטער. אנט.: י. קרעלמאן
היינט, 9.15 אווענד — גרויסע פאפול. מאסען-פארשטעל. פון 54 גר. ביז 170 1-טע רייה
די בעליבטע יונגע קינסטלערין
דינה האלפערן
צוזאמען מיט איהר פארטנער מעם בראנעצקי און גאנצען אנסאמבל אין גרויסען סענסאציאנעלען לעבענס-בילד אין 3 אקטען
די אונגעזעצליכע פרוי
הערליכע אויסשטאטונג! פערגרעסערטער א-קעסטער. שיינע ליכט-עפעקטען. בילעטען פון 11 פרי אין קאסע פון טעאטער
בעמ.: ווער עס קויפט פריער א בילעט, בעקומט א בעסערן פלאץ.
דיריגענט: ל. זעלמאן. טעכנ. לייטונג: ב. צעשטין. אדמ.: א. האלפערן

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16
היינט פרעמיערע!
Harry BAUR
האט געשאפען א פרעכטיגע קרעאציע, וואס איבערשטייגט „דוד גאלדער" אין פילם
שפיל פון לידענשאפטן
אויסער'ן פראגראם:
קלאנג-צוגאבע פון P.A.T.
אנהויב 4 נאכמ. שבת און זונטאג 12 בייט.

נ"ע זאב וואלף רייכמאן

געכטען איז אין אונזער שטאָט געשטאָרבען דער באַקאַנטער און בעוואוסטער סוחר און געזעלשאַפטליכער טוהער ר' זאב וואָלף רייכמאַן.

דער פֿאַרשטאָרבענער איז געווען א ברודער פון היגען גוט־באַקאַנטען ציוניסטישען טוהער און פילאַנטראָפּ ה' שמואל רייכמאַן.

זיין טויט האָט אַרויסגערופען גרויס טרויער אין אַלע היגע קרייזען, ווי דער פֿאַרשטאָרבענער איז געווען באַקאַנט פון זיינע מידות און מעלות טובות און גוט־האַרץ.

ת נ צ ב " ה

וואָס בעדייט די וואַלאַריזאַציע פון לאַנדווירטשאַפטליכע דאָלאַר־חובות

זעהר פיל סוחרים אָריענטירען זיך נישט, וואָס עס בעדייט דאָס די וואַלאַריזאַציע פון די לאַנדווירטשאַפטליכע דאָלאַר־חובות.

מען מוז דעריבער אויפקלערען, אַז די לאַנדווירטשאַפטליכע דאָלאַר־חובות זענען וואַלאָריזירט אויף 5.26 זלאָטעס פאַר יעדען דאָלאַר. און פאַר יעדע הונדערט דאָלאַר קומט איצט 526 זלאָטעס. און די סומע וועט שוין נישט וועררען אַנדערש אַהן אונטערשיד ווי אַזוי עס וועט זיין דער דאָלאַר־קורס.

דאָס דאָזיגע איז חל נאָר פאַר דאָלאַר־חובות, וואָס עס זענען שולדיג לאַנדווירטען.

ס'וואַקסט די צאָל ראַדיאָ־אַבאָנענטען

(א) אויפן 1 נאָוועמבער ה. י. האָט די צאָהל ראַדיאָ־אַבאָנענטען אין לאָדז אויסגעמאַכט 27,136 אַזוי אַז אין לעצטען חודש איז די צאָהל אַבאָנענטען געוואַקסען אויף 896.

קלאַנג־קינאָ־טעאַטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26.
היינט און פאָלג. טעג!
גרויסע פּרעמיערע!
גרויסע עפּאָפּיי פון העלדישקייט, ליבע און אָפּפערונג. בעסטער פויל. פילם א. נ.
Młody las
א פילם, וועלכער האָט איבערגעשטיגען אַלע ביז איצט געזעהענע פויל. פילמען.
אין די הויפּט־ראָלען:
Adam Brodzisz, Marja Bogda, Samborski, Walter, Znicz, Trapszo, Cybulski i inni.
אויסער'ן פּראָגראַם ? ? ?
אַנהויב 4 נאָכמ. פרייטאָג, ד. 1. נאָוו., שבת און זונטאָג — 10 א זייגער פריה.

ווי אַזוי בעקומט מען א דובליקאַט פון א פֿערלוירענעם מיליטער־דאָקומענט?

ס'פּאַסירט גאָרנישט זעלטען, אַז מיליטער־פליכטיגע פערזאָנען פערלירען זייערע מיליטערישע דאָקומענטען און זיי ווייסען נישט, וואָס צו טון בכדי אַרויסצובעקומען אַ דופּליקאַט, ווילען מיר טאַקע געבען אין דאָזיגען אַרטיקעל אַ גענויע אויפקלערונג, ווי אַזוי זיי דאַרפֿען אין אַזעלכע פֿאַלען האַנדלען:

אַלזאָ, אויב מ'פערלירט.

אַרעגיסטראַציע - בעשטעטיגונג.

דאַרף מען דערלאַנגען אַ בקשה אין זעלבען אַמט, וואו דער בעטרעפענדער פּאָבאָר־פליכטיגער האָט זיך רעגיסטרירט, אַז ס'זאָל אַרויסגעגעבען ווערען אַ דופּליקאַט פון דער פערלוירענער רעגיסטראַציע־בעשטעטיגונג.

בלויז אויפ'ן סמך פון דער דערלאַנגטער בקשה ווערט דער דופּליקאַט פון אַזאַ בעשטעטיגונג גלייך אַרויסגעגעבען.

שווערער איז שוין די פּראָצעדור פון אַרויסבעקומען דופּליקאַטען פון פערלוירענע.

קוואַליפיקאַציע - צייגנישען.

אַז מ'איז אַנערקענט געוואָרען פאַר דינסטפעהיג לויט דער קאַטעגאָריע אַ, אָדער ב.

אין אַזאַ פֿאַל דאַרף מען גלייך מעלדען וועגען פערלוסט פון דאָקומענט אין פּאָליציי־קאָמיסאַריאַט, וואו דער דאָקומענט איז פערלוירען געוואָרען און מען מוז אַרויסנעמען אַ געהעריגע בעשטעטיגונג וועגען דער בעלייגטער מעלדונג.

דאַן ווענדעט מען זיך מיט אַ בקשה אין דער אָרטיגער סטאַראָסטוואָ און צו דער בקשה לייגט מען צו די דערמאָנטע בעשטעטיגונג פון פּאָליציי־קאָמיסאַריאַט.

אויף דעם סמך בעקומט מען אַ דופּליקאַט פון דער פערלוירענער צייגניש.

קוים האַנדעלט זיך וועגען אַרויסבעקומען אַ דופּליקאַט פון אַ פערלוירענע צייגניש, אַז מ'איז אַנער קענט געוואָרען פאַר גענצליך אומפעהיג צו מיליטער־דינסט קאַט. „ע" דאַרף מען געבען אַן'איינמאָליגע מודעה אין וואָיעוואָדישען אָרגאַן און איין עקזעמפּליאַר, צולייגען צו אַ בקשה אין דער סטאַראָסטוואָ, בעקומט מען אין משך פון 30 טעג אַרויס דעם נויטיגען דופּליקאַט.

אויפ'ן גרונט פון אַן'אָרימקייט צייגניש ווערט מען פון אָפּצאָל פאַר דער מודעה בעפרייט.

מיליטער־ביכלעך.

ווער ס'פערלירט אַ מיליטער־ביכעל, דאַרף גלייך מעלדען וועגען דעם אין זעלבען קאָמיסאַריאַט און אַרויסנעמען אַ בעשטעטיגונג וועגען דער געמאַכטער מעלדונג, ס'דאַרף דעסגלייכען אויך געמאַכט ווערען אין וואָיעוואָדישען אָרגאַן אַן'איינמאָליגע מודעה, די פּאָליציי־בעשטעטיגונג צוזאַמען מיט אַ עקזעמפּלאַר פון דזש. וואָיעוואודזקי דאַרף ביי געלייגט ווערען צו אַ בקשה אין פּ.ק.או.

מאָביליזאַציע - קאַרטען.

אין פאַל ,ווען מ'פערלירט אַ מאָביליזאַציע־קאַרטע. דאַרף מען מעלדען אין אָרטיגען פּאָליציי־קאָמיסאַריאַט ,שפּעטער מוז מען דערלאַנגען אַ בקשה אין דער פּ.ק.או. צו וועלכער מ'דאַרף ביי לעגען די פּאָליציי־בעשטעטיגונג :וועגען דער געמאַכטער מעלדונג.

סאַנקציעס.

וועגען יעדען פערלוירענעם מיליטערישען דאָקומענט מוז מען אין משך פון 14 טעג זיך בעמיהען צו בעקומען אַ דופּליקאַט. אין געגענפאַל דראָהט אַ געלד־שטראָף ביז 2 טויזענד זל. אָדער אַרעסט ביז 2 חדשים.

גוט מאָרגען!

שפּאָרזאַם זאָלט איהר זיין!..

נאָר וואָס האָבען מיר אין לאָדז געהאַט אַ „טאָג פון שפּאָרזאַמקייט". דאָס איז אַ טאָג, ווען מ'לערנט דעם בירגער זיין שפּאָרזאַם. אין דעם טאָג לערנט דער בעל־הבית זיינע בני הבית ווי אַזוי מ'דאַרף זיין שפּאָרזאַם.

זאָגט אַ יוד:

— איך ווייס נישט, צי וואָס מ'דאַרף דעם שפּאָר זאַמקייטס טאָג. אָהן דעם דאָזיגען „טאָג", בין איך אַ גאַנץ יאָהר שפּאָרזאַם.

ווינטער, שפּאָר איך איין קויהלען, ווייל אַ גאַנצען ווינטער וואַרט איך אויף דער קויהלען־אַקציע פון דער קהלה....

כ'שפּאָר איין עלעקטריע, ווייל... די עלעקטראָוניע האָט מיר אַראָפּגענומען דעם „ליטשניק".

כ'שפּאָר איין שיך, ווייל איך וואַרט אויף דער בעקליידונג פון „מלבוש ערומים".

כ'שפּאָר שוין אָפּ דעם פעלץ, ווייל... כ'האָב איהם געגעבען „נאַ פּשעכאָוואַניע" אין דער „סקלאַד ניצע" פון אוזשאָנד סקאַרבאָווי"....

זומער, שפּאָר איך איין אַ זומער־וואוינונג, ווייל איך שלאָף לופט אויף אַ באַנק אין פּראָים לאָזער'ס פּאַרק.

כ'שפּאָר איין פלייש, ווייל איך בין אויף דיעטע, און עס גראָז.

כ'שפּאַר איין מילך, ווייל כ'טאָר נישט דיק ווערען.

כ'שפּאָר איין ביער, שנאַפּס, הערינג, ווייל כ'האָב אַ „שטיינדעל" (נישט קיין ברילליאַנט. חלילה!).

דערפֿאַר איז מיין יודענע נישט שפּאָרזאַם: זי שפּאָרט מיר נישט קיין קללות. זי זשאַלעוועט נישט קיין קללה. אין מיטען נאַכט, אַז איך קום אהיים נאָך חצות, פוילט זי זיך נישט, און גיט מיר אַ זינג־אויף, אסור קוסאָציצקי!..

איך בין זעהר שפּאָרזאַם, נישט נאָר דעם „טאָג", נאָר אַ גאַנץ יאָהר.

אב—נעק.

די לעצטע אויסגראָבונגען אין ביסקופּין האָבען אונז בעוויזען נישט בלויז ווי אונזער אורזיידעס האָבען געלעבט, נאָר האָבען אויך דערציילט דעם סוד פון זייער לעבענס־אָרט.

דאָס אינטערעסאַנטע, איז געווען זייער היים און זייער בעשפּייזונג וואָס מען האָט געפונען אין איינע פון די אויסגעגראָבענע כאַטעס, און א געוויסע פערוואונדערונג האָט אַרויסגערופען צווישען די רעשטלעך קערנדלעך פון האָבער, וואָס בעווייזט אַז שוין אין די פערגאַנגענע צייטען האָט מען אָפּגעשאַצט דעם דערנעהרונג'ס ווערט פון דעם סאָרט תבואה.

די גענויע וויסענשאַפטליכע אונטערזוכונגען וואָס מען האָט דורך לאַנגע יאָהרען אדורכגעפיהרט, האָבען בעשטעטיגט אַז דער האָבער איז פּאַסיג פאַר א גוטען שפּייז, ספּעציעל אין דער היינטיקער צייט, ווייל עס פערמאָגט אַלע סובסטאַנצען פאַר דער ענטוויקלונג פון מענשליכען אָרגאַניזם. די איינציגע שוועריקייט איז געווען די צוריכטונג פונ'ם האָבער, אָבער אויך די שוועריקייטען האָט די מאָדערנע אינדוסטריע בעזייטיגט, געבענדיג עטליכע האָבערדיגע פּראָדוקטען.

אין דער פּראָדוקציע שטעהט אין דער שפּיץ די פירמע „קנאָר" מיט איהרע האָבער־פלאָקען, און מעהל.

זופּענווירפעל „גראַף" בעסטע קוואַליטעט
כשר
„GRAF"
Buljon w kostkach
בהכשר הרב ר' ישעי' פירסט שליט"א, רב „עדת ישראל". ווינע.

קיבוץ ביי בנות־אגודת־ישראל אין א נייעם לאָקאַל

אין א הערליכען גרויסען לאָקאַל אויף קילינסקיעגאָ 50 איז פאָרגעקומען דער חנוכת הבית אין קיבוץ און אַרבייטס־צענטער ביי דער „בנות אגודת ישראל" אויפן נאָמען פון דער פערשטאָרבענער פרוי שרה שענירער.

דער דאָזיגער קיבוץ האָט זיך פריהער געפונען אויף נאַרוטאָוויטשאַ 49 און איצט איבערגעפיהרט אין א גרויסען לאָקאַל פון 8 צימערען וואָס פערנעמט דעם גאַנצען צווייטען שטאָק אין דעם דערמאָהנטען הויז. ביים קיבוץ איז אויך געשאַפען געוואָרען אַן אַרבייטס־צענטער פאַר די מיטגלידער פון קיבוץ.

ווי דער פאָרזיצער פרנס פרידענזאָן גיט אונז איבער, האָבען דורך די אַנדערהאַלבען יאָהר וואָס דער קיבוץ עקזיסטירט די הכשרה אדורכגעמאַכט איבער 100 מיידלעך פון „בנות אגודת ישראל" פון וועלכע 40 געפינען זיך אין ארץ ישראל. איצט זענען אין קיבוץ פאַראַן 50 מיידלעך פון אַלע ווינקעלעך אין פּוילען: פון די מזרח־קרעסען, גאַליציען, וואָהלין און קאָנגרעס פּוילען.

דער איצטיגער לאָקאַל איז נאָר א בעקוועמער, און בעשטעהט פון שלאָף־צימערען, א זאַל פאַר פאָר לעזונגען און לימודים. עס־זאַל, קוך, סעקרעטאַריאַט און אַלע נויטיגע נעבען צימערען.

אין לאָקאַל זענען איינגעאָרדענט וואַרשטאַטען פאַר שניידערינס, נעהטאַרינס, גאָרסעטען מאַכערקעס און העפטען, די איבעריגע מיטגלידערינס פון קיבוץ זענען פערנומען אין שטאָט אַמייסטען ביי פּאַכען, א חוץ דעם איז איינגעאָרדענט געוואָרען א קורס פאַר פאַכמענישע דערגענצונגען.

די לייטונג פון דעם קיבוץ האָט צוגעגרייט א גרויסען פּראָגראַם פון די וועלטליכע לימודים, תנ"ך, געשיכטע און העברעאיש.

מיטן קיבוץ פיהרט אָן א פּאַטראָנאַט פון היגע יודישע כלל טוער.

שטורמדיגע צייטען

19

ראמאן

דער טשעטשעניעץ איז געגאַנגען אין מיטען, די הענט פעסט געבונדען אויף הינטען. האַרט נעבען איהם זענען געריטען זעקס קאָזאַקען מיט די בלאַנקע שווערדען אין די הענט.

— עס מוז זיך מיר אוודאי חלומ'ען... — טראַכט דער טשעטשעניעץ, זעהענדיג די דאָזיגע אויסערגעוועהנליכע וואַך אַרום איהם.

דעם טשעטשעניעץ האָט מען אוועקגעפיהרט גלייך צום פּאָליצייסייסטער.

דערוויסענדיג זיך, אַז מ'האָט געכאַפּט סעלים־כאַנ'ען, זענען עטליכע גענעראַלען און הויכע פּאָליציי־אָפיצירען געקומען שנעל צו פאָהרען צום פּאָליצייסייסטער אין קאַנצעלאַריע, כדי בייצוואוינען דעם ערשטען פערהער פון בעריהמטען רויבער.

זעקס קאָזאַקען מיט בלאַנקע שווערדען האָבען אריינגעפיהרט דעם אַרעסטירטען טשעטשעניעץ אין פּאָליצייסייסטערס קאַנצעלאַריע. דער פּאָליצייסייסטער האָט זיך צו איהם געווענדעט:

— נו, סעלים־כאַן, איצט וועסטו ענדליך בעקומען דיין שטראָף! מען האָט דיך געפּאַקט, האַ?

— איהר האָט א טעות, איך בין נישט סעלים־כאַן, — האָט דער טשעטשעניעץ ערקלערט אין אַביסעל פרייער אָפּגעאָטעמט, הערענדיג, אַז מען מיינט גאָר, אַז ער איז סעלים־כאַן איז עס דאָך, הייכט זיס, נישט מעהר ווי א טעות.

„אויב אַזוי, וועט זיך דער טעות שנעל אויפקלערען און מ'וועט מיך באַלד בעפרייען". — האָט דער אַרעסטירטער געטראַכט.

— אהאַ, דו ווילסט זיך נישט מודה זיין אָט באַ, זעה, דו ביסט דאָך ווי צוויי טראָפענס וואַסער עהנליך צו דער דאָזיגער פאָטאָגראַפיע, — האָט ערקלערט דער פּאָליצמייסטער און געוויזען דעם טשעטשעניעץ סעלים־כאַנ'ס פאָטאָגראַפיע, — עס וועט דיר גאָרנישט העלפען,. דו מעגסט טויזענט מאָל ערקלערען, אַז דו ביזט נישט סעלים־כאַן, וועלען מיר דיר נישט גלויבען, ווייל די בעווייזען זענען קלאָרע.

— איך האָב אַ פּאַס,, איך הייס יאָסיף דזשעמאַל. דאָ איז געשעהען א טעות, — האָט דער טשעטשעניעץ זיך געשוואוירען.

— האָט מען איהם בעזוכט? — האָט דער פּאָליצמייסטער געפרעגט ביים אָפיצער, וואָס האָט געמאַכט די „בעלאַגערונג" אויף דעם רעסטאָראַן וואו דער טשעטשעניעץ איז געזעסען

— נאָך נישט.

— טאָ בעזוכט איהם!

מ'האָט דעם טשעטשעניעץ בעזוכט, מ'האָט טאַקע ביי איהם געפונען א פּאַס אויפ'ן נאָמען פון יאָסיף דזשעמאַל, אויך עטליכע קוויטלעך מיט דעם דאָזיגען נאָמען. מעהר האָט מען ביי איהם גאָרנישט געפונען

— און געוועהר? — האָט זיך געוואונדערט דער פּאָליצמייסטער, — וואו האָסטו דעם רעוואָלווער, וואָס דו טראַגסט שטענדיג ביי זיך?

— איך האָב קיינמאָל קיין רעוואָלווער נישט געהאַט. איך פערזיכער אייך, אַז דאָ איז פאָרגעקומען אַ שרעקליכער טעות! — האָט דער טשעטשעניעץ געהאַלטען אין איין פערזיכערען, אַז ער איז גאָט די נשמה שולדיג.

מ'האָט גערופען אין פּאָליצמייסטער'ס קאַנצעלאַריע עטליכע מענשען, וואָס האָבען בייגעוואוינט דעם אָנפאַל אויפ'ן וואָקזאַל אין גראָזני און די דאָזיגע מענשען האָבען מיט פעלשטענדיגער זיכער הייט ערקלערט, אַז דער אַרעסטירטער טשעטשעניעץ איז נישט קיין אַנדערער, ווי סעלים־כאַן.

— דאָס זעלבע שוואַרצע בערדעל. די זעלבע אויגען, דאָס זעלבע פּנים, — האָבען די דאָזיגע מענשען פערזיכערט, — מיר דערקענען איהם גלייך.

— נו, וואָס זאָגסטו איצט? — האָט דער פּאָליצמייסטער אויסגערופען מיט א טריאומפירענדיגער שטים. — איצט וועלען דיר שוין קיין שום תירוצים נישט העלפען, דיין וועג פיהרט איצט גלייך צו דער תליה. סעלים־כאַנ'ס „קאַריערע" האָט זיך געענדיגט!

דער טשעטשעניעץ האָט אַנגעהויבען צו וויינען. ער האָט זיך גענומען קלאַפּען מיט דער פויסט אין האַרץ אַריין, אַז ער איז נישט סעלים־כאַן, אז ער איז יאָסיף דזשעמאַל. ער האָט געוויינט, געשריגען, געבעטען, אָבער אויף אַלע זיינע טענות האָט ער בעקומען איין איינציגען ענטפער:

— איבעריג דיין רעדען. עס וועט דיר נישט געלונגען אונז אָפּצונאַרען, דו ביזט סעלים־כאַן און וועסט געהען אויף דער תליה!

אין דעם מאָמענט האָט אָנגעקלונגען דער טעלעפאָן.

— ווער רעדט? — האָט דער פּאָליצמייסטער מיט זיין שטייגער, שטרענג א פרעג געטון.

— דאָס רעדט סעלים־כאַן! — האָט דער פּאָליצמייסטער געהערט אַנ'ענטפער דורכ'ן טעלעפאָן.

— סעלים־כאַן! — האָט די שטים איבערגע'חזר'ט דעם נאָמען.

— ווער? ווער? — האָט דער פּאָליצמייסטער נאָכאַמאָל הויך א פרעג געטון און האָט זיך אינגאַנצען אָנגעהויבען צו וואַרפען פאַר אויפרעגונג, — וואָס זאָגסטו, האַ? דו ביזט אין דערזעלבער צייט געווען אין דעמזעלבען רעסטאָראַן?! — דו?!..

און דער פּאָליצמייסטער האָט געהערט דורכ'ן טעלעפאָן אַנ'ענטפער וואָס האָט געשניטען ווי מיט א מעסער:

— יאָ. איך בין געווען אין דעמזעלבען רעסטאָראַן. בעפרייט תיכף דעם אומשולדיגען טשעטשעניעץ! ער איז בלויז עהנליך צו מיר און דערפאַר האָט איהר געקאָנט זיין אַזוי לייכטזיניג און מיינען, אַז איהר האָט געפּאַקט סעלים־כאַנ'ען. איך פערזיכער אייך, הער פּאָליצמייסטער, אַז איהר וועט סעלים־כאַנ'ען קיינמאָל נישט פּאַקען. אפשר נאָר א טויטען; קיין לעבעדיגען זיכער נישט!

דעם פּאָליצמייסטער'ס געזיכט האָט זיך אַזוי אויסגעקרימט פאַר אויפרעגונג ער האָט נאָך עפּעס געוואָלט רעדען, אָבער פון דער צווייטער זייט האָט מען אויפגעהאַנגען דאָס טרייבעל.

דאָס ערשטע האָט דער פּאָליצמייסטער געגעבען אַ בעפעהל אַרויסצופיהרען פון דער קאַנצעלאַריע דעם אַרעסטירטען טשעטשעניעץ.

נאָכדעם ווי מ'האָט דעם טשעטשעניעץ אַרויס געפיהרט, האָט זיך דער פּאָליצמייסטער אָנגערופען צו די אַנוועזענדע גענעראַלען און העכערע פּאָליציי־בעאַמטע, וואָס זענען געקומען בייוואוינען דעם ערשטען פערהער פון סעלים־כאַנ'ען:

— איז דאָ טאַקע פאָרגעקומען א טעות?

און א בלאַסער, טרייסלענדיג זיך פון אויפרעגונג, האָט ער צוגעגעבען:

— לויט דעם פעסטען און זיכערען טאָן בין איך איבערצייגט, אַז דאָס האָט אויפ'ן טעלעפאָן טאַקע גערעדט סעלים־כאַן. איז ער,,,, הייסט עס, דאָרטען געווען? באמת, איך פערשטעה שוין נישט. וואָס דאָ קומט פאָר אַזעלכעס? מ'קאָן דאָך פון זינען אַראָפּ!

— אָבער וואָס איז געשעהען? ווער האָט געקלונגען? — האָבען די גענעראַלען און אָפיצירען נישט געקאָנט דערגעהען קיין מיאַלס ביים צעררטען פּאָליצמייסטער.

דער פּאָליצמייסטער איז פונ'ם טעלעפאָנישען שמועס געוואָרען אַזוי איבערראַשט,, אַז ער האָט מעהר גערעדט צו זיך ווי צו אַנדערע. ענדליך האָט ער אַ זאָג געטון:

— נו, איהר ווייסט נישט? — דורכ'ן טעלעפאָן האָט איצט געקלונגען דער אמת'ער סעלים־כאַן! די פרוי טשעפּאַרידזע האָט א טעות געהאַט. דער אַרעסטירטער טשעטשעניעץ איז טאַקע אין דער אמת'ן גאָט די נשמה שולדיג.

(ווייטער מאָרגען)

פון צענטר. יוד. האנדווערקער־פערבאנד
פילסודסקיעגא 69

דער צענטראַלער יודישער האנדווערקער און קליין־אינדוסטריעלער פערבאנד מאכט אויפמערקזאם אלע קליינאינדוסטריעלער וואס אונטערליגען (נישט קיין האנדווערקער־קארטע) אז יעדעס לערן־יונגעל מוז רעגיסטרירט ווערען אין דער האנדווערקער קאמער ווי אויך געשלאסען ווערען אנ'אפמאך.

דאס שליסען דעם אפמאך מיטן לערן־יונגעל אין די קליין־אינדוסטריע ווארשטאטען איז זעהר וויכטיג צוליב דעם, וואס די לערן־יונגלעך וואס בעזיצען אפמאכען ווערען נישט אריינגערעכענט אין דער צאהל בעשעפטיגטע ארביטער, ביים קוואליפיצירען די הויך פון פאטענט אויסערדעם איז דער אפצאהל אין דער קראנקען־קאסע א פיל קלענערער.

דאס רעגיסטרירען די לערן־יונגלעך האט אויך א זעהר וויכטיגע בעדייטונג, פאר דעם צוקונפטיגען יודישען קליין־אינדוסטריעלער, — אין צוזאמענהאנג מיט די פארגעזעהענע שווערנקייטען (לויטן אינדוסטריע געזעץ) ביים עפענען זיך א אייגענעם ווארשטאט.

די לערן־יונגלעך וואס זענען בעשעפטיגט אין די קאנצעסיאנירטע אינדוסטריע אונטערנעהמונגען (עלעקטראטעכניק; קאנאליזאציע, וואסער לייטונג א. א.) וועלען שפעטער בעקומען די קאנצעסיע נאר דעמאלט ווען זיי וועלען פארשטעלען א אפשריפט פון אפמאך מיט א בעשייניגונג פון דער אדורכגעמאכטער לעהרע.

פאר בעשעפטיגען לערן־יונגלעך אין אינדוסטריע אונטערנעהמונגען אהן אפמאכען דראהט א געלד־שטראף ביז 1000 זל. אדער 14 טעג ארעסט.

די רעגיסטראציע פיהרט אדורך די קאנצעלאריע פון פערבאנד.

פון בוכבינדער צעך.

אויף דער לעצטער פערוואלטונגס זיצונג פון בוכבינדער צעך איז בעשלאסען געווארען אנצונעהמען אנ'אקציע אז אלע געזעלען וואס זענען בעשעפטיגט אין בוכבינדער פאך זאלען אין פערלויף פון די צוויי חדשים (ביזן 31 דעצ. ה.י.) אנגעבען בקשות צוגעלאזט צו ווערען צו די געזעלען־עקזאמענס.

פאר די געזעלען, וואס קענען נישט צוטרעטען צום עקזאמען צוליב מאטעריעלע טעמים, זאל דער צעך שאפען די געהעריגע געלד מיטלען.

די פערוואלטונג האט אויך בעשלאסען אנצונעהמען שטרענגע מיטלען לגבי די בוכבינדער, וואס בעשעפטיגען לערן־יונגלעך און היטען נישט אפ די פארשריפטען וואס דאס אינדוסטרי געזעץ זעהט פאר, (אפמאכען, דערגענצונגס־שולע).

ווענען די פראגען זאל בקרוב צוזאמענגערופען ווערען א פערזאמלונג פון אלע מיטגלידער

אין שייכות מיט דעם, וואס די דרוקער־קארפאראציע פערלאנגט אז די בוכבינדער וואס נעהמען גלייכצייטיג אויך אן דרוקער ארבייט און גיט דאס איבער צו מאכען אין דרוקעריען, זאלען זיך פערשרייבען אין דער קארפאראציע, האט די פערוואלטונג פון צעך בעשלאסען אויפצוקלערען אזעלכע בוכבינדער אז זיי זענען נישט פערפליכטעט זיך אין דער קארפאראציע צו פערשרייבען.

דער בעשלוס איז אנגענומען געווארען אויך א טייל צוליב דעם וואס אויך דרוקער נעהמען אן בוכבינדער ארבייט. אהן שטעדונגען פון צעך.

פון דער וועש־נייהער כאלופניקעס־סעקציע.

מיט עטליכע חדשים צוריק האט זיך געשאפען ביי דער צענטראלע א וועש־נייהער כאלופניקעס סעקציע, די ארגאניזיר קאמיסיע האט דורך דער קורצער צייט פון איהר טעטיגקייט דערפיהרט דערצו, אז ביים היינטיגען טאג צעהלט שוין די סעקציע ביז 130 טעטיגע מיטגלידער.

דאס האט בעוואוינען די ארגאניזיר קאמיסיע צו רופען אנ'אלגעמיינע פערזאמלונג און אויסצוועהלען א נייע פערוואלטונג. די טעג איז פארגעקומען א פארוואהל פערזאמלונג, און עס איז אויסגעוועהלט געווארען א קאמיסיע פון די ח"ח ווארשאווסקי, מאר ריאמפאלסקי, פעלא נירענבערג, גולא און אלטמאן.

די אויפגאבע פון דער קאמיסיע איז צו זארגען אז בקרוב זאל צוזאמענגערופען ווערען די אלגעמיינע פערזאמלונג און זעהען אז אלע מיטגלידער זאלען אין דער פערזאמלונג אנטייל נעהמען.

פון היטעל־מאכער צעך.

כדי אויסצוגעפינען א וועג ווי אזוי צו לינדערען די לאגע פון היטעלמאכער פאך, האט די פערוואלטונג פון צעך בעשלאסען בקרוב צו רופען א ראיאן צוזאמענפאהר פון די היטעל מאכער פון דער לאדזער וואיעוואדזטווע.

די פארבערייטונגען צו ארגאניזירען דעם צוזאמענפאהר זענען שוין אין פולען גאנג.

עס איז געוואונשען אז די אלע פעראינטערעסירטע צעכען פון דער לאדזער וואיעוואדזטווע זאלען אין זייער אייגענעם אינטערעס אין דעם צוזאמענפאהר אנטיילנעהמען.

פון מעטאל צעך

אונטערן פארזיץ פון סטאַרשע ה' ריזשיק איז זונטאג איעגד אין לאקאל פון פערבאנד פארגעקומען א פאך־פערזאמלונג פון די מיטגלידער פון שלאסער, מעשענגיסער, בראנזירער, און קופערשמידער־צעך.

עס זענען בעטראכט געווארען פאלגענדע פראגען:

יוגען דער האנדווערקער־אויסשטעלונג פון דער האנדווערקער־קאמער. עס איז בעשלאסען געווארען אנטיילצונעהמען אין דער אויסשטעלונג און זארגען דערפאר, אז א גרויסע צאהל מיטגלידער זאל זיך אין דער אויסשטעלונג בעטייליגען.

אין שייכות דערמיט, וואס ביי די קוואליפיקאציע־עקזאמענס ווערען געשטעלט אזעלכע פראגען אויף וועלכע נישט יעדער האנדווערקער איז בכח צו ענטפערען, און דאס ברענגט דערצו, אז א גרויסער טייל פאלט אדורך ביי די עקזאמענס, ווערט בעשלאסען, אז דער צעך ארדענט איין פאר אלע קאנדידאטען (פון דער גאנצער וואיעוואדזטווע) וואס געהען צום עקזאמען, דערגענצונגס־קורסען.

דער היגער אינדוסטריע־אמט ערלויבט נישט די היגע שלאסער־מייסטער, אפילו די וואס בעזיצען שוין מייסטער־בריף, אנצונעהמען רעפאראטורען און אנדערע ארבייטען ביי וואסער־לייטונג און קאנאליזאציע. די פעראָרדענונג ברענגט דערצו, אז א גרויסע צאהל קוואליפיצירטע פאכלייט פון דער בראנזשע פערלירען זייער פרנסה. אין צוזאמענהאנג דערמיט בעשליסט די פערזאמלונג צו דעלעגירען וועגען דעם ענין צוויי פארשטעהער פון צעך, וואס זאלען צוזאמען מיט א פארשטעהער פון דער צענטראלע זיך ווענדען אין מיניסטעריום מיט א געהעריגען מעמאריאל.

עס ווערט בעשלאסען אויך, צו אינטערווענירען וועגען דעם, אז די שלאסער, וואס ארבייטען אליין, אדער מיט א לערן־יונגעל, זאלען זיין פריי פון אויסקויפען א פאטענט.

עס ווערט בעשלאסען צו גרינדען ביים צעך א גמלת־חסדים־קאסע. די פראגע פון רעגולירען די פערלעגענע בייטרעגער ווערט איבערגעגעבן דער פערוואלטונג.

די פערזאמלונג האט אויך בעטראכט די פראגע, וואס די האנדווערקער־שולען פיהרען אויס ארבייטען אין מעטאל־פאך.

די שולע איז פריי פון די אלע שטייערען און פערזיכערונגס־אפצאהלען, וואס דער האנדווערקער מוז צאהלען. די שולע האט דאס רעכט צו ארבייטען אום זונטאג און האט אויך בחנמ'דיגע ארבייטס־קרעפטען און איז אנ'אויסערגעוועהנליכער קאנקורענט פאר דעם בעל־מלאכה.

די פערזאמעלטע אפעלירען צו דער פערוואלטונג די פראגע צו ערלעדיגען, און עס ווערט בעשלאסען אנצונעהמען די געהעריגע שריט דאס צו בעזייטיגען.

„דער חלום פון א זומער־נאכט" אין קינא „ריאלטא"

רעאליזירט פון דעם געניאלען יודישען רעזשיסער מאקס ריינהארט

אין די נאהענטסטע טעג ערוווארט די יודישע קינא בעזוכער א גרויסער סיורפריז. עס ווערט דעמאנסטרירט אין דעם הערליכען קינא ביי אונז אין שטאט אין „ריאלטא" (פושעיאזד 1) דער גרעסטער פילם־שלאגער פון דער היינטיגער צייט, שעקספיר'ס אונשטערבליך ווערק „דער חלום פון א זומער־נאכט". רעאליזירט דאס דאזיגע ווערק האט דער גרעסטער יודישער רעזשיסער, וועלכער איז פערטריבען געווארען פון דייטשלאנד, מאקס ריינהארדט. די גאנצע וועלט־פרעסע איז פול מיט אנערקענונג פאר'ן דאזיגען פילם און בעזונדערס ווערט אונטערגעשטראכען די מייסטערהאפטע רעזשי פון דעם יודען מאקס ריינהארט. רעאליזירען שעקספיר'ס קאמעדיע „דער חלום פון א זומער־נאכט" פאר'ן פילם האט די אמעריקאנער פילם־אטעליעס אפגעקאסט מיליאנען דאלארען. סיי דאס הערליכע שפילען פון די אקטיארען און סיי די וואונדערבארע אויסשטאטונג לאזען איבער אויפ'ן צושויער אנ'אונגעוועהנליכען איינדרוק. דאס קינא־געהענדע לאדז ערווארט מיט שפאנונג די פרעמיערע פון שעקספיר'ס „דער חלום פון א זומער־נאכט" אין קינא „ריאלטא" און עס איז נישט קיין וואונדער. דער דאזיגער פילם פיהרט אריין דעם צושויער אין א פערכשופ'טער וועלט פון שיינקייט און ערהאבענקייט. דער דאזיגער פילם פערטרייבט די מרה־שחורה, וואס דריקט אונז אזוי שטארק און פיהרט אונז אריין אין א וועלט פון פערגעסען זיך. 2 יאהר האט געדויערט די רעאליזירונג פון דעם „חלום פון א זומער־נאכט". איבער דער רעאליזירונג פון דעם ווערק האט געוואכט דער שטאלץ פון דער יודישער טעאטער־וועלט, דער גענוס מאקס ריינהארדט, וועלכער האט אלס עמיגראנט און פערטריבענער פון דייטשלאנד אריינגעלעגט אין דער רעאליזירונג פון דעם דאזיגען בילד דעם גאנצען פייער פון זיין ברויזענדען טאלענט. פון אלע וועלט־שטעט, ווי ניו־יארק, פאריז, לאנדאן, און ווארשא סיגנאליזירט מען דעם טריאומף־ערפאלג פון שעקספיר'ס „חלום פון א זומער־נאכט". זעלטען ווען, א פילם זאל אזוי פעראינטערעסירען דאס פובליקום, ווי עס איז דער פאל מיט שעקספיר'ס „א חלום פון א זומער־נאכט". מיר יודען זענען בעזונדערס שטאלץ אויפ'ן דאזיגען פילם, ווייל ער איז בעשאפען געווארען דורך א יוד מאקס ריינהארדט. דורך דעם גענאלען יודישען רעזשיסער, וואס האט מיט זיין רעאליזירונג פון דעם דאזיגען פילם בעוויזען, אז דעם יודישען גייסט, וועט קיין הראפט אין דער וועלט נישט אומברענגען. עס קומט דער דירעקציע פון קינא „ריאלטא" א דאנק, וואס זי האט פערקאנטראקטירט דאס דאזיגע הערליכע בילד פאר'ן לאדזער קינא־פובליקום.

אייער באגאזש ווערט אפגענומען פון דערהיים און צוגעשטעלט קיין ארץ־ישראל

דורך PRZEDBORSKI, KOLNER i S-ka, Łódź, Sienkiewicza 6

בילינ און שנעל. קלינגט טעל. נומערן 129=25 און 247=75

אקופאציע־שטרייק פון טענצער'ס

די אנטיילנעהמער אין טאנץ־קאנקורס ווילען נישט פערלאזען דעם פילהארמאניע־זאל ביז מ'וועט זיי נישט אויסצאהלען די שכירות

מיט א צייט צוריק איז צום אינהאבער פון פילהארמאניע־זאל ה' יורדיגער געקומען א געוויסער לעאפאלד בלאשטשיק פון אגראדאווא 28 און געזאגט דעם זאל אויף אנ'אימפרעזע, וועלכע ער האט אנגערופען „קאנקורס אויף א מאראטאן־טאנץ", וואס בעשטעהט דערין, וואס פערשידענע פארלעך טאנצען אהן אויפהער אזוי לאנג, ביז זיי סטייעט כוחות און די וואס האלטען אמלענגסטען אויס בעקומען פרעמיעס. די ערשטע פרעמיע האט געזאלט בעטרעפען 3000 זלאטעס. בלאשטשיק האט אויך ערקלערט, אז ער האט אויף דעם דאזיגען קאנקורס אנ'ערלויבעניש פון דער סטאראסטווע.

צום קאנקורס האבען זיך ביי בלאשטשיק'ן פערשריבען 17 פארלעך, און ער האט זיך פערפליכטעט צו צאהלען יעדען טענצער צו 5 זלאטעס א טאג מיט עסען.

דער קאנצערט האט זיך אנגעהויבען פערגאנגענעם דאנערשטאג 6 א זייגער אין אוונד. עהערנעכטען ביינאכט איז בלאשטשיק פלוצלונג פערשוואונדען געווארען מיט דער קאסע.. די טענצער האבען נישט בעקומען אויסגעצאהלט זייער געהאלט און ס'איז נישט געוועזען ווער ס'זאל זיי געבען צו עסען. יוען בלאשטשיק האט זיך נישט בעוויזען ביז שפעט אין דער נאכט, האבען די טענצער אפגעהאלטען א פערזאמלונג טאנצענדיגערהייט און בעשלאסען איבערצורייסען דאס טאנצען און אקופירען דעם פילהארמאניע־זאל, ביז זיי וועלען נישט בעקומען דאס געהאלט, וואס זיי קומט. נעכטען פארמיטאג האבען די טענצער ארויסגעשיקט א דעלעגאציע צום ארבייטס־אינספעקטאר, בעטענדיג צו אינטערווענירען. דער אינספעקטאר האט צוגעזאגט זיך צו פערנעהמען מיט דעם ענין. נעכטען האט זיך בלאשטשיק אויסגעפונען. ער איז געקומען אין פילהארמאניע־זאל און ערקלערט, אז ער האט דערווייל נישט קיין געלד און פערזיכערט, אז ער וועט דעם חוב בעצאהלען.

די טענצער־פראלעטאריער האבען אבער דערפון נישט געוואלט הערען און זיי אקופירען נאך ביז איצט דעם פילהארמאניע־זאל.

Dr.
Wołkowyski

ציגעל־גאס 11, טעל. 238=02

ספעצ. פאר טריפער, סיפילים און הויט־קראנקה. בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע

נעמט אן פון 8—11 בייטאג און פון 4—9 אוונט.

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07

ספעציאל־ארצט פאר מענער־שוואכס־בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט.

זונטאג פון 9—1 פארמיטאג.

פאר אונבעמיטעלטע—לעמשניצע־פרייזען

ראספוטין און זיין יודישע געליבטע

(שטוינענדע לעבענס - געשיכטע דערציילט פון איהר אליין)

איבערגעגעבען פון ה. אקערמאן.

איצט אז עס האט געטראפען די פאסירונג מיט נעמין און זי האט איהר אריינגענומען צו זיך אין הויז, האט זיי דאס מזל צוגעבונדען צוזאמען און זייערע ביטערע הערצער האבען זיי איינע פאר דער אנדערער אויסגערעדט.

און די אלטע פשוטע גויע האט אויף נעמין געהאט א געוואלדיגען איינפלוס. זי האט איהר — ווי א כשוף־מאכערין—פערצויבערט, אז נעמי האט פערלוירען איהר אייגענעם ווילען און האט געטון וואס די אלטע גויע האט געוואלט זי זאל טון.

אנ'אבערגלויביגע איז נעמי פון שטענדיג אן געוועזן, נאך פון איהרע קינדערשע יאהרען, אזן נאכדעם ווי זי האט שוין געהאט אזוי פיל איבערגעלעבט און איבערגעטראגען האט זיך ערשט פערשטארקט איהר אבערגלויבען, אז דאס קומט זי אלץ אפ אויף דער וועלט. כדי זי זאל געלייטערט ווערען פון איהרע זינד או זאויף יענער וועלט זאל זי קומען א ריינע און א געלייטערטע.

קיינער אין דער וועלט האט נישט געוואוסט נעמים פערגאנגענהייט, אבער נעמי האט פאר דער אלטער גויע אויסדערצעהלט דעם גאנצע זאמת, אליץ אליץ האט זי איהר דערצעהלט, וועגען איהר חברטע זינאן, וועגען באריסען, וועגע זאיהר ליבע מיט דעם וואצ און וועגען איהר גטן זיך מיט דעם צווייטען מאן, ביז זי איז געקומען צו איהר אין הויז אריין; ווי דער „נישט גוטער" איז איהר נאכגעגאנגען טריט אין טריט, ווי ער פערפאלגט זי, ווי ער לאזט איהר נישט לעבען.

די אלטעטשקע האט מיט אפענע מויל און אויערען זיך צוגעהערט צו איעדעםווארט וואס נעמי האט איהר דערצעהלט און זי האט זיך געהאלטען אין איין צלמען ...

— יא, טאכטערשע, יא, האט די אלטע געשאקעלט מיטן קאפ און האט צו איהר געזאגט:

— יא, א „נישט־גוטער" איז אין דיר אריין און פעראומערט די הדיין לעבען, אבער איך דעל דיך נעהמען צו אזא איינעם, וואס וועט פון דיר דעם נישט גוטען ארויסטרייבען...

אין יענער צייט האט זיך אין רוסלאנד געהאט צוואקסען די רעליגיעזע סעקטע מיט'ן נאמען „כליסטי", און וואס א טאג זענען צו איהר צוגעשטאנען אלץ מעהר אנהענגער און נאכפאלגער.

אלע אנטוישטע און פערצווייפעלטע אין לעבען האבען זיך אריינגעווארפען מיט זייער גאנצער נשמה אין אט דעם נייעם גלויבען.

א סך וואס זענען צוגעשטאנען צו דער סעקטע זענען טאקע געווען גלויביגע, אבער א סך האבען עס געטון נישט אזוי צוליב דער הגדה ווי צוליב די „קניידלעך". די „כליסטיס" האבען אין זייער נייעם גלויבען געהאט אזעלכע „ריטואלען", וואס צוליב דעם אליין זענען א סך צווייפעלהאפטע פארשוינען צו דער סעקטע צוגעשטאנען.

און אט אזוי ווי יענע סעקטע פלעגט פראוען איהרע גאטעס־דינסטען:

די פענסטער ווערען געדיכט פערהאנגען און די מיטגלידער פון דער סעקטע זעצען זיך שווייגענדיגע אויף די בענק. די מאנסבילען אויף דער רעכטער זייט און די פרויען אויף דער לינקער זייט, זיינען מיט דעם זעלבען אויסדרוק אויפ'ן געזיכט און אויפ'ן זעלבען אופן ווי ביי זיך אין דער היים אין די כאטעס (גויעשע שטיבער). אויבען אן ביי דעם טיש אויף צוויי שטולען זעצען זיך א מאן און א פרוי. זיי אונטערשיידען זיך מיט גארנישט פון די איבעריגע פערזאמעלטע. זיי זענען איינפאך געקליידט אין קאזשוכעס (פעלצען) און אין שטיוועל.

מען זיצט אין דער פינסטער און שטיל הויבען אלע אן צו זינגען לאנג־צוגעצויגענע הימנען. מען זינגט קאפיטלעך פון תהילים און פאלקס־לידער און וואס אמאל ווערט דאס געזאנג העכער און העכער, פול מיט התלהבות און כונה.

און אט הויבען אלע אן אראפצווארפען פון זיך זייערע פעלצען און זייערע טאג־טעגליכע העמדער און טוען אויף אויס די שיך, און איטליכער בעזונדער טוט זיך אן א לאנג, ווייס העמד (ווי להבדיל ביי יודען א קיטעל) און אזוי זינגען זיי ווייטער. אבער דאס מאל שוין נישט אין דער פינסטער, נאר ביי דעם שיין פון צוועלף וועקסענע ליכט.

דאס געזאנג ווערט ווילדער און משוגה'דיגער פון מינוט צו מינוט, ביז אימיצער שטעהט אויף און הויבט זיך אן צו דרעהען אין א קריין. דאן טרעטען ארויס איינציגווייז די מענער מיט די פרויען פון דער רייהע, עס שאפען זיך פארלען און מען צולאזט זיך אין א ווילדען, משוגה־שיפור'ן טאנץ.

ווען די התלהבות דערגרייכט שוין ביי זיי די גרעסטע און העכסטע מדרגה, הויבען זיי דאן אלע אן צו שרייען מיט בענומענע קולות:

— דער הייליגער גייסט איז אין אונז אריין! דער הייליגער גייסט!

זיי שרייען דאס אזוי לאנג ביז זייערע העלדזער ווערען הייזעריג און זייערע אברים ווערען ביי זיי מיד און זיי פאלען אנידער אויף דער ערד.

אויף דער ערד ליגען זיי אזוי עטליכע מינוט און רוהען זיך אפ און דערנאך פאנגט זיך ווידער אן דער טאנץ. טאנצט מען ביז עס הויבט־אן טאגען, אבער נאך מעהר ווילדער און צוהיצטער ווי ביז איצט.

דאן פאנגט זיך ערשט אן די ריכטיגע ארגיע; די מענער און פרויען ענטבלויזען זייערע העמדער ביז דעם גארטעל און דער זקן (עלטסטער) פון די מיטגלידער נעהמט זיי אלעמען מיט א קאנטשיק שלאגען „מלקות" (דערפאר טאקע האט זיך די סעקטע גערופען „כליסטי", וואס דאס מיינט אויף רוסיש קאנטשיקעס).

נאך די דאזיגע „מלקות" ווארפען אלע פון זיך איבגאנצען ארונטער זייערע העמדער, די ליכט ווערען אויסגעלאשען, די פרויען ווארפען זיך מיט צעפאטעלטע האר אין די ארעמס פון די מענער, די מענער כאפען זיך ארום מיט די פרויען און מען נעהמט זיך לײדענשאפטליך ארום און מען האלזט זיך און מען קושט זיך...

(ווייטער מארגען)

בעריכטיגונג

אין צוזאַמענהאַנג מיט אונזער נעכטיגער נאָטיץ וועגן זעלבסטמאָרד פון עקיבא אַלטמאַן, בעט אונז חסד-של-אמת מיטצוטיילען, אַז דער זעלבסטמערדער איז נישט בעפּלמסט געוואָרען. גלייך נאָך דעם פּאַרפּאַל איז דער מת דורך חסד-של-אמת איבערגעפיהרט געוואָרען אויפן בית-עולם וואו ס'איז פאַרקומען די קבורה.

בעגנב'עט דעם אייגענעם טאַטען

(אַ) דאָס היגע קרייז-געריכט האָט נעכטען פאַרמשפּט אויף 10 חדשים טורמע איינעם סטאַניסלאַוו פּיאָטראַווסקי (פון לימאַנאָווסקיעגאָ 155) דערפאַר, וואָס ער האָט בעגנב'עט זיין אייגענעם 80-יעהריגען פאָטער, אַנדזשעי, צונעמענדיג ביי איהם 72000 זלאָטים.

העלפט אויף העלפט...

(אַ) אונמיטען דער „אַרבייט" פון בע'גנב'ענען אין פּאַביאַניץ דעם פאַבריקס-לאַגער פון מ. זשאַרסקי, זענען דורך דער פּאָליציי אַרעסטירט געוואָרען די דריי גנבים: מיקאָלאַי ניקלאַשינסקי, יאַקוב טענענבוים און סטאַניסלאַוו רוזשיצקי. מוטע
רען דער ברוטשקע-אינהאַבער ישראל לעווקאָוויטש, וועלבער איז געווען דער פּערטער צו די דריי...
זיי זיצען שוין.

ביליגע אויספלוגען קיין וואַרשא

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, ווערט אָרגאַניזירט אַ גרויסער צוזאַמענפאָהר פון גאַנץ פּוילען קיין וואַרשא. אויף דער פייערונג פון אונאָפּהענגיקייטס יום-טוב, וועלכער ווערט דאָס יאָהר, אַלס אין יאָהר פון טרויער טראָגען אַ ספּעציעל פייערליכען כאַראַקטער.

אין פּראָגראַם איז פאַרגעזעהן אַ גרויסע מיליטערישע רעווי אויפ'ן מאָקאָטאָווער פעלד.

בכדי צו געבען די מעגליכקייט אַלע אַנטיילנעהמער זיך צו בעקענען מיט וואַרשא, האָט די ליגע פאַר טוריסטישער פּראָפּאַגאַנדע אויסגעפועל'ט ביים קאָמוניקאַציע-מיניסטעריום בעדייטענדע באַהן-הנחות פאַר די פאָהרענדע קיין וואַרשא. אויפ'ן יסוד פון די אַנטיילנעהמער קאַרטען וועט יעדער וואָס וועט קומען קיין וואַרשא אין דער צייט פון 9 ביז'ן 11 ד. ח. בעקומען 50 פּראָצענט הנחה אויף דער באַהן פון דעם געוועהנליכען טאַריף קיין וואַרשא און די צוריקרייזע אַהיים וועט זיין גענצליך אומזיסט, מיט'ן בעדינג, אַז די צוריקרייזע וועט זיך ענדיגען דעם 12 ד. ח. 12 אַ זייגער ביינאַכט.

די אַנטיילנעמער-קאַרטען צו 3 זל. וועלען אויסער די באַהן-הנחה זיין גילטיג אויף דער מיליטער-רעווי אומזיסט אַריינצוגעהן דעם 11 ד. ח. אויף ספּעציעלע פּלעצער, וואָס וועלען רעזערווירט ווערען דורכ'ן פּראָפּאַגאַנדע-קאָמיטעט (אַ געוועהנליכער בילעט קאָסט פון 3 ביז 5 זל.)

אַנטיילנעמער-קאַרטען ווערען פערקויפט אין רייזע-בוּוראָ „וואַגאָן-לי-קוק" פּעטריקאָווער 68, טעל. 170-77.

טעאַטער, מוזיק און פאַרוויילונג

(קאָמוניקאַטען)

היינט מאָסען - פאָרשטעלונג אין טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי"

נישט קוקענדיג אויפ'ן אונגעהויער גרויסען ערפאָלג, וואָס די יונגע קינסטלערין דינה האַלפערן האָט אין דעם סענסאַציאָנעלען לעבענס-בילד „די אונגעזעצליכע פרוי" האָט די דירעקציע פון טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי" בעשלאָסען פאַר די ברייטע מאַסען און אַרבייטענדע אינטעליגענץ צו געבען היינט 9.15 אָוונט אַ גרויסע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג צו גאַנץ ביליגע פּרייזען.

„די אונגעזעצליכע פרוי" ווערט שוין געשפּילט די לעצטע עטליכע טעג, ווייל די קינסטלערין דינה האַלפערן וועט נאָך פאַר'ן אָפּפאָהרען פון לאָדז אויך בעוויזען זיך אין דער אויפפיהרונג „אַ חתונה אין תפיסה", וועלכע זי האָט געשפּילט מיט אַ קאָלאָסאַלען ערפאָלג אין וואַרשאָווער „סקאַלאַ" טעאַטער איבער 200 מאָל.

קאָנצערט פון ראָטשילד-קוואַרטעט

דאָנערשטאָג קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע-זאַל אַנ'איינציגער קאָנצערט פון ראָטשילד-קוואַרטעט, וועלכער געהערט צו די בעסטע מוזיק-אַנסאַמבלען אין דער וועלט.

דזשעק רעכטצייט קומט קיין לאָדז

דער בעליבטער אַמעריקאַנער יודישער אַקטיאָר דזשעק רעכטצייט, וועלכער איז גוט בעקאַנט דעם לאָדזער יודישען טעאַטער-עולם, קומט שוין מאָרגען קיין לאָדז און וועט אָנהויבען די טעג שפּילען מיט אַנ'ערשטקלאַסיגען אַנסאַמבל אין פילהאַרמאָניע-טעאַטער.

מיר געדענקען נאָך דעם קאָלאָסאַלען ערפאָלג, וואָס דזשעק רעכטצייט האָט געהאַט מיט עטליכע יאָהר צוריק אין לאָדז, דעריבער איז זיכער, אַז אויך דאָס מאָל וועט דאָס טעאַטראַלישע לאָדז זיך נישט ענטזאָגען צו זעהן זיין שפּילען און זינגען און טאַנצען.

פידעל-קאָנצערט פון אפרים צימבאַליסט

מאָרגען קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע-זאַל דער לאַנג ערוואַרטעטער קאָנצערט פון איינעם פון די בערימטעסטע וועלט-פידעל קינסטלער אפרים צימבאַליסט. דער דאָזיגער קאָנצערט האָט ביי אונזערע מעלאָמאַנען אַרויסגערופען אַ גרויסע פּראַאינטערעסירונג. צימבאַליסט וועט נאָר געבען איין קאָנצערט אין לאָדז און דאָס וועט זיין די איינציגע מעגליכקייט צו הערען דעם פידעל-קינסטלער.

קלאַנג-קינאָ
CAPITOL
זאַוואַדזקאַ 16

היינט פּרעמיערע!
„דער קליינער פּאָלקאָווניק"
אין דער הויפּטראָלע: Lionel Barymore
רעוועלאַציע פון עקראַן אויף דער גאַנצער וועלט SHIRLEY TEMPLE אין הערליכען פילם
אויסערן פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאָבען און אַקטואַליטעטען פון „פּאַט".
אָנהויב פון די סעאַנסען אין געוו. טעג 4 אַ זייגער נאָכמ., שבת און זונטאָג 12 בייטאָג.

דאָס ביליגסטע טעאַטער אין לאָדז
קינאָ-רעוויו
AMOR
89 פּאָמאָרסקאַ 89, טעל. 250-48

נאָר 2 טעג! היינט דינסטאָג, דעם 5-טען און מאָרגען מיטוואָך, דעם 6-טען ווערט דעמאָנסטרירט דער ערשטער און איינציגער גרויסער קלאַנג-פילם, גרויסע דראַמע אויפ'ן סעקסועלען געביט א. נ.
„דער שונא אין בלוט"
בעמערקונג: פרויען פערנעמען בעזונדערע פּלעצער און מענער בעזונדערע פּלעצער.
פאַר יוגענד ביז 17 יאָהר פערבאָטען. —::— בעמערקונג: פרויען, מוטערס, טעכטער. מוזען זעהען דאָס בילד.
נאָר 2 טעג!
וועלכע אויף אַ זעהר אינטערעסאַנטען אופן לעזט דעם פּראָבלעם פון געמיינזאַמע בעציהונגען פון ביידע געשלעכטער.
— אָנהויב 7 און 9 אָוונט. —

פאַבריס פון זיידוואַרען-אויסאַרבייטונגען
Sp. Akc. Maurycy Tauman
w Łodzi, Dowborczyków 6/8, tel. 190-64
נעהמט אָן אויף לוין:
די וועבעריי-אָפּטיילונג
צו וועבען זעמטליכע זיידענע שטאָפען ווי אויך אויף זייד-זשאַקאַרד-שטיהל. זאָווי דינע בוימוואָלענע געוועבען.
צווירנעריי-אָפּטיילונג
צו צווירנען זעמטליכע סאָרטען זייד און בוימוואָל-גאַרן זאָווי קרעפּע, אַנדרולען און ספּיראַל. צו שערען, טרייבען און שפּולען.
אַפּרעטור-אָפּטיילונג
(טרוקען-אַפּרעטור און שפּריצמאַשינען) זעמטליכע זיידענע געוועבען אין געפאַרבטען צושטאַנד. אַלעס ווערט אויסגעפיהרט אונטער דער לייטונג פון פאַכמענישע קרעפטען:

3-שטאָקיגע פאַבריקס-געביידע
מיט אַ טרעמפּל און קעלערן פון ביידע זייטען פּעגסטער, 5 זעלער צו 360 מ. מיט טראַנסמיסיעס, בעזונדערע פּאַסעסיעס מיט אַ גאָרטען אויף דאָווּבאָרטשיקאָ 6/8
צו פערקויפען אדער צו פערפאַכטען.
אַ 3-שטאָקיג וואוין-הויז מיט אַ גרויסען פּלאַץ ווי אויך 3 פּלעצער מיט זשעלבעטאָנאָווע פונדאַמענטען צו פערקויפען אויף טאַרגאָווע 7/9
אינפאָרמאַציעס ערטיילט:
Sp. Akc. MAURYCY TAUMAN
ul. DOWBORCZYKÓW 6/8, tel. 190-64.

20 זיידענע שטוהל
20 זיידענע שטראַמעס, 1 טרייב-מאַשין מיט מאָטאָרקעס, שווייצאַרישע קאָנסטרוקציע און 1 צווירנמאַשין אויף זייד אין גלענצענדען צושטאַנד פון זאָפאָרט צו פערקויפען.
אָפערטען אונטער „Warsztaty Jedwabne"
אין אַנאָנסען-ביוראָ. פּוקס, פּיעטריקאָווער 50.

וויכטיג פאַר יעדער פירמע!
ווילט איהר אייער געשעפט זאָל האָבען די געהעריגע רעקלאַמע? בעשטעלט אייערע דרוק-אַרבייט
אין דער בעוואוסטער שנעל-דרוקעריי
בראַמבערג
8 צעגעלניאַנאַ 8 פראָנט
טעל. 255-09.
שעהן און פּינקטליך אויסגעפערטיגט.
— ביליגע פּרייזען. —
שעהן
מאָדערן
פּינקטליך

Dr. J. Herszfinkiel
ספּעצ. פאַר קינדער-קראַנקהייטען
נעהמט אָן ביי זיך זשעראָמסקאַ 8a
טעל. 111-87
ווי אויך אין לעטשניצע „פּאַמאָץ" אַלעקסאַנדראָווסקאַ 1.

Dr. L. Suchowczycki
כירורג
Gdańska 11
טעל. 123-47. (רוג קאָנסטאַנטינער)
POWROCIŁ.
נעהמט אָן פון 4–6 נאָכמ.

Dr. med. M. TAUBENHAUS
ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
פערהיטונג נעגען שוואַנגעראַשאַפט
זגערזשער 11, טעל. 246-09
נעמט אָן פון 4–8 אָוונט.

Dr. med.
G. GERSZTAJN
ספּעציאַליסט פאַר אויגען-קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-10
נעמט אָן פון 11 ביז 2 און פון 5 ביז 8.30

Dr. med. M. Wejs
אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען
לאַגעווניצקאַ 25 טעל. 215-28
ביים קאַבינעט: בעליכטונג מיט קוואַרץ-לאָמפּען און עלעקטריזאַציעס.

Dr. med.
B. WINDZBERG
CHOROBY CHIRURGICZNE
i KOBIECE
przeprowadził się
ZWIRKI (Karola) 3, tel. 123-48
przyjmuje od 5–8 wiecz.

Lekarz-dentysta
S. Babad
פּאָמאָרסקאַ 22, וו. 6
נעמט אָן טעגליך פון 10–2 און 3–8 אָוונט
קינסטליכע ציינער
ווערען אויסגעפערטיגט פּינקטליך אויפ'ן אָרט

אויסגאַנגענישע שווייסונגען
מעטאַל-בעאַרבייטען
שלאָסעריי-אַרבייטען
מאַשינען-טיילען
פון ווערקצייג
פּינקט אויס ביליג
J. REDER, Łódź
11-טער ליסטאָפּאַד 11-13

קאַכעל - שאַמאָט -
אייוועלעך און קוכען
פערקויף פון בוי-אַרטיקלען
שאַמאָט - ציגעל און געמאָלענער מאַרמאָר
אַל. 1. מאַי 24, טעל. 216-28

Dr. med. Niewiażski
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פראָנט, 1-טער שטאָק.
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו. זונטאָג און יום-טוב פון 9—1 פאַרטאָגס. בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Laboratorjum analiz lekarskich
„SANITAS"
Wólczańska 41, tel. 232-94
פיהרט אויס אַלע אַרט אַנאַליזען פון בלוט, אורין, פלעגמע א. אַ.
אויפ'ן טעלעפאָנישען פערלאַנג שיקען מיר נאָך מאַטעריאַל און שיקען אָפּ די אַנאַליזען אַהיים

לעטשניצע
פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
11 בזשעזשינער 11
טעל. 137-63
עס נעהמען אָן פאָלגענדע דאָקטוירים:
ד"ר קויפמאַן, ד"ר דינענזאָן,
ד"ר רויטער, ד"ר שפּירא,
ד"ר שמערלאָווסקי,
ד"ר י. איציקזאָן, ד"ר סטופּאַי
ד"ר שמירגעלד, נערווען-קראַנקה.
און דענטיסטין סטאַראַפּאָלסקאַ
וויזיטען אין שטאָט.
אַלע אַרט מעדיצינישע הילף.
קאַבינעט פאַר פיזיקאַלישער טעראַפּיע.
אַ וויזיט 3 זל.

לעטשניצע
פאַר ווענעריש קראַנקע
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
לאָדז, זאַוואַדזקאַ 1
טעל. 122-73
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונט.
ווענעריש-קראַנקע, מענער-שוואַכע און הויט-קראַנקהייטען
אַנאַליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאַציע
איז טעטיג א גאַנצען טאָג לעת
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.
אַ בעראַטונג 3 זל.

לעטשניצע
פאַר וועבעריש-קראַנקע
מענער-שוואַכע און הויט-קראַנקהייטען
פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
פּיעטריקאָווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אָוונט.
פרויען און קינדער נעמט אָן אַ פרוי דאָקטאָר פון 11–1 און פון 5–7 אָוונט.
אַ בעראַטונג 3 זל.

ד"ר העללער
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8–11 און פון 4–8 אָוונט
זונטאָג פון 10–2 מיטאָג.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזן

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראָלאָג
ספּעצ. פאַר נירען, בלאָז און אורין-קראַנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95,
נעמט אָן פון 9–11 און פון 6–8 אָוונט

קליינע אַנאָנסען
1 זלאָטי
אַנאָנס ביז 15 ווערטער

פרייע פּאָסטענס
אַ מיטנייהער קען זיך מעלדען צו מענער-בעשטעלט. זאַוואַדזקאַ 40, ביי ראָזענבלום. 2333

אַ לערן-יונגעל, ווי אויך אַ יונגעל צו צודאַטען צו סוויטערס איז פון זאָפאָרט נויטיג. זאַוואַדזקאַ 20, וו. 14

לאָקאַלען
אַנ'אָרט צו שלאָפען פאַר איינעם אָדער 2 העררן. פּילסודסקיעגאָ 54, רעכטען אָפיצינע, 1. איינגאַנג, 2. שט. וו. 91

אַ פאַכמאַן קען בעקומען אַנ'אָרט צו אַרבייטען, גלייכצייטיג צו שלאָפען צו ערפאַהרען 11. ליסטאָפּאַד 22, פאַרטער, ביים מאַלאַרזש.

פערשידענעס
סוחרים, אַגענטען קענען פערדינען 15 זל. טעגליך ביי אַ גוט איינגעאַרבייטעס אַרטיקעל. צו מעלדען זיך פּולנאָצנאַ 21 קוואַר אָפיצינע, 3. שטאָק, ביי קאַטשקאַ.

אַ 8-ער הענדשקע-מאַשין נומ' 8 אין גוטען צושטאַנד וויל איך קויפען זיך ווענדען צום ציימונגס - פערקויפער זאַוואַדזקאַ 7.

פאָהרענדיג זונטאָג מיט'ן טראַמווײַ לאַ דו-אַלעקסאַנדער האָב איך פערלוירען אַ טעטשקע מיט פערשידענע פּאַפּירען וואָס האָבען פאַר קיינעם קיין שום ווערט נישט. אָבצוגעבען געגען בעלוינונג ביי מוטשניק, פּיעטריקאָווער 16, וו. 23 טעל. 166-70.

Zgubiłem matrykułę na imię Szymona Działowskiego. Zwrócić takową do Sz. Działowskiego. Bol. Limanowskiego 102, tel. 221-83

Zaginiony został weksel na Zł. 100.— wyst. Fiszel Rotman, na zlecenie Apelbauma. Weksel zostaje unieważniony! 2327

אויף חתונות ווערט פערדינגט דער זאַל אויף פּאָלודניאָווע 10 מיט אַלע זעמטליכעס פאַר 10 זל. מ. פרידוואַלד.

אַכטונג, מעשענגיסער!
קאָקס, וועלכער איז צוגעפּאַסט פאַר אייער געברויך בעקומט איהר זשכאָדניע 32 אין קוילען-סקלאַד, וויז-אַ-ווי דעם לאָמבאַרד.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

40 יאָהר האָט א יודישע קעניגין רעגירט איבער אַביסיניען

איהר נאָמען איז געווען יהודית. — נאָך איהר זענען געווען נאָך 13 יודישע קעניגין

א שעהן יודיש מיידעל מיט'ן נאָמען יהודית האָט זיך געשאַפֿען אַנ'אייגענע אַרמעע, איז געוואָרען די קעניגין פֿון לאַנד און האָט רעגירט 40 יאָהר — אָט דאָס איז איינע פֿון די מערקווירדיגקייטען פֿון דער יודישער געשיכטע אין אַביסיניען.

די יודען אין אַביסיניען האָבען צו דערצעהלען פֿון גאַנץ אַנדערע קאַמפֿען, זיגען און דורכפֿאַלען, ווי מיר האָבען עס אין אונזער געשיכטע.

די יודען האָבען שוין רעגירט איבער אַביסיניען אין די ערשטע יאָהר־הונדערטען פֿון דער קריסטליכער צייט־רעכנונג, אָבער גענויעס וועגען יענער עפּאָכע איז נישט בעקאַנט. דאַגעגען איז דאָ פֿאַרשריבען אין די כראָניקעס פֿון לאַנד די גאַנצע געשיכטע מיט דער קעניגין יהודית, וועלכע האָט געשאַפֿען א יודישע דינאַסטיע, וואָס האָט געהערשט איבער'ן לאַנד 300 יאָהר, פֿון ענדע פֿון יאָהר טויזענד ביז'ן ענדע פֿון יאָהר 1300.

אָבער יהודית'ס קאַמף און זיג איז נישט געווען קיין פּערזענליכער. זי האָט נישט געקעמפֿט דערפֿאַר, וואָס זי האָט געוואָלט ווערען קעניגין, עס איז געווען גאָר צוליב אַנ'אַנדערע זאַך, צוליב יודישקייט.

זייט דעם יאָהר 400 האָט קריסטענטום אָנגעהויבען אַריינצוקומען אין לאַנד. קריסטליכע מיסיאָנערען פֿון אַלעקסאַנדריע (עגיפּטען) זענען געקומען קיין עטיאָפּיע צו פּרעדיגען דאָרטען קריסטענטום. אין אָנהויב האָבען זיי געהאַט גאַנץ ווענִיג ערפֿאָלג. די בעפֿעלקערונג פֿון אַביסיניען האָט די קריסטען נישט גענומען ערנסט. אַזוי איז עס געווען אין א משך פֿון עטליכע הונדערט יאָהר. קריסטענטום איז זעהר שווער אָנגעקומען אַריינצודרינגען קיין אַביסיניען. אָבער אַנדערש איז געוואָרען די לאַגע צום סוף פֿון יאָהר 900, ווען א גרופּע קריסטליכע מיסיאָנערען געשיקט דירעקט פֿון רוים, איז געלונגען צו שאַפֿען א מאַסען־בעוועגונג פֿאַר קריסטענטום. די יודען פֿון אַביסיניען זענען געווען זעהר בעזאָרגט, ווייל זיי האָבען שוין געוואוסט, אַז וואו קריסטענטום בעפֿעסטיגט זיך קומען באַלד דערנאָך פֿערפֿאָלגונגען אויף די יודען. ווי עס איז געווען דער פֿאַל אין אַלעקסאַנדריע און אין אַנדערע ערטער. די יודען האָבען דעריבער געגעבען די קריסטליכע מאַנאַכען א שטאַרקען ווידערשטאַנד. און ווען דער קעניג עוזר מיט דער קעניגין האָבען, צום סוף פֿון יאָהר פֿינף טויזענד, אָנגענומען דעם קריסטליכען גלויבען, האָט יהודית, אַ יודישע טאָכטער, בעשלאָסען אַרויסצוטרעטען אין אַנ'אָפֿענעם קאַמף געגען קריג.

ווי די כראָניקעס פֿון אַביסיניען דערצעהלען איז יהודית, די ערשטע יודישע קעניגין, געווען אַזאַ שעהנהייט, אַז מען איז געקומען פֿון ווייטע לענדער איהר אָנצוקוקען.

וועגען איהרע יונגע יאָהרען ווערט דערצעהלט פֿאָלגענדעס: ווען זי איז קוים אַלט געוואָרען 14 יאָהר, האָט זי צוליב איהר אויסערגעוועהנליכער שעהנהייט שוין געהאַט הונדערטער פֿאַרעהרער. זייער צאָהל איז אָבער געשטיגען פֿון יאָהר צו יאָהר, ווייל זי איז געווען אַזוי ווי אַ בלום, וואָס עפֿענט איהרע קנאָספּען.

איינמאָל איז צו איהר געקומען א מאָנאַך און מיט איהר גענומען רעדען וועגען ווערען א קריסטין. זי האָט נישט געוואָלט דערפֿון הערען, דעמאָלט האָט דער מאָנאַך זי געשלעפּט צו זיך אין קלויסטער. אויף איהרע געשרייען זענען זיך צונויפֿגעלאָפֿען טויזענדער מענשען, וועלכע האָבען זי אָפּגעראַטעוועט פֿון דעם פֿאַנאַטישען מאָנאַך. זיי האָבען איהם שיער נישט צוריסען אויף שטיקער און אַלע מענער וואָס זענען דאָרטען געווען האָבען איהר פֿערשפּראָכען צו זיין איהרע בעשיצער.

איהרע פֿערעהרער האָבען אויף איהר פֿאַרלאַנג געבילדעט אַנ'אייגענע אַרמעע. אין דער אַרמעע זענען אַריין נישט נאָר יודען נאָר אויך פֿיל אַביסיניער. עס ווערט דערצעהלט, אַז פֿיל פֿון די איינוואוינער פֿון לאַנד האָבען זיך איינגעשריבען אין איהר אַרמעע בלויז כדי צו קאָנען זיין נאָהענט נעבען איהר און איהר אָנקוקען. זי פֿלעגט יעדען טאָג אין דער פֿריה רייטען אויף איהר ווייס פֿערד פֿערביי איהר אַרמעע, און בעגריסען די סאָלדאַטען, און יעדען טאָג פֿלעגען די סאָלדאַטען אויסלייגען בלומען אויפֿ'ן גאַנצען וועג, וואו זי האָט געדאַרפֿט רייטען. און ווען זי האָט פֿערבייגעריטען, האָט זיך איבער איהר קאָפּ אַראָפּגעלאָזט א רעגען פֿון בלומען. אַזוי בעליבט איז זי געווען.

אָבער צוליב איהר שעהנהייט האָבען זיך אָנגעהויבען ברידער־קאַמפֿען אין דער אַרמעע, איבערהויפּט צווישען די אָפֿיצירען, וועלכע זענען געווען זעהר אייפֿערזיכטיג איינער אויפֿ'ן אַנדערען. בלוט האָט זיך דעמאָלט געגאָסען ווי וואַסער. יעדער איינער האָט בעטראַכט דעם אַנדערען פֿאַר אַ קאָנקורענט, ווען יהודית האָט זיך דערפֿון דערוואוסט, האָט זי געהאַלטען א רעדע פֿאַר די אָפֿיצירען און די סאָלדאַטען, אין וועלכער זי האָט ערקלערט, אַז די ברידער־מאָרדען מוזען באַלד אָפּגעשטעלט ווערען. „יעדער איינער, האָט זי געזאָגט, וואָס האָט א געפֿיהל צו מיר, זאָל עס אַרויסווייזען נישט דורך מאָרדען א צווייטען אָפֿיצער, אָדער סאָלדאַט, נאָר אין דעם גרויסען קאַמף וואָס מיר געהען איצט אָנפֿיהרען מיט דער קעניגליכער פֿאַמיליע.

ווי די היסטאָריקער דערצעהלען האָבען זיך דעמאָלט אָנגעשלאָסען אָן איהר אַרמעע נייע צעהנדליגע טויזענדער אַביסיניער. אויך פֿיל פֿון קעניג'ס אַרמעע זענען אַריבער צו איהר. דער קאַמף מיט'ן קעניג איז געווען זעהר א שווערער און א פֿערביטערטער. ער איז אָנגעפֿיהרט געוואָרען פֿון דעם פֿעלד־מאַרשאַל פֿון יהודית'ס אַרמעע גדעון. ענדליך האָט דער קעניג און די קעניגין געמוזט אָפּטרעטען און זיי זענען אַנטלאָפֿען טיפֿער אין לאַנד, קיין שאָא.

די נייעס וועגען דער יודישער העלדין האָט זיך באַלד פֿערשפּרייט איבער גאַנץ אַראַביען און פֿיל יודישע שבטים האָבען געשיקט זייער מיליטער צו הילף. יהודית האָט אָפּגעהאַלטען א גרויסען נצחון, פֿון אַלע זייטען האָט דאָס פֿאָלק געיובעלט „יהודית איז קעניגין"! יהודית האָט איצט פֿערנומען די הויפּט־שטאָט און איז געקרוינט געוואָרען אַלס קעניגין.

נאָך איהר זיג האָט זי געהייראַט מיט איהר געליבטען, וועלכער האָט איהר געבראַכט דעם גאַנצען זיג. דאָס איז געווען דער פֿעלדמאַרשאַל גדעון און זי האָט בעפֿוילען אַז ער זאָל זיין דער קעניג און זי די קעניגין.

יהודית האָט שפּעטער געבוירען א טאָכטער זמירא, וועלכע איז געווען אין גאַנצען געראָטען אין איהר מוטער. ווען די טאָכטער איז אויפֿגעוואַקסען האָט זי חתונה געהאַט מיט'ן יודישען הערשער פֿון יודישען שבט בוגנא, אין אַראַביען.

יהודית האָט געהערשט 40 יאָהר איבער'ן לאַנד.

יהודית ווערט אין דער אַביסינישער געשיכטע געשילדערט נישט נאָר אַלס זעלטענע שעהנהייט, נאָר אויך אַלס גרויסע חכמה. זי איז אין איהר צייט אויך געווען די ריכטערין פֿון לאַנד און מען האָט איהר גערופֿען „דער ווייבליכער שלמה המלך".

נאָך איהר טויט האָט געקיניגט איהר טאָכטער זמירא און איהר מאַן. דאַן פֿאָלגט אין א גלייכער ליניע פֿון פֿאָטער און זוהן, נאָך פֿאָלגענדע קעניגען: טאַטשאַדעם, דשאַן שים, גאַרומנא שים, האַרבאַי און מאַדאַרי. די אַלע זענען געווען דירעקטע יורשים פֿון דעם קעניגליכען טראָן פֿון יהודית'ן אָן. מאַראַדי האָט נישט איבערגעלאָזט קיין קינדער, און נאָך זיין טויט איז אַרויף אויפֿ'ן טראָן זיינער אַ קוזין — טעקלא האימאַניט.

פֿון טעקלאַ'ן אָן ציהען זיך ווייטערע זעקס דורות פֿון יודישע קעניגין אויפֿ'ן אַביסינישען טראָן. זיי זענען אין אַ גלייכער ליניע פֿון פֿאָטער און זוהן: קעדוס הארבע, לאַלי־באַלא, איטעבאַרעק, אימי ראַנהא קריסטאָס און דער לעצטער האַאַקינטא לאַאַב. בסך הכל האָבען געקיניגט אויפֿ'ן אַביסינישען טראָן דרייצעהן יודישע קעניגען, אָבער ביים לעבען פֿון לעצטען יודישען קעניג, לאַאַב, האָבען די מאָנאַכען זיך יודער פֿערשטאַרקט אין לאַנד און ווען ער איז געשטאָרבען, איז מיט זייער הילף אַרויפֿגעזעצט געוואָרען אויפֿ'ן טראָן א יורש פֿון דער פֿריהערדיגער דינאַסטיע, יעקואַנאַ אמלאַק.

מיט'ן צוריקקעהר פֿון דער אַלטער דינאַסטיע אויפֿ'ן אַבּיסינישען טראָן, האָבען זיך אָנגעהויבען גרויסע פֿערפֿאָלגונגען געגען די יודען. די קריסטליכע מאָנאַכען האָבען אַהין געבראַכט אַלע מעטאָדען פֿון יודען־פֿערפֿאָלגונגען, וואָס עס זענען דעמאָלט אָנגעגאַנגען אין אייראָפּאַ. מען האָט די יודישע דערפֿער געראַבעוועט און פֿערברענט. פֿיל הונדערטער יודען האָט מען אומגעבראַכט. אָבער מיט די יודען איז עס דאָרטען געגאַנגען גאַנץ אַנדערש ווי אין אייראָפּאַ. די יודען פֿון אַביסיניען, וועלכע זענען גוטע קעמפֿער, האָבען אָנגעפֿיהרט א פֿערביטערטען קאַמף געגען דעם קעניג'ס מיליטער און געגען די מאָנאַכען. זיי האָבען זיך בעהאַלטען אין די שפּאַלטען פֿון די בערג און געוועגענט מיט שטיינער אויף זייערע פֿערפֿאָלגער.

ווי עס דערצעהלט דער רייזענדער ברום, וועלכער האָט געלעבט אין סוף פֿון אַכצעהנטען יאָהרהונדערט, האָט ער אין יאָהר 1786 נאָך געפֿונען אין דער פּראָווינץ סעמיען א יודישען קעניג מיט א יודישער קעניגין, וועלכע האָבען רעגירט איבער די פֿאַלאַשען. דער קעניג האָט זיך גערופֿען גדעון דער אַכטער און די קעניגין — יהודית די צוועלפֿטע.

נאָר כאָטש די יודישע דינאַסטיע איז נאָך מיט איבער 600 יאָהר צוריק צושטערט געוואָרען, איז דער יודישער איינפֿלוס געבליבען אין אַביסיניען ביז'ן היינטיגען טאָג.

ב. בענין

אַביסעלע קיביץ

(הומאָר פֿון טאָג)

איך האָב אין זיך סימנים פֿיל
פֿון א דיכטער גאָר א גרויסען,
איך געה אום ניכטער גאַנצע טעג
און איך נעכטיג אָפֿט אין דרויסען.
מיין קאָלנער ווי א נעגער שוואַרץ,
מיינע האָר — כאָטש צעפּ צו פֿלעכטען.
און די שיך זענען צעריסען
נישט פֿון היינט און נישט פֿון נעכטען.
פֿויל בין איך מיין גאַנצען לעבען,
און א פֿוילער וועל שוין בלייבען,
קורץ גערעדט, מיט אַלע מעלות;
וואָס מיר פֿעהלט איז — קענען שרייבען.

* * *

א רוסישער פּויער איז אַמאָל אַרויסגערופֿען געוואָרען אַלס עדות אין א רוסישען געריכט. דער ריכטער האָט פֿון איהם געפֿאָדערט ער זאָל איהם זאָגען פּינקטליך ווי פֿיל צייט דער אינצידענט האָט געדויערט. דרעהט זיך דער פּויער נעבעך אויף אַלע זייטען, קראַצט זיך אין פּאַטילניצע און זאָגט:

„נו גאָספּאָדין ריכטער, אויף צו זאָגען דעם גאַנצען אמת און זאָלסט טאַקע וויסען פּינקטליך וויפֿיל צייט דאָס האָט געדויערט — אָט וועל איך דיר ערקלערען. נו, דאָס האָט גענומען אַזוי לאַנג ווי מען זאָל צוויי מאָל אויסשמירען א וואָגע מיט סמאָלע און זיך נאָך אַביסעל פֿערבאַלאַקען.

„פֿראַנצויזישע יודען זענען אויך בעאומרוהיגט פֿון אַנטיסעמיטיזם, ווי די איינגעוואַנדערטע"

ערקלערט פּיער דרייפֿוס, זוהן פֿון קאַפּיטאַן דרייפֿוס

אויפֿ'ן וועג פֿון א דערנעהנטערונג און ענגערער צוזאַמענאַרבייט צווישען פֿראַנצויזישען יודענטום און דעם איינגעוואַנדערטען ישוב, האָט די פֿערזאַמלונג פֿון פֿעדעראַציע־ראַט דאָנערשטאָג אָווענד געהאַט א וויכטיגע בעדייטונג.

עס זענען געקומען אָנגעזעהענע טוער פֿון פֿראַנצויזישען יודענטום ווי פּראָפֿעסאָר אוּאַליד, פּיער דרייפֿוס, האַנרי באָדענהיימער, אַדאָלף קאָהען אַדוואָקאַט סאַלעם, ריימאָן האַאול לאַמבער, די פֿיהרער פֿון די אַלוועלטליכע יודישע אָרגאַניזאַציעס (דזשאָינט, היצעם, יקא) ד"ר בערנאַרד קאַהן, ד"ר הערמאַן בערנשטיין, ה' שווייצער, עדוואַרד אונגער, ראָבערט באָלאַק און אַנדערע בעקאַנטע געזעלשאַפֿטליכע טוער. עס זענען אויך פֿיל דעלעגאַטען געקומען פֿון די סאָסיעטער, וואָס זענען אָנגעשלאָסען אין דער פֿעדעראַציע.

די פֿערזאַמלונג עפֿענט ה' עפּרויקין, וועלכער בעגריסט די געסט. ער ווידמעט איניגע ווערטער דעם אָנדענקען פֿון פּלוצלונג פֿערשטאָרבענעם פּראָפֿעסאָר סילוועין לעווי, פּרעזידענט פֿון דער „אַליאַנס איזראַעליט". די פֿערזאַמעלטע בעעהרען מיט אויפֿשטעהען דעם אָנדענקען פֿון פֿערשטאָרבענעם פֿראַנצויזישען פֿיהרער.

דאָס וואָרט בעקומט דאַן פּראָפֿעסאָר אוּאַליד, וועלכער האַלט אַנ'אינהאַלטסרייכען פֿאָרטראַג וועגען דער לאַגע פֿון די אויסלענדער אין פֿראַנקרייך און דער טעטיגקייט פֿון עמיגראַנטען שוץ קאָמיטעט.

איבערגעהענדיג צו דער לאַגע פֿון אויסלענדער אין פֿראַנקרייך, קלערט אויף דער רעדנער די עקאָנאָמישע סיבות, וועלכע האָבען געפֿיהרט צו די אַנטי־אויסלענדער געזעצען. ער ווייזט אָן, אַז דער פּאָליטישער און עקאָנאָמישער פּראָטעקציאָניזם, וועלכער הערשט איצט אין דער וועלט איז נישט אומשטאַנד צו לעזען דעם קריזיס, אָבער ליידער „פֿערשטעהט מען עס נאָך נישט". די לאַגע פֿון יודישען עמיגראַנט איז א שווערע. דער „עמיגראַנטען שוץ קאָמיטעט" טוט איבער זיינע מעגליכקייטען. אויך די געביטען פֿון אַרבייטס־רעכט, אַזיל־רעכט און עמיגראַציע.

פֿון די 4 טויזענד יודען, וואָס האָבען אויסגעוואַנדערט דורכ'ן קאָמיטעט, זענען 2 טויזענד געווען נישט פֿליכלינגע. אויך די קאָנסיסטאָריע האָט לעצטענס פֿערשטאַנען, די וויכטיגקייט פֿון דער אַרבייט פֿון עמיגראַנטען שוץ קאָמיטעט, (וועלכער טוט אייגענטליך די סאָציאַלע אַרבייט פֿון דער קאָנסיסטאָריע) און האָט צוגעזאָגט איהר הילף.

אינטערעסאַנטע פֿערזאַמלונג פֿון פֿעדעראַציע מיט'ן אָנטייל פֿון אָנגעזעהענע פֿראַנצויזישע און איינגעוואַנדערטע יודען.

(בריף פֿון פּאַריז)

דער רעדנער רופֿט צו אַ נעהנטערע צוזאַמענאַרבייט צווישען ביידע טיילען פֿון יודענטום אין פֿראַנקרייך פֿאַר'ן וואויל פֿון ליידענדען יודישען עמיגראַנט. דער „יודישער עמיגראַנטען שוץ־קאָמיטעט" איז דער בעסטער בעווייז פֿון דער מעגליכקייט פֿון אַזאַ צוזאַמענאַרבייט.

דער דירעקטאָר פֿון „היצעם" עדוואַרד אונגער, מיינט, אַז ס'איז נויטיג מען זאָל שוין קענען אויפֿהערען טיילען דאָס יודענטום אויף „פֿראַנצויזישע" און „איינגעוואַנדערטע". ער וואָרענט געגען די פֿערשידענע פֿערפֿיהרערישע פּלענער וועגען נייע „גן־עדן לענדער" פֿאַר יודישע עמיגראַנטען. ה' אונגער גיט איבער, אַז א פֿאָרשטעהער פֿון „היצעם" פֿאָרשט איצט די אימיגראַציע־מעגליכקייטען אין פּאַראַגוויי, אין טשילי, באָליוויען, פּערו און אויך עקוואַדאָר.

ה' ריימאָן ראַאול לאַמבער האַלט א קורצע רעדע. ער מיינט, אַז דער „עמיגראַנטען שוץ־קאָמיטעט" וועלכער בעשטעהט העלפֿט אויף העלפֿט פֿון דער פֿעדעראַציע און די פֿראַנצויזישע יודען, פֿערזאַנביפֿיצירט די „פֿעראייניגונג פֿון יודענטום אין פֿראַנקרייך", צו וועלכע אַלע שטרעבען. ער דריקט אויס די האָפֿנונג, אַז די דאָזיגע פֿולע פֿעראייניגונג וועט זיך פֿערווירקליכען, און ער רופֿט די איינגעוואַנדערטע צו געבען אַ ביישפּיל די פֿראַנצויזישע יודען אין דער אַרבייט פֿאַר'ן וואויל פֿון יודישען עמיגראַנט.

ה' עפּרויקין ווייזט אָן די וויכטיגקייט פֿון דער אַרבייט פֿון עמיגראַנטען שוץ קאָמיטעט, וועלכער איז דער בעסטער בעווייז, אַז ס'איז מעגליך צו פֿיהרען א נוצליכע סאָציאַלע אַרבייט, אָהן פּאָליטיק. ער רעדט וועגען דער נויטיגקייט פֿון איינהייט פֿון ביידע קהלות און רופֿט אַלעמען אָנטייל צו נעהמען אין דער אַרבייט.

א שטאַרקען איינדרוק מאַכט די רעדע פֿון פּיער דרייפֿוס, דער זוהן פֿון קאַפּיטאַן אַלפֿרעד דרייפֿוס, ער רעדט וועגען די נויטיגע אָנשטרענגונגען כדי צו רעאַליזירען די איינהייטליכע אַקציע צווישען אַלע יודען אין פֿראַנקרייך.

דערמאָנענדיג דעם טראַגישען גורל פֿון זיין פֿאָטער, אַרום די רעטונג פֿון וועלכען עס האָט זיך פֿעראייניגט אַלץ, וואָס איז פֿעראַן גוטעס און שעהנעס אין דער מענשהייט, זאָגט דער רעדנער

„אויב איך דערמאָהן פֿאַר אייך די דאָזיגע ערינערונגען, איז עס דערפֿאַר, ווייל איך גלויב, אַז די וועלט איז נאָך פֿעהיג אונז צו פֿערשטעהען, אויב מיר ווילען רופֿען צו דעם אַלוועלטליכען געוויסען וועגען די גרוילטאַטען, פֿון וועלכע עס ליידען, בעזונדערס, די דייטשע יודען. אָבער דערצו איז נויטיג, אַז מיר זאָלען נישט צושפּליטערען אונזערע אָנשטרענגונגען. עס איז נויטיג, אַז מיר זאָלען זיך פֿעראייניגען, כדי צו פֿערווירקליכען אונזערע גערעכטע פֿאָדערונגען".

אָבשטעלענדיג זיך אויף די פּרובען פֿון אַנטיסעמיטישע איבערפֿאַלען און העפֿטיגער פּראָפּאַגאַנדע אין פֿראַנקרייך, מיינט דער רעדנער, אַז געגען דעם דאַרפֿען מיר קעמפֿען מיט דער ווירדיגקייט פֿון אונזער לעבען און מיט זעלבסטשוץ. און דערצו איז ווידער נויטיג, צו זיין פֿעראייניגט.

און פּיער דרייפֿוס פֿערענדיגט:

„איך וויל, איהר זאָלט וויסען, אַז די פֿראַגען, וועלכע בעאונרוהיגען אייך, בעאונרוהיגען אויך די פֿון אונזערע ברידער, וועלכע זענען פֿראַנצויזען זייט לאַנגע יאָהרען. ווי אויך די אָפֿיציעלע אָרגאַנען פֿון פֿראַנצויזישען יודענטום. אין די פֿיל קאָמיטעטען, וואו איך אַרבייט מיט, געהט נישט אַדורך קיין זיצונג, וואו די דאָזיגע פֿראַגען זאָלען נישט דערמאָנט ווערען, אָבער די, וועלכע לעבען רוהיג אין פֿראַנקרייך, וועלכע האָבען זייט גאָר א לאַנגער צייט נישט איבערגעלעבט די שוידערען פֿון אַנטיסעמיטיזם, קענען נישט אַזוי רעאַגירען ווי איהר, וועלכע ליידט אויף אייער בלוט און פֿלייש, און אייערע פֿאַמיליעס. זייער פֿערנונפֿט דיקטירט זיי פֿליכטען, וועלכע ווערען געבוירען פֿון אַ:ייער סענסיבילישעט.

די דאָזיגע איינהייט, פֿאַר וועלכע מיין קאָלעגע פּראָפֿעסאָר אוּאַליר קעמפֿט ביי יעדער געלעגענהייט, האָט זייט צוויי יאָהר געמאַכט בעדייטענדע פֿאָרשריטע אין די פֿראַנצויזיש־יודישע קרייזען.

פֿערהאַנדלונגען ווערען געפֿיהרט, זעהר לאַנגזאַם, לויט מיין מיינונג, אָבער איך בין זיכער, אַז מיט אַביסעל געדולד און אַ סך דיפּלאָמאַטיע וועלען מיר דערגרייכען"!

די פֿערזאַמעלטע מאַכען דעם רעדנער א שטאַרקע אָוואַציע.

עס רעדט נאָך ה' ראָבערט באָלאַק און ה' עפּרויקין שליסט די אינטערעסאַנטע פֿערזאַמלונג, ערקלערענדיג, אַז די פֿעדעראַציע וועט אינגיכען איינאָרדנען אַנ'עפֿענטליכע פֿערזאַמלונג וועגען דער לאַגע פֿון אויסלענדער אין פֿראַנקרייך.

אויף דער פֿערזאַמלונג זענען געפֿאַלען שפּענדונגען ביז 15 טויזענד פֿראַנק פֿאַר'ן „יודישען עמיגראַנטען שוץ קאָמיטעט".

פּ. ה.

דעם „שטירמער'ס" א ליסטע פֿון „ראַסען־שאַנדע" און א ליסטע פֿון באָיקאָט

בערלין (ימ"א). דער לעצטער נומער פֿון שטרייכערס „שטירמער" פֿערעפֿענטליכט א ליסטע פֿון זעכצעהן שטעט אין וועלכע עס זענען אין משך פֿון דער לעצטער וואָך דורכגעפֿיהרט געוואָרען אַרעסטען פֿון יודען בעשולדיגטע אין „ראַסען־שאַנדע".

די ליסטע ענטהאַלט צוו. אנד. אַזעלכע שטעט ווי פֿראַנקפֿורט אם־מיין, מינכען־גלאַדבאַך, און שטוטגאַרט. דער „שטירמער" פֿיהרט דערביי אויס, אַז „די דאָזיגע ליסטע בעווייזט, דאָס די נירענבערגער געזעצען זענען געווען אונענטבעהרליך".

אין דעם זעלבען נומער איז פֿערעפֿענטליכט א ליסטע פֿון אַלע יודישע דענטיסטען אין נירענבערג, און פֿירטה. „כדי אויסצומיידען מיספֿערשטענדנישען" ווערען דערביי אָנגעגעבען די פֿולע אַדרעסען פֿון די דענטיסטען. אין דער ליסטע זענען אויך איינגעשלאָסען אַרישע דענטיסטען, וואָס האָבען יודישע פֿרויען.

האנדווערקעריי און האנדעל

אויף דער וואך

קליינהענדלער-פעראייניגונג

דער ענין איז זעהר כאראקטעריסטיש; ווען ס'-זענען זיך צונויפגעקומען די פארשטעהער פון דעם מוץ קליינהענדלער פעראיינען אין אונזער שטאט, מיטן צוועק צו בעטראכטען די פראגע פון דער פעראייניגונג, האט זיך נישט געהערט קיין איין פראגע געגען דער דאזיגער פעראייניגונג. פערקעהרט, — אלע ווי איינער האבען אנגעוויזען אויף דער גרויסער נויט, וואס הערשט צווישען די יודישע קליינהענדלער, איינער דעם אנדערען האט איבערליצירט און שילדערען מיט די שווארצסטע פארבען די צוקונפט פון דעם דאזיגען שיכט אין דער יודישער געזעלשאפט און אלע ווי איינער האבען געזעהען די מעגליכקייט צו לינדערען די לאגע נאר דורך א פעראייניגונג פון דעם גאנצען טוך-פעראיינען, וועלכע האבען די זעלבע פארערונגען און שטרעבונגען אבער צוליב דער צושפליטערונג ציהען זיי אין 12 פערשידענע זייטען.

אבער ווען ס'איז געקומען צום פאקט גופא, צו קאנקרעטיזירען די דאזיגע פעראייניגונג האט זיך אנגעהויבען א הרעהעניש מיט די פינגער, אנ'אויס-טייטשונג וועגען דעם וואס הייסט פעראייניגונג, א פלפול וועגען פאליטיק און טאקטיק א. אז. וו.

ס'איז נישט דא קיין קלארע זאך אויף דער ערד ווי צו פערטייטשען יעדעס ווארט אזוי ווי עס ווערט ארויסגערערט, אהן שום פירושים, פעראייניגען די קליינהענדלער פעראיינען הייסט, אז פון די 12 פעראיינען מיט 12 פרעזעסען, 24 וויצע-פרעזעסען, 12 דירעקטארען און אזוי פיל וויצע-דירעקטארען, סעקרעטארען, קאסירערס א. אז. וו. — זאל ווערען איין פעראיין מיט איין פרעזעס, איין סטאטוט, איין דירעקטאר.

פעראייניגען די 12 פעראיינען פשוט א סוף מאכען צו די 12 פערשידענע שטרעבונגען און פערזענליכע פניות און שאפען איין מעכטיגע ארגאניזאציע, וועלכע זאל שטעהען אויף דער וואך פון די קליינהענדלער - פעראיינען, וועלכער זאל זיין אנ'אויטאריטעט, וועלכע זאל רעדען אין נאמען פון טויזענדער און טויזענדער און נישט פון הערינג-הענדלער בעזונדער פון נאביאל-הענדלער בעזונדער, אדער גרינציג-הענדלער - פעראיין. מיר פערשטעהען, אז יעדע בראנזשע קען פון צייט צו צייט האבען איהרע ספעציעלע אינטערעסען און פארערונגען, מיר פערשטעהען, אז מאנכעסמאל זענען בעזונדערע גזירות שארפער פאר דער אדער יענער בראנזשע, אבער דאס אלץ מוז בעארבייט און ארגאניזירט ווערען אינערהאלב פון איין גרויסען פעראיין, וועלכער רעדט אין נאמען פון אלעמען און ווען ס'איז נויטיג פון איין סעקציע, האבענדיג דערביי די אונטערשטיצונג פון די טויזענדער און טויזענדער ארגאניזירטע.

דאס איז קלאר און פערשטענדליך אבער ווען מען וויל נישט אנרופען דאס קינד ביי דעם נאמען נאר מ'געפינט אויס פאר איהם פערשידענע צונעהמען דעמאלט דארף מען זוכען דערין אנדערע כוונות, אדער זאלען פון אונזער מויל קיין שלעכטס נישט ארויסגערעדט ווערען, די אלע רייד וועגען פעראייניגונג זענען נישט געווען קיין אויפריכטיגע...

אויבער-ראט איז נישט קיין פעראייניגונג און אויבער-ראט זענען נישט פערטרעטען קיין פערזאנען וועלכע זענען אין זייער דעה אונאפהענגיג, נאר פארשטעהער טאקע פון די 12 פעראיינען און יעדער וועט זיך האבען, אזוי ווי ביז איצט זיין לאקאלען פאטריאטיזם. די שטרעבונג צו דערהויבען נאר זיין פעראיין, די מורא זיך נישט צו לאזען דיסטאנסירען פון אנ'אנדער פעראיין, און בשום אופן וועט מען נישט קענען געפינען קיין געמיינזאמע שפראך. די פראקטיק האט אונז שוין בעוויזען אז יעדער אויבער ראט, אדער ווי ער זאל אנדערש נישט הייסען, פעראייניגט נישט, נאר פערטיפט נאך די אנטאגאניזמען צווישען די בעזונדערע פעראיינען, ווייל די פארשטעהער האבען א געלעגענהייט, אויף די זיצונגען פון אויבער ראט, זיך צוצוקריגען און זיך אריינצוזאגען אין טאטען אריין...

דעריבער פערשטעהען מיר די שטעלונג פון צענטראלען קליינהענדלער פעראיין, פאמארסקא 15, בנוגע דעם אויבער ראט. מיר פערשטעהען נאר נישט די קאנסעקווענצען פון דער דאזיגער שטעלונג. די קאנפערענצען וועלכע קומען איצט פאר צווישען די קליינהענדלער פעראיינען, דאס אדורכשמועסען זיך, דאס אפשאצען די לאגע איינהייטליך, איז א שמוס פארויס צו דער פעראייניגונג און מ'קען נישט אזוי אוועקשטעלען די פראגע, אז אויב מיין שטעלונג איז נישט אנגענומען געווארען דורך דער מעהרהייט הער איך ברוגז און געה אינגאנצען אוועק, אויך אזא שטעלונג קען אויסגעטייטשט ווערען, אז ס'איז אויסגענוצט געווארען דער מאמענט כדי זיך אינגאנצען ארויסצודרעהען פון דער פעראייניגונגס אקציע.

דער צענטראלער קליינהענדלער פעראיין מוז אין בעדינגט צוריקקומען צו די קאנפערענצען און אינ-ווייניג ווייטער קעמפען פאר דער איינציג ריכטיגער שטעלונג: פעראייניגען די יודישע קליינהענדלער אין לאדז אויף א קלארען און פשוטען אופן, אהן שום נייע נעמען פון אויבער-ראט און אנדערע וועלכע האבען זייערע עקזיסטענץ ביז איצט אין קיין שום פאל נישט אויסגעהאלטען.

י. דאנקין.

די אקציע פאר יודישע לערן-יונגלער

האט א וויכטיגע בעדייטונג פאר דער צוקונפט פון דער יודישער מלאכה

די יודישע מלאכה אין פוילען איז ארומגערינגעלט מיט א נעץ פון פערשידענע געפאהרען.

דער יודישער מייסטער, געזעלען און לערן-יונגעל האבען אויסצושטעהען צרות צוליב די שווערע גזירות וואס לויערען אויפ'ן יודישען ווארשטאט.

כדי צו שיצען די יודישע מלאכה פון אט די אלע געפאהרען איז מיט א צייט צוריק, יזי בעוואוסט. געשאפען געווארען א „פעראייניגטער קאמיטעט פאר די ענינים פון יוד. מלאכה“, וואס נעהמט ארום די ארגאניזאציעס: „ארט“, „צענטאס“, „דזשאינט“, קאאפעראטיוען, „יקא“, „צעקאבע“, א. אנד.

דער „פעראייניגטער קאמיטעט, שטעהט אין א פערמאנענטען קאנטאקט מיט'ן יודישען האנדווערק און האלט אין איין אויפמערקזאם מאכען דער יודישער עפענטליכער מיינונג אויף די פראבלעמען פון דער יודישער מלאכה אין לאנד.

דער „פעראייניגטער קאמיטעט“ האט גערופען א פרעסע קאנפערענץ, אויף וועלכער די פארשטעהער פונ'ם קאמיטעט די ה"ה: דירעקטאר י. גיטערמאן, ל. נוישטאט, י. יאשונסקי און ל. מאלדין האבען בעקענט די זשורנאליסטען מיט די ביז-איצטיגע לייסטונגען פונ'ם קאמיטעט און מיט די פלענער אויף להבא.

כמעט אלע רעדנער האבען זיך אויספיהרליך אבגעשטעלט אויפ'ן טרויעריגען גורל פונ'ם יודישען לערן-יונגעל. די לאגע פונ'ם לערן-יונגעל איז אזוי „צוגעשניטען“, אז דאס לערן - יונגעל קאן נישט איואנסירען און ביי אזא לאגע איז די יודישע מלאכה פער'משפט צום אונטערגאנג.

לויט'ן אינדוסטריע-געזעץ קאן א טערמינאטאר ערלערנען א פאך נאר ביי א/א בעל-מלאכה, וועלכער האט די פולע קוואליפיקאציעס, דאס הייסט: ער האט בעלעגט דעם עקזאמען אויפ'ן טיטול מייסטער („מיסטוש“). די לעהר - צייט ביי א נישט-דיפלאמירטען מייסטער געהט לאיבוד און דאס לערן-יונגעל קאן זיך ווייטער נישט ענטוויקלען און האט נישט קיין האפנונגען צו ווערען ווען עס איז א זעלבסטשטענדיגער בעל-מלאכה.

דער „פעראייניגטער קאמיטעט“ לענקט איצט זיין גאנצע אקטיוויטעט אויף שאפען אין אלע גרעסערע שטעט פאטראנאטען, וואס זאלען האבען די אויפזיכט איבער די לערניונגלעך. די פאטראנאטען דארפען דינען מיט ראט און טהאט דער יודישער לעהר-יוגענד, וואס וויל זיך אויסלערנען א פאך און יודמען זיך דער מלאכה.

פאר'ן פעראייניגטען קאמיטעט שטעהען איצט אלזא, זעהר שווערע פראבלעמען און אויפגאבען.

די צענטראלע ארגאניזאציעס, וועלכע זענען פערטראטען אין דעם פעראייניגטען קאמיטעט פאדערען אויף אלע זייערע אבטיילונגען אין דער פראווינץ, אז זיי זאלען גלייך עפענען קאמיטעטען פאר ענינים פון יודישער מלאכה אין זייער שטאט.

די קאמיטעטען דארפען געשאפען ווערען דורך די פארשטעהער פון די ארגאניזאציעס, וואס געהען אריין אין צענטראלען פעראייניגטען קאמיטעט און האבען רעכט צו קאאפטירען נוצליכע פאר דער ארבייט פערזאנען אדער פארשטעהער פון אנדערע אינסטיטוציעס.

די קאמיטעטען דארפען זארגען דערפאר, אז די יוגענדליכע זאלען שליסען אבמאכען מיט די מייסטערס, אז זיי זאלען בעזוכען די פאך-דערגענצונגס-שולען, אז די געזעלען זאלען אנגעבען עקזאמענס. די קאמיטעטען דארפען אויך זארגען דערפאר, אז דער אויסוואהל פון פאך ביי יוגענדליכע זאל זיין א צוועקמעסיגער, אז וואס מעהר יוגענדליכע זאלען בעזוכען די יודישע, ווי אויך די מלוכה'שע און אנדערע פוילישע פאך-שולען.

די פעראייניגטע קאמיטעטען אויף די ערטער דארפען זארגען, אז יעדעס לערניונגעל אין שטאט זאל זיך געפינען אונטער כסדר'דיגער געזעלשאפטליכער אויפזיכט, ביז ער ווערט א דערוואקסענער בעל-מלאכה. עס דארף דעריבער געשאפען ווערען ביי די קאמיטעטען אנ'ארגאניזאציע פון אפוטרופסים („אפיעקונעס“), וואס זאלען האבען די אויפזיכט איבער דער פאך-אויסבילדונג פון אלע יוגענדליכע אין שטאט.

די צווישען-מיניסטעריאלע קאמיסיע פאהרט איבער פוילען

און בעקענט זיך מיט דיווירטשאפטליכע וואונשען און פאדערונגען פון דער בעפעלקערונג

אין איהר דעקלאראציע פון 14-טען אקטאבער האט די רעגירונג פעסטגעשטעלט אז „דער עהרליכער וועג צו פערבעסערען די אלגעמיינע לאגע פיהרט דורך א פערשטענדליכע צוזאמענארבייט פון דער געזעלשאפט און רעגירונג, אין וועלכער ס'וועט דאמינירען דער גוטער ווילען, די גרייטקייט צו קרבנות און דורך ארגאניזירטע ארבייט“.

אין דער שטרעבונג אנצובינדען די צוזאמענארבייט פון דער געזעלשאפט מיט דער רעגירונג, האט דער עקאנאמישער קאמיטעט ביים מיניסטארען ראט בעשלאסען אז א ספעציעלע צווישען מיניסטעריאלע קאמיסיע זאל ארויספאהרען אין די גרעסערע צענטרען פון לאנד, כדי זיך צו בעקענען אויפן ארט מיט די פאדערונגען און פאסטולאטען פון דער בעפעלקערונג.

די קאמיסיע איז שוין ארויסגעפאהרען און וועט אפהאלטען א רייהע רעגיאנאלע קאנפערענצען מיט די פארשטעהער פון די ווירטשאפטליכע זעלבסטפערוואלטונגען. פארזיצער פון דער קאמיסיע איז דער דירעקטאר פון פינאנץ מיניסטערס קאבינעט, ה' וויקטאר מארטין. די קאמיסיע האט בעקומען דעם אויפטראג אויסצופארשען די אקטועלע אנגעווערהאנטע פראגען פון ווירטשאפטליכען לעבען אויפן געביט פון אינערליכען און אויסערליכען האנדעל, שטייער פראגען, מאציאלע, קרעדיט און אדמיניסטראטיווע פראגען, די אויספארשונגען זאלען אויך ארומנעהמען א רייה ספעציפישע רעגיאנאלע און בראנזשען פראבלעמען.

ווי מיר דערוויסען זיך וועלען די געזאמעלטע מאטעריאלען אויסגענוצט ווערען אין די ווייטערדיגע ארבייטען פון דער רעגירונג, כדי צו בעזייטיגען אלע שטערונגען וועלכע האמעווען קינסטליך די ענטוויקלונג פון ווירטשאפטליכען לעבען.

די קאמיסיעס וועלען זיך צונויפטרעפען מיט די פארשטעהער פון די האנדעלס קאמערען און אגראר-קאמערען. אויף די ערטער וועט זיך די קאמיסיע אינטערעסירען מיט פאלגענדע פראבלעמען: דער אונטערשיד פון די פרייזען, וועלכע מ'בעקומט פאר די לאנדווירטשאפטליכע פראדוקטען און די פרייזען וועלכע ווערען געצאהלט דורכן קאנסומענט אין דער שטאט, דער פרייז פון די רויה שטאפען, קויהלען, אייזען, א.א.וו. די האנדעלס טעטיגקייט פון די מלוכהשע מאנאפאלען און קודם כל מיט דער פראגע פון צושטעלונגען און ארבייט פאר עפענטליכע אינסטיטוציעס און מיליטער.

ווייטער דארף זיך די קאמיסיע גענוי בעקענען מיט די נויטיגסטע קרעדיט בעדערפענישען פאר אינדוסטריעלער, קליינהענדלער און האנדווערקער.

א חוץ דעם וועט די קאמיסיע אויסהערען די וואונשען וועגען באהן-טאריף, שטייער פרייזען און פראגען פון סאציאלער פערזיכערונג. ס'וועט אויך בעריהרט ווערען די פראגע ווי אזוי די לאקאלע מאכט פיהרט אויס די בעשטימונגען פון די געזעצען, צווישען אנדערע די בעשטימונגען פון אינדוסטריע-געזעץ. צום סוף וועלען נאך בעטראכט ווערען די וואונשען פון די בעזונדערע אפטיילונגען פון דער נאציאנאלער ווירטשאפט.

די קאמיסיע האט דעם ערשטען ווויזיט געמאכט אין ווילנא, דאן נאוואגרודעק, בריסק, ביאליסטאק, לובלין און פון דארט פאהרט זי קיין לעמבערג, סטאניסלאוואוו, קראקא, קיעלץ, קאטאוויץ, פויזען, גדיניע, פאמערן, לאדז און צום סוף קומט ערשט די הויפשטאט ווארשא.

אין דער קאמיסיע נעהען אריין פארשטעהער פון פאלגענדע קאמיסיעס: אגראר אינערן, פינאנץ, קאמוניקאציע, האנדעל און סאציאלער שוץ.

ערקלערונגען פון לאדזער סטאראסטע

אויף א זיצונג פון דער האנדעלס-קאמער וועגען די האנדעלס-שעה'ן

בשעת'ן האט זיך דער צענטראלער קליינהענדלער פעראיין, פאמארסקא 15 געוואנדען צו דער האנדעלס-קאמער מיט א מעמאריאל, וועגען דעם ווי אזוי עס ווערען צוזאמענגעשטעלט די פראטאקאלען פאר האנדלען נאך 7. דער ענין איז אין דער פערגאנגענער וואך בעריהרט געווארען אין דער קאמיסיע פאר אדמיניסטראטיווע ענינים ביי דער לאדזער האנדעלס-קאמער, אויף דער זיצונג איז אנוועזענד געווען דער לאדזער שטעטישער סטאראסטע, וועלכער האט ערקלערט, אז די שטראף-נאקאזען, ווערען צוגעשיקט 7 טעג נאכ'ן צוזאמענשטעלען דעם פראטאקאל. די קאנסומענטען וואס זענען אין געוועלב 7 אז. קענען ערלעדיגט ווערען ביז 7,30 אוו. דער אייגענטימער קען בלייבען אין געוועלב, ווי לאנג ער וויל נאר, פאר שליסען דאס געוועלב 5 מאקסימום 10 מינוט. [...] 75 קומט נישט קיין שטראף ביים עובר זיין [...] האנדלען נאך 7, ווען דער קאנסומענט ווערט ארויסגעלאזט דורך דער פאדערשטער טיר, ווערט געגעבען פיל קלענערע שטראף ווי ווען דער קליענט ווערט ארויסגעלאזט דורך די הינטער-טיר.

קורסען פאר סוחרים ביי דער לאדזער האנדעלס-קאמער

וואס ויעט מען לערנען אויף די קורסען

היינטיגע וואך איז אין צענטראלען קליינהענדלער פעראיין, פאמארסקא 15 אויף די וועכענטליכע פערזאמלונגען ארומגערעדט געווארען די פראגע וועגען פאך-קורסען, וועלכע די לאדזער האנדעלס-קאמער האט אין פראיעקט איינצוארדענען די האנדעלס-קאמער, ארויסגייענדיג פון שטאנדפונקט, אז ס'איז נויטיג אויפצוהויבען דעם ניווא פון האנדעל האט בעשלאסען:

1) איינצוארדענען קורסען וועגען ארט [...] פערקויף און מעטאדען צו בעדינען דעם קליענט אין דעטייל-האנדעל, דער ציל פון דעם קורס איז צו פערלייכטערען דאס לאיאלע צוציהען קליענטען און זיי דערהאלטען.

2) איינארדענען א קאנקורס אויף ראציאנאלע [...] איינארדנען א געשעפט פון דעטאיל-פערקויף.

3) ארגאניזירען א פראקטישען ערגענצונגס-קורס פאר דעטאליסטען און קליינהענדלער און [...] טיילען זיי ידיעות וועגען סחורות, קאלקולאציע, בוך-פיהרונג א. א.

4) איינארדענען א פראקטישען קורס פון [...] רירען פעגסטער א. א. די האנדעלס-קאמער [...] אז די פעראיינען זאלן זיך וועגען ענין ארויס[...]

די פערלאנגען פון סוחרים צו דער רעגירונג

אינטענסיווע בעראטונגען פון ארגאניזאציעס

ס'איז פארגעקומען א ספעציעלע בעראטונג פון עטליכע האנדעלס-קאמערען, אויף וועלכער עס איז אנגענומען געווארען פאלגענדע פערלאנגען צו דער רעגירונג:

1) ביים אויפקויפען צום נייעם יאהר הנחה-פאטענטען זאל מען פערגרעסערן די גרעניצען פון אומזאצען פאר סוחרים פון דריטער און פירטער קאטעגאריע. זיי בעזואוסט ווערען די הנחות געמאכט, אז ביי אומזאצען ביז 15 טויזענד זל. קען מען קויפען א פיערטע קאטעגאריע און ביי אומזאצען ביז 45.000 זל. — א דריטע קאטעגאריע. איצט זאל מען פערגרעסערן די גרעניצען פון אומזאץ.

2) מען זאל די סוחרים און פאבריקאנטען, וואס ליידען פון לאנדווירטשאפטליכען מאראטאריום צולאזען צו געניסען פון דער אקצעפטאציע-באנק.

3) מען זאל פערקלענערען דעם ריטשאלט-שטייער, ווייל די אומזאצען און פרייזען זענען קלענער.

אין ווארשא איז פארגעקומען א קאנפערענץ פון די קריסטליכע סוחרים, וועלכע וועלען אין 2 וואכען ארום אבהאלטען א קאנגרעס אין ווארשא. עס איז בעשלאסען געווארען דורכצופיהרען אויפ'ן סוחרישען קאנגרעס, אז מען זאל זיך ווענדען צו דער רעגירונג און אויפקלערען, אז די רעדוקציע פון די בעאמטען-פענסיעס, וועט זיין א גרויסער קלאפ פאר'ן האנדעל און פאבריקציע. דאס וועט ארויסרופען א שטילשטאנד אין האנדעל און פאבריקאציע.

שטייער-בעאמטע קאנטראליר[...] די ביכער פון די פאבריקאנט[...]

די שטייער-בעאמטע זענען שוין צוגעטרעטען קאנטראלירען די האנדעלס-ביכער אין די פאבריקען און הורט-פירמעס. זיי מאכען זיך אויסצוגען פון די טראנזאקציעס, וואס עס האבען געמאכט די קונדען אין דער פראווינץ.

די שטייער-מאכט פאדערט שוין ארויס [...] די פאבריקען און פירמעס רשימות פון [...] דען זייערע אדרעסען און אומזאצען.

(ווייטערדיגע האנדווערקער-ידיעות זעה פ[...]